ÜTOPYA

Devletin en büyük, hatta tek düşmanı Anarşidir ! (Hegel)

2 ayda bir çıkar Anarşist yayın 3 DM

Neden?

Özgürlüğün güçlü soluğuyla dolu, ezilmeye karşı ve özgürlüğü en önemli amacı olarak gören devrimler, neden yeni ve başka ayrıcalıklıların, egemenlerin tahakkümünde ve halkın yeni köleliğinde son bulmuşlardır? Hangi koşullarda devrimlerin böyle acı bir sonu önlenebilir? Böyle bir son, daha uzun bir süreçte bir çeşit tarihi zorunluluk mudur, yoksa bir takım geçici faktörler mi bu sonun suçlusudur? Ya da, gelecekte önlenebilir bir takım hatalar ve yanlışlar mı bu sonun nedenidir? Eğer, bu son varsayım doğru ise, gelecekteki devrimleri bekleyen bu tehlike nasıl önlenebilir? Bu tehlikeyi aşabilmeyi ümit edebilirmiyiz?
(Volin, Unnbekannte Revolution 1946)

Anarşist yazılar dizisi 1

HAYMARKET 1886 VE ANARŞİSTLER

19. yüzyılın 80 li yıllarında "özgür ülke" Amerikaya gelen göçmen dalgalarında ülkelerinde politik koğuşturmaya uğrayan birçok sosyalist ve Anarşistler de vardı.

Kuzey Amerika işçi hareketinin örgütlenmesinde önemli bir rol oynadılar. Bunlardan en tanınmışlarından birisi Anarşist (eski sosyal demokrat milletvekili) **John Most** idi.

Özellikle Şikago gibi endüstri merkezlerinde Anarşistler işçi hareketinin itici gücünü oluşturuyorlardı.

Birçok girimlerinin en önemlileri olarak birkaç sendikanın kurulması ve birçok işçi gazetelerinin yayınlanması sayılabilir. Örneğin **Michael Schwab, August Spieß** ve **Adolph Fischer** tarafından çıkarılan "**İşçi gazetesi**"(günde 6000 tiraj) Ayrıca Gerorg Engel'in aylık "**Anarşist**" John Most'un "**özgürlük**" ve ingilizce yayınlanan "**Alarm.**"

Anarşistlerin kurduğu sendikalar arasında **Louis Lingg**'in yaşama geçirdiği Marongozlar sendikası, **Oscar Neebe**'nin girişimiyle oluşan Bira taşıyıcıları sendikaları en önemlilerindendir.

Sendika hareketinde belli başlı iki çizgiden bahsedilebilir. Bir tarafta 1869 da kurulan ve küçük sekter gruptan ılımlıdan daha sağda bir sendikaya dönüşen *"Knight of Labors"* vardı. Bu sendika, grevi mücadele metodu olarak reddediyordu ve tabanın radikalleşmesiyle ciddiye alınan bir sendika oldu.

Öte yanda, birçok Sosyalist ve Anarşistin aktif olduğu *"Central Labor Union"* vardı. Bunun haricinde Anarşiştler işverenlerin özel ordu ve cinayet şebekesi olan *"Pinkertons"*'lara karşı kurulan silahlı ***"eğitim ve savunma"*** derneklerinde faaliyet gösteriyorlardı.

Yüzyılın 60lı yıllarında Amerika'da sekiz saatlik işgünü istemi yükseldi ve birkaç eyalette yasallaşmasına rağmen hiç bir zaman uygulanmadı ve daha sonra sessizce geri alındı. 1884 yılında tüm sendikaların kongresin-

de sekiz saatlik işgünü tekrar gündeme geldi ve gerçekleştirilmesi için ülke çapında kampanya açılması kararlaştırıldı. Büyük bir grev dalgasıyla, 1 Mayıs 1886 günü ülke çapında genel grev ile 8 saatin yasallaştırılması mücadelesi başlatılacaktı. Anarşistler önceleri bu harekete eleştirel yaklaşmalarına rağmen, bir işçi hareketi tarihi yazarının belirttiği gibi "tüm devrimci hareketin başı ve motoru oldular."

1 Mayıs 1886 dan önceki aylarda binlerce erkek, kadın, siyahlar, beyazlar, yerli ve göçmenler, meslekli, mesleksiz, Knigth of Labors ve sendikalar federasyonu üyeleri işçiler daha kısa işgünü mücadelesine katıldılar. Önde gelen işçi gazetesi "Nisan 1886 da şu saptamayı yapıyordu: ***"sekiz saatlik işgünü mücadelesi hepimizindir!"*** (P.F. Foner "The Autobiographies of the Haymarket Martyrs)

1 Mayıstan önceki pazar günü 25000 insanın katıldığı bir yürüyüş yapıldı. 1 Mayıstaki genel grev çağrısına 40000 i Şikago'da olmak üzere 350000 işçi katıldı. Kapitalistler özel paralı askerlerini ve polisi kaba bir şekildi saldırttılar.

3 Mayıs günü grev yapılan tarım makinaları fabrikası McCormick'in yanında odun taşıyıcı işçilerin düzenlediği kitlesel eyleme 500 kadar McCormick işçisi de katılmıştı. Bu eylemde konuşmacı Central Lobour Union temsilcisi olarak August Spieß konuşuyordu.

Eylem esnasında grev kırıcılar işyerinden çıktılar ve grevcilerle çatışma çıktı. Polis bunu eyleme saldırma gerekçesi olarak gösterdi. Bu saldırıda dört işçi öldü, birçok işçi de yaralandı.

Devletin bu saldırısından sonra ertesi gün için bir protesto eylemine çağrı yapıldı. 4 Mayıs günü Haymarket'te binlerce Şikagolu toplandı. **August Spieß, Samuel Fielden** ve **Albert Parsons** gibi işçi hareketinin tanınmış aktif üyeleri kitleye konuşmalar yaptılar. Barışçıl eylem sona ererken bir polis birliği kitleye saldırdı. Kısa bir süre sonra bomba patladı. (satın alınmış bir provakotör olması ihtimali güçlü) Polis sağa sola kaçışmakta olan erkek, kadın çocuktan oluşan kitleye hemen ateş açtı. Birkaç saniyede Haymarket cesetlerle doldu. Kendi kurşunlarıyla ölen yedi polis burjuvaziyi isterik hale getirdi.

Nihayetinde devlet ve işveren nefret ettikleri sekiz saat hareketine ve

Anarşist sözcülerine karşı acımasızca harekete geçmek için gerekçe buldular.

İster Anarşist, Sosyalist yada Komünist olsun, yüzlerce işçi önderi tutuklandılar, çünkü egemen sınıfın amacı sekiz saatlik işçünü hareketini genel olarak çökertmek istiyordu!

"Liberal" kamuoyu da bu fesat kampanyasına katıldı. Taban önemli ölçüde dayanışırken, Knigth of Labors'un reformist önderleri de, anarşist hareketin dağıtılması için kararlı açıklamalar yaptılar.

Işçi hareketinin en tanınmış temsilcileri Haymarket olayları bahane edilerek yargılandılar. **August Spieß, Adolph Fischer, Michael Schwab, Georg Engel, Albert Parsons, Louis Lingg, Samuel Fielden** ve **Oscar Neebe** mahkemeye çıkarıldılar.

Sanıkların hiçbirisinin bu olayla bağlantısının olamdığı ispatlanmasına rağmen göstermelik bir yargılama yapıldı. Süregiden kin kampanyası özellikle göçmenleri etkiliyordu ve önce hiçbir avukat savunmayı üstlenmeye cesaret edemedi. Duruşma 21 Haziran 1886 da Şikago'da başladı. Jüri istisnasız Şikagonun egemen kesimlerinden oluşturuldu. Gerici örgütlerde üyeliğiyle tanınan Hakim Joseph Gary ve Jüri dürüst bir yargıya olanak vermediler. İspat edilemeyen cinayet suçlamasını ayakta tutamayınca, sanıklar bir komplo kurmaktan yargılandılar. Bu suçlama, çeşitli makale ve bildirilerde sanıkların kargaşaya ve şiddete çağrı yaptıkları,bu yazılarda mevcut düzeni yıkmak istediklerinden ibaretti. Aslında kendilerinin sorumluluğunu taşıdıkları olayları sanıklara yüklediler. Tüm duruşmanın amacının planlı bir hukuk cinayeti işlemek olduğu ortadaydı.

Sanıklarla uluslararası alanda da dayanışmalar olmasına rağmen Anarşistlerin hiş bir yaşama şansı kalmamıştı. Burjuvazi öç almak istiyordu.

20 Ağustos 1886 da idam kararları açıklandı. Duruşmanın sonunda Anarşistler "**yargılananların yargılamaları**" olarak dünyada tanınan konuşmalarını yaptılar. Bu konuşmalar sömürüye karşı özgür, insancıl, adaletli bir toplum isteyenlerin manifestosuydu.

11 Kasım 1887 günü **Parsons, Engel, Fischer** ve **Spieß** idam edildiler. **Louis Lingg** bir gün önce hücresine gizlice getirttiği mermileri ağzında

patlatarak intihar etti.

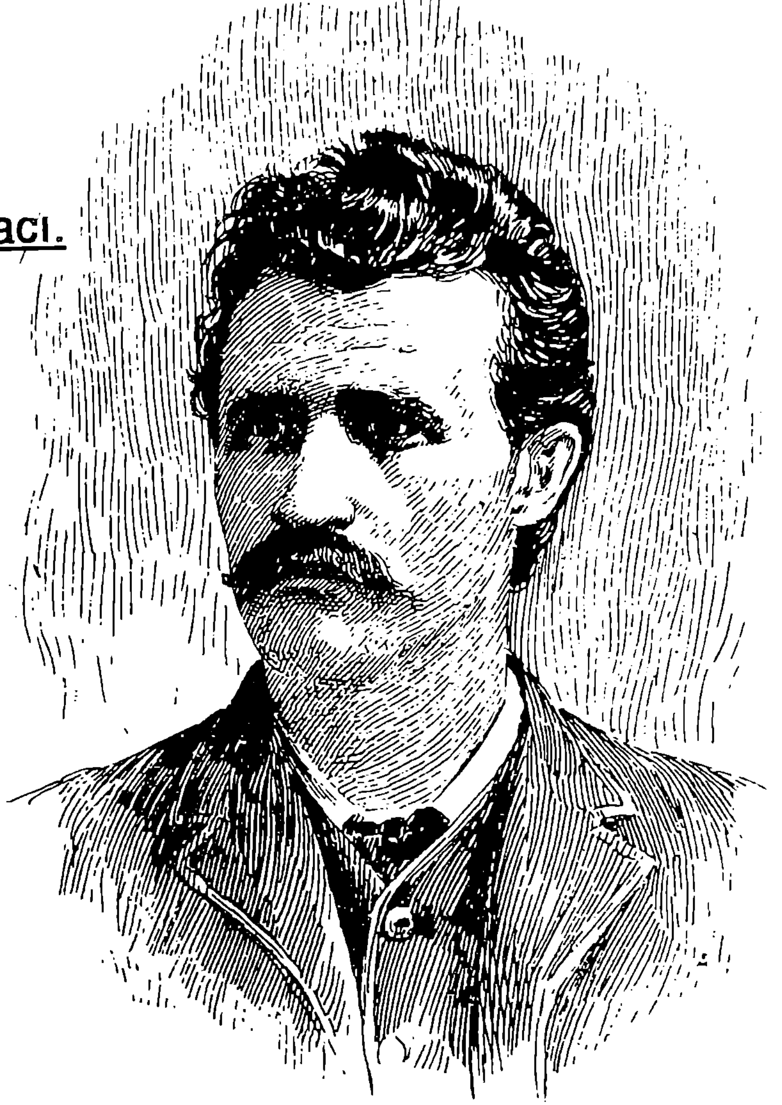
Öteki sanıklar 7 yıl sonra yeni seçilen Vali tarafından, idam edilenler gibi bir hukuk hatası kabul edildi ve serbest bırakıldılar.

Zorunlu bir not

Marksist Türkiye solu yıllarca Haymarket olayı gerekçe gösterilerek idam edilen anarşistlerin ifadelerini tahrif ederek onları Sosyalist olarak lanse etmiştir. Bunun altında yatan düşünce açıktır. Anarşizmi hem işçi sınıfı düşmanı göstermek, hemde Haymarket kurbanlarının anarşist olduklarını savunulamazdı. O halde geriye tek birşey kalıyordu. İfadeleri iğrenç bir tahrifata uğratmak. İnsanlığın ilerlemesi yolunda canlarını veren insanları savunmak için bile onların "sosyalist"-bundan anlaşılan tabii Marksist olması gerekiyordu. Tabii ki Anarşistler kendilerini sosyalist olarak kabul etmektedirler. Ama Marksistlerin kullandığı dar anlamıyla değil. Ayrıca bu her yolun mübah olduğundan hareket eden ahlak yoksunlarını kınıyoruz. Türkiye solunda her politik çizginin kasten yapılan bu tahrifatı bilerek kullandığı görüşünde değiliz. Örneğin 1990 1 Mayısında Bolşevik Partizan bu konudaki düzeltmeyi kendilerine bu tahrifat iletildikten sonra yaptı.

"Bu çok mu önemli" diyenler çıkacaktır. Böyle "önemsiz" konularda tahrifat yapanların "önemli" konularda neler yapabileceklerini gördüğümüzü sanıyoruz.

YARGILANANLARIN YARGILAMALARI

August Spieß 31 yaşında, Mobilyacı.

Ben bu mahkemede konuşuyorsam sayın Yargıç, bir sınıfın temsilcisi olarak başka bir sınıfın temsilcisine hitap ediyorum. Benzeri bir durumda, bundan 500 yıl önce mahkeme heyetine *"benim savunmam, tarihinizin bana yüklediği suçlamadan dolayı sizin yargılanmanızdır!"* diyen Venedikli Doge Falieri'nin sözleriyle başlamak istiyorum.

Ben cinayete yardımdan veya yardım edene yardımla yargılandım. Bu suçtan da mahkum edildim. Savcılık, bombayı atan kişiyi tanıdığım veya bombayı atmakla ilgim olduğunu gösteren, buna işaret eden hiç bir delil getirmedi-Şayet Savcı ve Bonfield'in yardakçıları Thompson ve Gilmer'in ifadelerine kendilerine ödenen fiat oranında değer biçilmiyorsa.

Beni bu eylemden yasalara göre sorumlu kılan delililler yoksa, benim mahkum edilmem, kararın infazı, önceden planlı, kasten, soğukkanlı bir cinayetten başka birşey değildir! Dinsel, politik takibat tarihinde bir eşine rastlanmayacak, vicdansızca bir cinayet. Bu mahkeme ve sözde, devleti oluşturan Halkın önünde, savcı Grinell ve Komser Bonfield'i cinayet için komplo kurmaktan dolayı dava ediyorum.

Tekrar ediyorum, mahkemenin araştırması yalan yere yemin eden bir takım tanıkların ifadeleri ve bu garip yargılama metodu haricinde yasal olarak suçlu olduğumuzu ispat edememiştir. Ve bu ispat edilmediği süre-

ce, adeta sipariş verilmiş, emniyet kurulu işlevi yapan jüri heyetinin kararlarıyla bizi mahkum ettiğiniz sürece, "adalet ve düzeni" bozanların, sözde yasaların temsilcisi ve papaları sizler olduğunu, hatta bu durumda cinayete kadar götürenin yalnızca sizler olduğunu iddia edeceğim.

Halkın bunu bilmesi gereklidir. Ben Halk'tan bahsederken savcı Grinnell'in komplo ortaklarını, kitlelerin sefaletinden yaşayan asil(!) yurtseverleri kastetmiyorum. Bu asalaklar devleti oluşturabilirler, kontrolunde bulundurabilirler, Grinnell, Bonfield ve başka uşakları da olabilir. Hayır, Halktan bahsederken bunları değil, arı gibi insan yığınlarını, çalışan ve ne yazık ki kötülüklerin daha farkında olmayan ve "adına" yapılan Halktan bahsediyorum.

Tüm suçları gerçeği söylemek cesaretini göstermek olan bu sekiz adamı asmak belki de bu acı çeken milyonların gözünü açacak ve bilinçlendirecektir. Gerçekten de mahkum edilmemiz bu yönde son derece olumlu etki göstermiştir. Bizim canımıza kasteden sınıf, bu iyi(!) inançlı hıristiyanlar gazetelerinde ve başka fırsatlarda da olayın asıl nedenini gizlemeye çalışarak,; "4. Mayıs akşamı 200 kadar silahlı adamın bilinen bir serserinin emriyle barışçıl yurttaşların toplantısına saldırdıklarını" yaymaya çalıştılar.

Amaçları neydi? hepsini, ya da mümkün olduğu oranda çoğunu öldürmek. Tanıklarımızdan ikisinin ifadelerine dikkatinizi çekerim. Bu şehirdeki işçiler fazla sömürülmelerini protesto etmeye, burjuvazimiz için son derece rahatsız edici bazı gerçekleri söylemeye başladılar. Allah için bir kaç mütevazi isteklerde bulundular. İki saatlik çalışmanın bile karşılığı olmayan ödemeye karşılık sekiz saatlik uğraşının yeterli olduğunu düşündüler. Tabii bu kanunsuz serseriler(!) susturulmalıdırlar. Bunun tek yolu ise onları korkutmak ve "elebaşları"nı katletmektir. Evet, "bu yabancı itleri, bir daha merhametli(!) hıristiyan beylerin keyfi sömürüsüne karışmasınlar" diye susturmak gerekiyordu. Grinell'in sanıklara karşı temel iddiası "onlar Amerikalı değil, yabancıdırlar" idi. Ben başkaları için birşey diyemem. ama kendim için konuşuyorum. Ben de bu memlekette en azından Grinnell kadar uzun bir süredir oturuyorum ve en azından gene onun kadar iyi bir yurttaşım. Ama onunla karşılaştırılmak istemem. Grinnel, sürekli olarak jürinin milliyetçiliklerine hitap etti. Buna benim yanıtımı ingiliz yazar Johnson'un sözleriyle yanıt vermek istiyorum;" *Milliyetçilik alçakların kaçacağı en son deliktir."*

Haksızlığa uğramış, sömürülen milyonlar için, bu doğrultudaki ajitasyonum, ekonomik öğretilerin tanıtılması, kısacası ücretli işçilerin eğitimi Topluma karşı bir komplo" olarak gösterilmektedir. Tabii burada "Toplum" devlet yerine kullanılmaktadır ve bu devlet burjuvaziye aittir. Egemen sınıflar, halkın bilisi arttıkça mevcut güç odaklarına karşı mütevaziliği, boyun eğmesi, itaati azalacağından, halkın bilgisiz bırakılmasından yanadırlar.

Biz konuşmalarımızda, açıklamalarımızda halka ne dedik? Biz Halka kendi koşullarını ve toplumdaki yerini gözleri önüne koyduk.
Çeşitli olguları, olguların ortaya çıktığı toplumsal yasa ve koşulları anlattık. Bilimsel araştırmalarla, toplumda göğe çıkan korkunç adaletsizliğin temelini günümüzde ücret sisteminin oluşturduğunu itiraz edilemeyecek biçimde ortaya koyduk. Bunun ötesinde, ücret sisteminin toplumsal gelişmenin bilakis bir sonucu olduğunu, kendi içerdiği dinamikten dolayı medeniyetin daha yüksek biçimlerinin yerini alacağını ve ücret sisteminin kollektif toplumsal sistemine-yani sosyalizme- yolu açtığını da anlattık.

Geleceğin düzenini belirleyecek olanın şu ya da bu teorinin bir tercih meselesi değil, tarihsel bir zorunluluk olduğunu da söyledik. Ve Anarşizmin-Kralsız, sınıfsız özgür bir toplum-bağımsızlık, özgürlük ve eşitlik, temelinde geri dönüşsüz, aynı zamanda doğal bir düzen yönünde bize göre ilerleme gösterdiğini anlattık.

Sayın baylar,. Bonfield ve Grinnell'in polis copu, tabancası olmadan, hapishanesiz, idam sehpasız ve savcısız özgür bir toplum tasarımlamaları olası değildir. Böyle bir toplumda kendileri belki de yer alamayacaklardır. Belki de Anarşizm bu yüzden "felaket ve yargılanması gereken" öğretidir?

Grinnell burada bize Anarşizmin yargılandığını anlattı. Anarşizm teorisi felsefi düşünme dünyasına aittir. Haymarket'teki toplantıda bir hece bile Anarşizmden bahsedilmedi. Orada çok kolay anlaşılır sekiz saatlik işgünü hakkında tartışıldı. Fakat buna rağmen Grinnell, "Anarşizm yargılanıyor" diye köpürüyor. Madem öyleyse sayın Hakim bey kabul. Beni mahkum ediniz. Çünkü ben bir Anarşistim.

Bizim dinamit önerdiğimizi söylüyorlar. Evet, tarih bize egemen sınıfların

geçmişte olduğu gibi bugünde kendilerinden öncekiler gibi akla kulak asmadıklarını, ilerlemenin çarkının zorla durdurmaya çalıştıklarını öğretiyor. Bu söylediklerimiz yalan mı, yoksa gerçekmidir? Bir zamanların özgür ülkesinde endüstri polislerin, dedektiflerin, şeriflerin, askerlerin denetimine sokulmuyor mu?-Ve her geçen gün sıkıyönetim daha da belirginleşmiyor mu? Düşünün; özgür amerikan yurttaşları kürek mahkumları gibi asker denetiminde çalışıyorlar! Biz, durumun yakında dayanılmaz hal alacağını ve aldığını söyledik, söylüyoruz. Ondan sonra? Zamanımızdaki feodal beylerin temsilcisi kölelik, açlık ve ölümdür! Geçmiş yıllarda bu onların proğramıydı.

Bilim, doğanın sırlarına girdi ve Jüpiter'in kafasından bir ateş daha çıktı-Dinamit! Şayet bu açıklama cinayetle eşdeğer ise, neden bu buluşu yapanlar cinayetten yargılanmıyor? Bizi 4 Mayısta veya o günlerde mevcut sistemi şiddetle yıkmak ve Anarşiye getirmek istemekle suçlamak politik bir mevki sahibi için bile aptalca bir iddiadır.

Şunu da belirteyim; Devrimler depram ve fırtına ne kadar yapılabiliyorsa(!) o kadar yapılabilirler. Devrimler, belli nedenler ve şartlardan kaynaklanır. Ben devrimin uzak olmadığına, hatta eşikte olduğuna inanıyorum. Hastasının öleceğini söyleyen doktor onun ölümünden sorumlumudur? Eğer herhangi birisini gelecek devrimden dolayı suçlamak gerekiyorsa, reformlar dayattığında taviz vermeyen ve ilerlemeyi durduracağına inanan, karşı konulmayan ezeli güçlere karşı gelen burjuvazi bu suçlunun kendisidir.

Bizi idam ederek sefalet ve yokluk içinde yaşayan, çalışan kurtuluşu bekleyen ücretli köle milyonların işçi hareketini yok edeceğinize inanıyorsanız, bizi asın! Burada bir kıvılcımı söndüreceksiniz, orada, burada, onların önünde, ardında yeni ateşler yanacaktır. Bu, yeraltından gelen ve söndüremeyeceğiniz bir yangındır. Ama bunu anlayamazsınız. Gerçi siz, işkence direklerinde cadı(!) yakan atalarınız gibi sihirbazlığa inanmıyorsunuz ama komplolara inanıyorsunuz. Bu en son olayların komplocuların eseri olduğunu söylüyorsunuz! Aynanın arkasında kendi resmini arayan çocuklara benziyorsunuz. Fakat, sizin aradığınız, elle tutmak istediğiniz yalnızca korku ve kötülük dolu vicdanınızdır.

Siz "komplocular"ı mı ezmek istiyorsunuz, ajitatörleri mi? Öyleyse işçilerinin karşılığı ödenmeyen emeğiyle zengin olan her fabrikatörü ezin.

Sömürülen tarım ve sanayi işçilerinden aldığı kiralarla zenginleşen bina sahiplerini ezin. Tarımı ve toprağı işleyen, üretimi yoğunlaştırıp, ulusal zenginliği artıran tüm bunların üreticisi olan, bunların yanında aç duran işçiyi mahveden, her makinayı parçalayın! Demir yollarını, telgrafı, telefonu buharı ve kendinizi yokedin! Çünkü tüm bunlarda devrimci bilincin soluğu vardır!

Evet, sayın baylar, sizler devrimcisiniz! Size yeryüzüne cenneti indiren toplumsal koşullara karşı başkaldırıyorsunuz. Sizden başka hiçbir kimsenin bu cennete hakkı olmadığını tasarımlıyorsunuz. Bu cennetin tek sahibi seçilmişler olduğunuzu iddia ediyorsunuz. Fakat, sizlerin yerine koyduğu güçler önce de olduğu gibi, şimdi de hareket halindedir. Bu güçler, her geçen gün yoğunlaşmakta, aktifleşmektedirler. Bu sizin insanlığa kapalı tutarak tekelleştirdiğiniz cennetin düzeyine tüm insanlığı çıkartacak olan güçlerdir. Siz, kör gibi, medeniyetin, insan eşitliğinin dalgalarına karşı birkaç polis, tüfek ve sahillere bir-iki tabur koyarak karşı koyma düşüncesindesiniz-Siz yükselen dalgaları bir kaç darağacı kurarak kırabiliceğinizi düşünüyorsunuz. Asıl yıkıcılar sizlersiniz!" Siz, yalnızca siz, komplocular ve yıkıcılarsınız.

Mahkeme heyeti Sanayi ve ticaret odaları[1] önündeki yürüyüşle ilgili olarak şunu iddia ettiniz; "Bu adamlar kesin sanayi ve ticaret odasını yağmalamak amacıyla yola çıkmışlardı." Bahsedilen yürüyüşün o binada yapılan ticari işleri meşrulaştıran sisteme karşı protesto eylemi olduğunu bildiğimden, tarafınızdan bahsedilen biçimine bir anlam verememekle birlikte, yürüyen üç bin işçinin gerçekten binayı yağmalamak istediğini varsayalım. Bu durumda, tüm ülkeyi hem yasal, hem de yasadışı yağmalayan beylerden Ticaret ve sanayi odasındaki beylerden tek farkları, mülkiyeti yasadışı geri almaları demektir. Bu beylerin şerefli(!) işleri bundan ibarettir. Yani buradaki "hak ve adalet" mahkemesi" iki ayrı kişi aynı işi yaparlarsa bunun aynı şey olmadığını ilan ediyor. Bu itiraflarından dolayı mahkemeye teşekkür ederim; çünkü bu bizim öğrettiğimiz ve bu yüzden de asılmamızı gerektiren herşeyi bu cümlede içeriyor! Hırsızlık, ayrıcalıklı sınıf tarafından yapılırsa şerefli bir iştir; Mecbur kaldığından dolayı buna başvurmak zorunda kalan diğer sınıf yaparsa suçtur. Soygun ve yağma, yaşamını buradan sağlayan bir çeşit baylar için namuslu iş bulmaktan daha kolaydır ve bu sizin düzen dediğiniz kuraldır. Bizim karşı çıktığımız, yeryüzünden yoketmek istediğimiz ve yaşadıkça da yoketmek isteyeceğimiz bu düzendir.

Ekonominin savaş alanlarına bir göz atalım! Hıristiyan asılzadelerin akıttıkları kana ve soygunlarına bakalım! Bu şehrin zenginliklerini yaratanların mahallelerine gidelim! Benimle yarı aç, yarı tok Hocking Vallery[2] maden işçilerine geliniz! Monongahela-Tal'daki parias'lara, ülkenin birçok maden alanlarına bakın ve yasalara saygılı Jay Gould'un[3] demiryolunu takip ediniz! Ve ondan sonra bana bu düzenin herhangi bir ahlak temelinde olduğunu bu yüzden yıkılmaması gerektiğini söyleyin! İddia ediyorum, böyle bir düzeni ayakta tutmak haydutluk ve katilliktir. Bu düzen, Fabrikalarda kadın ve çocukların düzenli yok edilmesi demektir. Bu düzen sayısız erkeğin işsizliği ve onurlarının kırılması demektir. Bu düzen, müsriflik ve cinsel ve entellektüel fahişeliktir. Bu düzen bir tarafta yoksulluk, sefalet, boyun eğmek, bir diğer tarafta zevki-safanın, avareliğin, şımarıklığın zorba tahakkümün tehlikeli yoğunlaşmasıdır. Bu düzen her türlü yüktür. Ve nihayetinde bu düzen, sınıf savaşının, grevlerin, isyanın ve kan dökülmesinin devam etmesi demektir. Evet beyler, bu sizin düzeninizdir; sizin hakimliğinizin onuru da böyle bir düzeni savunmaktır.

Grinnell sık; sık "bu adamların" ilkeleri olmadığını iddia etti. "Bunlar katildir, soyguncudur." Bizim ilkelerimizin, istemlerimizin bizim için anlaşılmaz olduğu söylenemez, bu anlaşılmazlık, ancak alçaklar içindir. Yanılmıyorsam iddia bizim mülkiyeti kaldırmaya çalışmamız üzerine kurulu. Burada, sanıkların tehlikeli karakterlerini delillendirmek için "Alarm"dan ve "İşçi gazetesi"nden makaleler okundu. Son on yılın baskıları araştırıldı. Resmi makamların grevci işçilere karşı başvurdukları acımasızlıkları yorumlayan makaleler seçildi ve aktarıldı. Başka makaleler ne okundu ne de soruldu. Şimdi de savcı çıkmış bu makalelere dayanarak "bu adamlar ilkesizdir" diyor.

Tutuklanıp mahkum edilmeden birkaç hafta önce bir kilise papazı tarafından sosyalizm ilgili bir konuda konuşma ve tartışmaya çağrıldım. Hiç kimsenin davranışlarımı gerekçelendirmek için şimdi birtakım ilkeler koymaya çalıştığımı sanmamaları için o zaman neler söylediğimi okumak istiyorum;[4] "Sosyalizm geçmişin ve günümüzün toplumsal görüntülerini kapsar, temelinde yatan nedenleriyle gerçekci bağını kurar. Temelinde, bir halkın ekonomik koşullarının ve kurumların tüm toplumsal konumları, ekonomik gelişmeyi, her ileri adımı, düşünceleri, hatta dini belirlediği, yalnızca egemen sınıf ve ezilen sınıf arasındaki mücadeleden doğduğunun ispatlanmış gerçeği yatar. Fakat baylar, siz bu bilimsel teoriyi kabul

edemezsiniz. Mesleğiniz tam karşı pozisyonda olmanızı gerektiriyor. Kendinizin dünyayı tanıdığını iddia ederek aynı zamanda sıradan insanlara kapalı yüksek konumlar talep edeceksiniz. Bu yüzden sizler sosyalist olamazsınız.

Bununla ne söylemek istediğimi belki de tam anlamıyorsunuz. Bundan dolayı ne demek istediğimi biraz açıklamak gereği duyuyorum. Bu yüzyıl içinde birçok keşiflerin, buluşların yapıldığı, gerekli metanın üretimi, yaşamın rahatlığı konusunda gerçektende şaşırtıcı değişikliklerin olduğu size de malumdur. Makina, insanların büyük bir bölümünün yerini aldı. Bu makinalar gücün yoğunlaşmasını ve doğal olarak daha büyük bir iş bölümünü birlikte getirmektedirler. Üretimin bu şekilde merkezileşmesinin avantajları o kadar büyüktü ki, gittikçe daha çok yaygınlaştı. Üretim araçları ve işgücünün yoğunlaşmasının, aynı zamanda eski bir paylaşım sisteminin ayakta kalmasının sonucundan zarar gören yaşamın acısını çeken bugünün toplumudur. Üretim araçları gittikçe daha da az sayıda insanın elinde toplanırken, makinalarla işleri ellerinden alınan ve doğal zenginliklerden mahrum bırakılan, fakirliğe, serseriliğe, hırsızlığa ve fahişeliğe, yani sizin bir dua kitabıyla yoketmek istediğiniz tüm kötülüklere teslim edilen gerçek üreticiler oldu.
Sosyalistler sizin bu denemelerinizde ciddi bir denemeden daha çok kötü bir şaka görüyorlar..."(Gürültüler)"

"Madem öyleyse, şimdiye kadar ahlak vaazıyla acı çaresizlikten, şaşkınlıktan dolayı suça itilen zavallılar için neler yaptığınızı söyleyin."

(Bu arada birkaç bay ayağa kalkarak bağırdılar: *Bazı konularda epey şeyler yaptık!")*

"Evet, bazı durumlarda belki birkaç sadaka verdiniz; fakat sormama izin verin: bunun toplumsal koşullara ne gibi etkisi oldu? Hiç. Tam anlamıyla hiç. Sayın baylar bunu ister istemez kabul edeceksiniz, çünkü hiçbir konuda söylediklerimi çürütemezsiniz. Bu ülkede sayılarını 1 500 000 olarak tahmin ettiğimiz merkezi üretimimiz sayesinde sefalet ve açlığa mahkum edilmiş işçilerin, hergün size gelip sefil bir ücret için çalışan proleterlerin barışçıl, hıristiyan yılgınlığıyla, çalan, katleden ama gene de hıristiyan patronların kendilerini yoketmelerine sabredeceğini mi sanıyorsunuz? Hayır, kendilerini savunacaklar. Ortaya bir mücadele çıkacak. Üretim araçlarının toplumsallaştırılması gereklidir ve gerçekleştirilecektir.

O zaman sosyalizm ve genel kollektif devri başlayacaktır. Haksız sahip olan sınıflar mülkiyetsizleştirilecek, mülkiyetleri sosyalleştirilecek ve toplumsal emek spekülatörlere değil, tam aksine yaşamdaki taleplerimizin karşılanmasına hizmet edecektir. Yaşamak için kollektif emek ve bunu tatmak-bunlar sosyalizmin genel hatlarıdır.

Nereye bakarsak bakalım, gözümüze yapay zararlı medenileşmemiş özel üretim batıyor. Azınlık birkaç kişinin yalnızca önemli teknik buluşlara değil, aynı zamanda su gibi, buhar gibi, elektrik gibi doğal kaynaklara da kendi çıkarları için el koyduğunu görüyoruz. Her yeni buluş, her yeni keşif onlara aittir. Dünya yalnızca onlar için vardır. Bununla sağındaki solundaki insanlara zarar verdikleri onları pek ilgilendirmiyor. Hatta makinalarıyla küçük çocukların vücutlarını altına çevirmeleri bile kendileri tarafından iyi bir eser ve hristiyan tutum olarak kabul ediliyor.

Söylediğim gibi, güçlü kuvvetli insanları işsiz, aç bırakırken, ağır işler altında çocuk ve kadınlar katlediliyor.[5] Bu durumun nasıl olduğunu insan kendi kendine soruyor. Yanıt ise, bunun suçunun kapitalist düzene ait olduğudur. Kollektif, sosyal, akılcı, ve doğru yönlendirilen bir ekonomik yönlendirme düşüncesi aslında herkesin aklına yatar. Böyle bir sistemin yararları ortadadır. Bundan başka bir yol olabilir mi?

Reverend Dr. Scudder *"Sayın Spies, şimdi bize mülkiyetli sınıfın nasıl mülkiyetsizleştirileceğini anlatırmısınız?"* diye sordu.

"Bunun yanıtı meselenin kendi içindedir. Zamanımızda endüstriyel yaşamda esen fırtınalar bunun ipucunu vermektedir. Fabrika ve maden sahiplerinin ayrıcalıklarına nasıl hasisçe sarıldığını görüyorsunuz. Milim bile geri adım atmıyorlar. Öte yandan yarı aç Proletarya şiddete itildiğini de görüyorsunuz."

"Yani sizin çözümünüz şiddetmidir?"

Şiddet mi? Eğer şiddetsiz gerçekleşmesine daha çok sevinirdim. Fakat siz, sayın baylar ve sizin temsil ettiğiniz sınıf başka bir çözüme olanak tanımıyor. Diyelim ki sizin patronunuza giden işçiler şöyle birşey getirdiler: "Dinleyin! sizin işi yönetmeniz artık hoşumuza gitmiyor; bunun korkunç zararları var. Kimileri ölümüne çalışırken, kimileri işsizlik sonucu aç. Güçlü kuvvetli erkekler işsiz gezerken Küçük çocuklar fabrikalarınızda

adeta öğütülmektedir. Küçük bir gurup ayrıcalıklı lüks ve zenginlik içinde yaşarken, geniş kitleler sefalet içindedirler. Tüm bunlar en sonunda sizi de yutacak berbat düzeninizindir. Geri çekilin! Aslında zaten bizim olanı bize bırakın! Sizin servetinizde zaten karşılığı ödenmeyen emekten başka birşey değildir, herşeyi şimdi biz kendimiz ele alıyoruz. Biz işleyen bir kendi kendini yönetim getireceğiz ve toplumsal yapılanmayı yeniden kuracağız. Size de yaşam boyu emekli ödeyeceğiz." Patronlar bunu kabul eder mi sanıyorsunuz? Buna inanmak saflık olur. Bu yüzden en sonunda şiddet belirleyecektir. Sizin bildiğiniz bir yol varsa onu da söyleyin."

"Yani siz bir devrim mi hazırlıyorsunuz?"

"Devrimleri örgütlemek çok zordur. Devrim ani bir patlama, toplumda ateşli kitlelerin harekete geçmesidir. Biz toplumu buna hazırlamaya çalışıyor ve her işçinin silahlanmasını, mücadeleye hazır olmasını istiyoruz. Çünkü, ne kadar iyi silahlanırlarsa savaş ta oranda kolay ve kansız olacaktır."

"Peki yeni toplumda düzen nasıl olacak?"

"Bu soruyu yanıtlamayı reddediyorum çünkü, bu şimdiye kadar yalnızca bir teoridir. Kollektif emek örgütlenmesi sorun değildir. Günümüzün büyük fabrikaları buna örnek olabilirler. Sorunu çözecek olanlar, kendilerine reçeteler sunsak bile bizim reçetelerimize göre değil bunu koşullara göre yapacaklardır. Bizim göremediğimiz kendi güncel koşullarına göre hareket edeceklerdir. Bu yüzden bunu dert etmenize gerek yok."

"Fakat dostum, tüm zenginliklerin paylaşılmasından bir hafta kadar sonra, tutumlunun tüm payını elinde bulundururken müsrifin hiç bir şeyi olmayacağını düşünemiyormusunuz?"

Mahkeme başkanı burada müdahele ederek *"bu sorunun buraya uygun düşmediğini, böyle bir paylaşımdan söz edilmediğini"* söyledi.

"Peki, Sosyalizmin her bireyliği yıkacağını kabul etmiyormusunuz?"

"Olmayan bir şey nasıl yok edilir? Günümüzde bireylik yoktur ve bu ancak sosyalizmin kurulmasıyla, insanlığın ekonomik bağımsızlığına kavuşmasıyla gerçekleşebilir. Gerçek bireylik günümüzde nerede gördünüz?

Önce kendinizi ele alın baylar! Efendilerinizin, ekmeğinizi verenlerin düşünme tarzına ters düşen herhangi subjektif bir karar verebiliyormusunuz? Her işadamı gibi sizler de iki yüzlüsünüz. Her yerde alay, boyun eğme, yalan ve dolandırıcılık görebilirsiniz. Peki, ya işçiler? Tam da sizin gibiler Makina konumuna indirgediğiniz sınıfın işçilerin bireyliğine kafa yoruyorsunuz(!) Hergün on-oniki saat çalışan buz gibi makinaların yalnızca parçaları olarak kullanılan sınıfın!

Bu söylediklerimi iddia ettiğiniz gibi bahsedilen zamanda bir devrim örgütleme olarak algılıyorsunuz? 1 Mayısta veya o günlerde mevcut "ideal düzeni" yıkarak yerine Anarşiyi koyacak bir "sosyal devrimi"mi kastediyorsunuz? Sanmıyorum. Sosyalizm, toplumun yıkılması anlamına gelmez. Fakat, Tekelciler tarafından kitlelerin mülkiyetsizleştirilmesi öyle bir dereceye geldi ki, mülkiyetsizleştiricilerin mülkiyetsizleştirilmesi sosyal yaşama koşulu olarak ivedi bir zorunluluk haline gelmiştir. Her caddenin köşelerine idam sehpaları da kursanız, Toplum mülkiyetini isteyecektir. Ve Anarşizm, bu "hayalet" ekonomik eşitlik, bireysel bağımsızlık temelinde kollektif bir toplumda devletin, politik devletin tamamen eskiye ait olacağını anlatmaktadır. Hepimiz, herkesin özgür olduğu, artık uşak ve efendinin olmadığı, aklın kaba kuvvete galip geldiği, "sözde düzeni"- (Varşova nüfusunun hemen hemen yarısını katlettikten sonra *"Varşova'-da gene sükunet egemendir"* diye telgraf çeken rus generalinin kastettiği düzeni) korumak için polis ve askerlere gereksinim olmayan bir ülkede yaşayacağız.

Anarşizm, kan dökmek, soygun, yakmak, yıkmak değildir. Bu özellikler daha çok kapitalizmin yapısından kaynaklanır. Anarşizm ve Sosyalizm herkes için barış ve huzur demektir. Anarşizm ve Sosyalizm toplumun bilimsel ilkeler üzerine yeniden kurulması ve suç ve ayıpların kaynaklarının kurutulmasıdır. Kapitalizm, önce bu sosyal hastalıkları yaratmakta, sonra da ceza ile düzeltmeye çalışmaktadır.

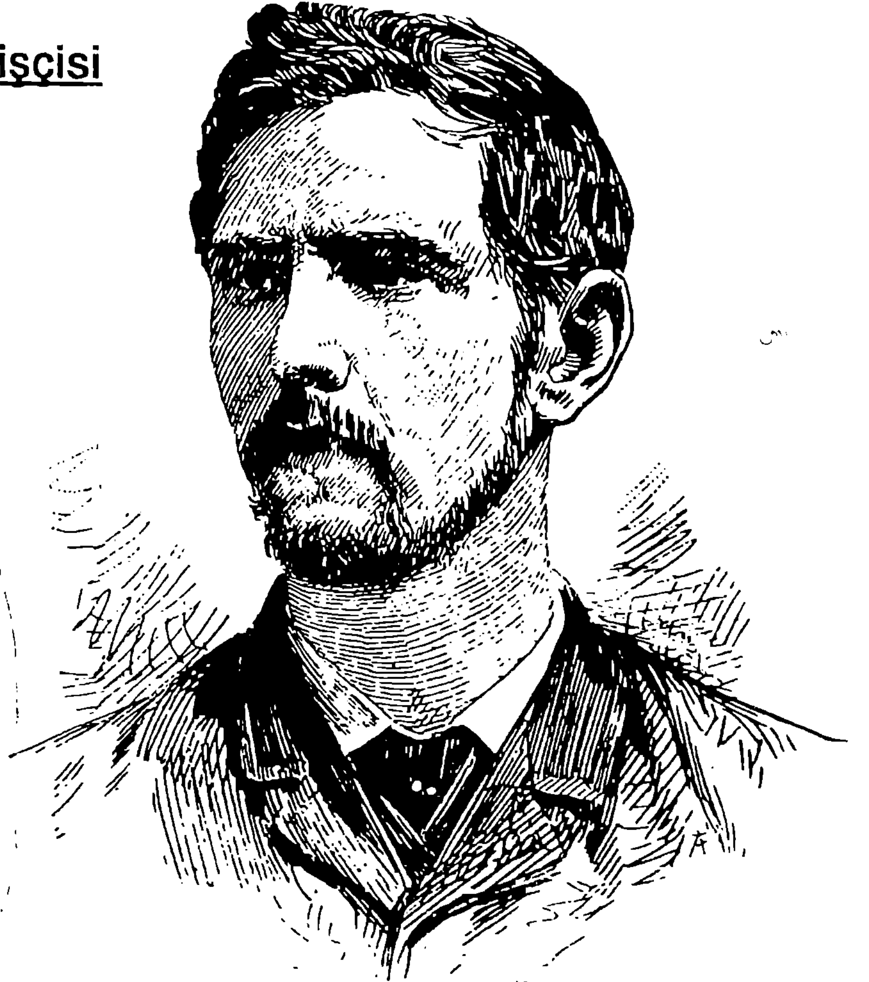
Evet, bizim halkı silahlanmaya çağırdığımız doğrudur. Halka büyük dönüşüm gününün yakın olduğunu söylediğimiz doğrudur. Kan dökmek bizim arzumuz değildi. Biz hayvan değil, sosyalistiz. Vicdanımız bizi ezilen ve acı çekenlerin davasına katılmaya çağırdı. Halkı silahlanmaya ve önümüzdeki fırtınalı günlere hazırlanmaya çağırdığımız doğrudur. Bu mahkemenin kararı da açıkca buna dayandırılmaktadır.

"Şayet, iktidarı uzun süre kötüye kullanma ve haksız müdahele ile halkı mutlakçı bir despotizme boyun eğdirme planları mevcut ise, böyle bir hükümeti düşürmek ve başka güvenilir koruyucuları onların yerine getirmek, halkın hem görevi, hem de hakkıdır." Bu Amerika bağımsızlık bildirgesinden bir alıntıdır. Son yirmi yılda, halka, iktidarı kötüye kullanmanın tek bir amacının, bu ülkede, dünyanın hiçbir ülkesinde şimdiye kadar görülmemiş güçlü büyük, korkunç bir oligarşiyi kurmak olduğunu göstermekle yasaları mı çiğnedik?

Grinnell jüriden bizim neden vatana ihanetten yargılanmamızı istemediğini anlıyorum. Çok iyi anlıyorum. Yasalrı ayaklarıyla tepenlere karşı Anayasayı savunan birisinin vatana ihanetten yargılanması olası değildir. Bizi cinayetten yargılamak, Grinnell için daha kolay bir işti.

Şimdi benim düşüncelerimi öğrendiniz. Bu düşünceler benim bir parçamdır. İstesem bile-ki istemem söz konusu değil-bu düşüncelerimden vazgeçemem. Bizi darağacına götürerek, hergün daha da kök salan düşüncelerimizi yokedeceğinize inanıyorsanız, gerçeği haykırmanın cezası ölüm ise, ben bu cezayı başım dik olarak karşılamaya hazırım! Cellatlarınızı çağırın! Sokrates'te, İsa'da Bruno'da, Hus'ta, Galile'de çarmıha gerilen gerçek şimdi de yaşamaktadır. Bunlar ve sayısız başka insanlar bu yolda bizden önce gittiler. Biz de onların peşinden gitmeye hazırız!

Adolf Fischer, 25 yaşında, dizgi işçisi

Sayın Hakim, bana hakkımda verilen ölüm cezasının infazının uygulanmasına karşı gerekçelerimi soruyorsunuz. Fazla birşey söylemek istemiyorum. Yalnızca, suç işlemediğim halde ölüme mahkum edilmemi protesto ediyorum. Bu mahkemede cinayetten yargılandım, Anarşizmden mahkum edildim. Bana verilen ölüm cezasına cinayetten mahkum edilmeyişimi protesto ediyorum. Fakat Anarşişt olmamdan

dolayı ölmem gerekiyorsa buna bir itirazım yok! Şayet, ölüm cezası bizim tüm insanların özgürlüğüne olan sevgimiz içinse, buna hayatımı verdiğimi açıkça söyleyebilirim. Ama ben katil değilim. Haymarket'teki toplantıya çağrıyı yapanlardan biriyim ama, bomba atma olayıyla, belki savcı Grinnell'in ilgisi olduğu kadar ilgim vardır. Haymarket toplantısında bulunduğumu inkar etmiyorum, fakat toplantı...
(Fischer'in sözleri bu arada kendisine yavaş sesle birşeyler söyleyen Avukatı tarafından kesildi)

Bay Salomon, ben ne dediğimi gayet iyi biliyorum. Neyse, Haymarket toplantısı şiddet kullanmak için düzenlenmedi. Bu toplantı polisin bir önceki gün uyguladığı şiddeti, işlediği cinayetleri protesto etmek için düzenlendi.

İddia makamının tanıkları Waller ve başkaları, pazartesi akşamı, yani McCormick olayından birkaç saat sonra bu olayın konuşulduğu ve protesto kararının alındığı bir toplantı yaptığımızı söylediler ve benim tekrar etmeme gerek yok. Waller bu toplantının başkanıydı ve Haymarket'te toplanılmasını da o önerdi. Bildiri basmak, konuşmacı örgütlemek için beni komiteye katılmaya çağıran da kendisidir. Ben bu söylediklerimi yaptım, başka birşey değil.

Ertesi gün Wehrer&Klein'e giderek 25000 adet bildiri yaptırdım ve Spies'i de konuşmacı olarak davet ettim. Bildirinin içine "işçiler silahlanın" satırını benim koyduğum doğrudur ve aksini iddia etmiyorum. Bunu söylememin de nedenleri vardı! İşçilerin her fırsatta olduğu gibi, burada da kurşunlanmasını istemiyordum. Bu bildiriler "İşçi gazetesi"ne götürüldüğünde Yoldaş Spies'te bunları gördü. Ve bana bir bildiriyi göstererek "Fischer, bunlar dağıtılırsa ben konuşma yapmam" dedi. Bu satırı çıkarmanın doğru olduğuna aklım yattı ve Spies konuşmasını yaptı. Toplantıyla olan ilgimin hepsi budur.

Takriben sekiz'i çeyrek geçe Haymarkt'e geldim ve Parson Fileden'in konuşmasını kesinceye kadar orada kaldım. Parson arabaya geldi ve yağmur yağabileceğini, toplantıyı "Zepf's Hall"e almanın daha iyi olacağını söyledi. O arada bir arkadaşım geldi ve birlikte Zepf's hale giderek birlikte birer bira içtik. Kısa bir süre sonra Parsons yoldaş birçok kişiyle içeri girdi. Beş dakika sonra patlama oldu. Böyle birşey olabileceğini aklımın ucundan bile geçirmemiştim çünkü, o akşam aramızda kesinlikle

kendimizi savunmak için böyle birşey düşünülmemişti. Hatta iddia makamının tanıkları da bunu onayladılar.Bu toplantı yalnızca bir protesto eylemiydi.

Biraz önce söylediğim gibi, burada bu mahkemenin verdiği karar cinayete karşı değil, Anarşizme karşıydı. Ben kendimi katil olduğumdan değil, anarşist olduğumdan ölüme mahkum edilmiş kabul ediyorum. Ben hayatım hiç bir cinayet, hiç bir suç işlemedim. Ama ben bir katil, alçak bir katil olmak üzere olan bir adam biliyorum bu adam Grinnell'dir. Savcı Grinnell. Yalan yere yemin edeceklerini bildiği tanıkları buraya çıkardı. Eğer asılırsam Grinnell'den, cinayet, alçakça cinayet işlediği için davacıyım!

Şayet egemen sınıf bizim, birkaç Anarşistin asılmasıyla Anarşizmin kökünü kazıyacağını sanıyorsa ağır bir yanılgı içindedir. Bir Anarşist için düşünceleri canından daha değerlidir. Bir Anarşist düşünceleri için ölmeye her zaman hazırdır. Fakat ben cinayetten yargılandım ve katil değilim. Bir insanı öldürebilirsiniz ama düşüncelerini asla! Haklı davasından dolayı ne kadar insan takibata uğrarsa, düşünceler de o kadar çabuk yayılır. Jürideki oniki "saygın adam" adaletsiz ve barbarca kararıyla Anarşizmin geleceğine, idam edileceklerin bir nesilde yapabileceğinden daha fazla katkıda bulunmuştur. Bu karar, ülkede konuşma, düşünce ve basın özgürlüğüne verilen idam kararıdır ve insanlar da bunu bilmektedir. Söyleyeceklerim bu kadardır.

Louis Lingg, 22 yaşında, Doğramacı

Sayın Mahkeme heyeti! Özgür memleket Amerikada boşuna ekmek paramı kazanmak için yaptığım uğraşıların hor görüldüğü gibi, idama mahkum edilmemden sonra da aynı hor görüyle son bir kez konuşmama izin veriliyor. Böyle bir "özgürlüğü" de yalnızca bana burada yapılan adaletsizliği, yalanları, kötülükleri prangala-

mak içindir. Beni cinayetten yargıladınız ve mahkum ettiniz: Hangi delillerle?

Önce buraya Seliger uşağını, bana karşı ifade vermesi için getirdiler. Ona bomba yapmayı öğrettim. Bundan başka üçüncü bir kişinin yardımıyla bombaları 58 Clybourn Ave'ye götürdüğümü de ispat ettiniz. Fakat, satılmış uşak Seliger'in yardımıyla bile, bu bombalardan birinin Haymarket'e götürüldüğünü ispat edemediniz.

Burada bilirkişi olarak dinlenilen iki ya da üç Kimyacı, Haymarkt bombasının yapıldığı metalin benim yaptığım bombalarla belli bir benzerliği olduğunu saptadılar. Bay Ingham[6] da boşu boşuna bombaların tamamen ayrı yapıda olduğunu yalanlamaya çalıştı. Kendisi, çapta yarım inç farklılık olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Fakat, dış kalınlıkta da çeyrek inç fark olduğu gerçeğini sakladı. Bu "delillerle" beni mahkum ettiler.

Ama ben cinayetten mahkum edilmedim. Hakim bu sabah gerekçeli kararında, Grinnell de daha önce cinayetten değil, Anarşizmden dolayı yargılandığımızı açıklamıştı. Yani Anarşist oluşumdan mahkum edildim.

Anarşizm nedir? Yoldaşlarım bu konuda yeterli açıklamalarda bulundular, benim ayrıca aynı konuya girmem gereksiz. Yoldaşlarım amaçlarımızın ne olduğunu da belirgin şekilde ortaya koydular. Savcı ise buna ilişkin hiçbirşey söylemedi. Anarşist öğretiyi değil, yalnızca onu hayata geçirmek için uyguladığımız metodları lanetleyip eleştirdi. Tabii bu metodlara polisin vahşeti yüzünden zorunlu kaldığımıza değinmedi. Grinnell bize, oy kullanarak ve sendikalarla kötü şartları kaldırmamızı önerirken, Ingham altı saatlik işgücü mücadelemizi bile onayladı(!) Fakat, oy hakkıyla her politik güç kazanma çabası, işçileri biraraya getirme uğraşıları polis tarafınızdan polis gücüyle engelleniyor. Evet ben kaba kuvveti önerdim ama polisin daha da kaba şiddetiyle başedebilmek için.

Benim "düzeni ve yasaları" hiçe saydığımı iddia ettiler. Sizin "düzen ve yasa"nız nedir? Kendi saflarında hırsızları barındıran polis tarafından temsil edilmektedir. Captain Schaack işte burada oturuyor. Kendisi, benim şapkam ve kitaplarımın bürosundan çalındığını itiraf etti. Işte sizin mülkiyet koruyucularınız! Beni tutuklayan dedektifler evime soyguncu gibi girdiler ve ifadelerinde yalan yere yemin ettiler; ama biz konumuza devam edelim. Polis şefi Schaack kendi de yalan yere yemin etmiştir. Benim

Zepf's Hall'de doğramacıların toplantısında bulunduğumu beyan etmeme rağmen, kendisine Haymarket'teki toplantıda bulunduğumu itiraf ettiğimi yeminle söyledi. Ayrıca, gene kendisine bay Most'un kitabından bombaların nasıl yapıldığını okuduğumu söylediğime dair yemin etti. Bu da yalan yere yemindir.

Neyse, yasa ve düzenin temsilcilerinin bir üst basamağına gelelim! Grinnell ve yardımcıları da yalan yere yemin ettiler ve bunu kasten yaptılar. Avukatlarım bunu ispat ettiler. Ben, Grinnell'in Gilmer'i ifade vermesinden sekiz gün önce yalan yere suçlaması gereken adamların kimliğiyle ilgili bilgi verdiğini kendi gözümle gördüm. Grinnell, polisin ve başka alçakların, içinde benim de bulunduğum yedi kişiyi katletmek için yalan yere yemin etmesini sağladı. Bu Grinnell alçağı benim kendimi savunamayacağımı bildiği mahkeme salonunda korkaklıkla suçlama cesaretini(!) gösterdi. Bu adam ki, iğrenç, satın alınmış sahtekarlarla beni darağacına götürebilmek için birlik olmuş! Peki neden? Aşağılık bir hasislikle birşeylere ulaşabilmek ve para için. Ve başka alçakların yalan ifadeleriyle yedi adamı katletmek isteyen bu alçak beni korkaklıkla suçluyor! Sonra da böyle tarifi olanaksız ikiyüzlü "yasaların temsilcisini" aşağıladığım için beni suçluyorlar.

Anarşi, insanların başkaları üzerinde ne tahakkümünün, ne de otoritesinin olmaması demektir ve siz buna "düzensizlik" diyorsunuz. Siz "düzeni" sağlamak için ne dolandırıcılara, ne de hırsızlara gereksinim duymayan bir sistemi "düzensizlik" olarak damgalıyorsunuz.

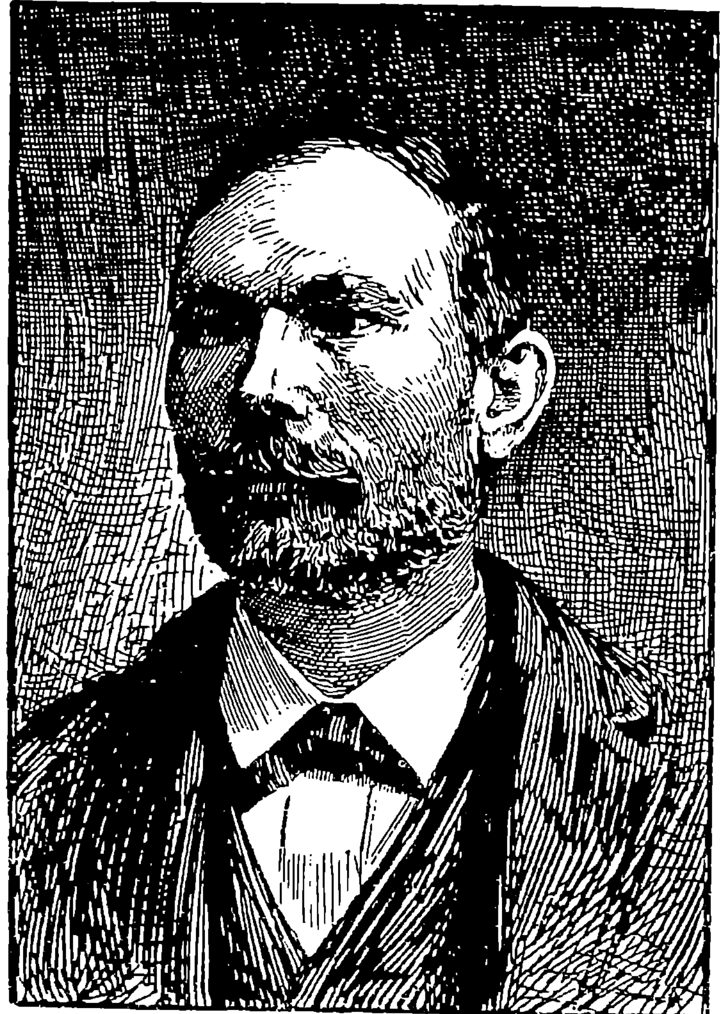
Hakim kendisi de savcının bomba atılmasıyla benim aramda ilgi bağı kuramadığını itiraf etti. Fakat savcı işin kolayını buldu ve beni komploculukla suçluyor. Peki, bunu nasıl ispat ediyor. Kolayca! Enternasyonal işçi birliğini komploculuk olarak nitelendiriyor. Ben bu birliğin üyesiydim, o halde komploculuktan yargılanmalıydım. Savcının hayali buluşçuluğundan üstünü yok.

Kader yoldaşlarımla olan ilişkilerimi açıklamak benim işim değildir. Genel sefalet ve kapitalist çakalının hiddeti bizi birbirimize bağladı; bireyler olarak değil, Aynı davanın ajitasyon emekçileri olarak. Benim suçlandığım "komplo" budur. Geçmiş yüzyıllardan kalma ordan burdan alma yasalarınızı reddediyorum! Mahkemenin kararını tanımıyorum! Avukatlarım aynı derecedeki mahkemelerde bizim yeni bir yargılanma hakkımız

olduğunu ispat ettiler. Savcı ise, daha yüksek mahkemelerden bunun üç misli sayıda karşıt karar çıkardı. Eminim ki, anarşistleri mahkum etmek için yeni bir mahkemede yüz tane klasör daha doldururdu. Ama bir okul çocuğunun bile reddedeceği bir yorumla da olsa, çeşitli oyunlarla da bizim meşru mahkum edilmemiz mümkün olmadı. Yalan ifadelere gerek duyuldu.

Ben açıkca şiddetten yana olduğumu söylüyorum. Polis şefi Schaack'a daha önce de söylemiştim: *"Eğer bizi topla tüfekle tehdit ediyorlarsa dinamitle karşılık vereceğiz."* Bugünkü "düzen"in düşmanı olduğumu yineliyorum. Bütün gücümle, son nefesime kadar bu "düzen" ile mücadele edeceğimi yineliyorum. Şiddetten yana olduğumu da yineliyorum. Polis şefi Schaack'a açıkladım ve hala aynı düşüncedeyim; Bizi toptüfekle tehdit ederlerse dinamitle yanıtlayacağız.!

Gülüyorsunuz? *"Sen artık bomba atamayacaksın"* diye düşünüyorsunuz. Fakat size temin ederim ki, benim kendilerine hitap ettiğim yüzler, binler benim söylediklerimi hatırlayacaklardır ve bundan emin olduğum için darağacında kıvançla öleceğim; Şayet bizi asarsanız-ki buna da eminim-o yüzler, binler bomba atacaklardır. Bu umutla hepinize sesleniyorum; Sizleri hiçe sayıyorum! Sizin düzeninizi, yasalarınızı zorba tahakkümünüzü hiçe sayıyorum! Bunun için beni asabilirsiniz!

Georg Engel, 51 yaşında, Boyacı

1872 yılında emeğimle insan onuruna uygun bir yaşam olanağı görmediğim için-makinalarla üretim küçük sanatkarı yerle bir etmişti ve bunun geleceği karanlık görünüyordu- birçoklarının bana özgürlük ülkesi olarak anlattığı ailemle birlikte Amerikaya göçmeye karar verdim. 8 Ocak 1873 günü Philadelphia'da karaya çıktığımda kalbim, özgür bir ülkede özgür

adamlar arasında yaşama umuduyla çarpıyordu. Bu memleketin iyi bir yurttaşı olmayı kafaya koydum ve Almanya'yı terkederek bir Cumhuriyet-'e geldiğim için kendi kendimi tebrik ettim. Sanıyorum ki geçmişim bu ülkenin iyi bir yirttaşı olmak için gösterdiğim çabaların delilidir. Ilk kez amerika'da mahkemenin önüne çıktım ve cinayetten yargılanıyorum. Fakat neden burada bulunuyorum ve neden cinayetten yargılanıyorum. Ve bu nedenler beni Almanya'yı terketmeye zorlayan nedenlerdir-yani emekçi halkın sefaleti ve kötü yaşam şartları!

Burada da, bu dünyanın en zengin ülkesi "özgür Cumhuriyet"te de yiyecek ekmek bulamayan, toplumdan dışlanarak yaşam boyu bedbaht olan yeteri sayıda Proleterler var. Ben şiddetli açlığını giderebilmek için caddelerdeki çöplerde yiyecek arayan insanlar gördüm. Hergün gazetelerde bu büyük "özgür ülkede" insanların açlıktan ölmeye mahkum edildiğini gösteren gazete haberleri okudum. Bu durum beni düşünmeye ve soru sormaya itti: Toplumda böyle şartları yaratan nedenler nedir? Daha sonra politik yapılanmalara daha fazla ilgi duymaya başladım. Vardığım sonuç Almanya gibi burada da aynı toplumsal kötülüğün varolduğuydu; bu aynı zamanda sosyal sorunları inceleyip sosyalist olmamın açıklamasıdır. Daha sonra elimdeki tüm olanaklarla yeni düşünceyi öğrenmeye başladım.

Philadelphia'da hayatımı kazanabilmek için boşuna çabalamama rağmen 1878 yılında buraya geldiğimde hala umutluydum. Fakat burada da hayal kırıklığına uğradım. Böylece New Yorkta, Philadelphia'da, Şikago'da yaşamanın proleterler için birşey değiştirmediğini anladım. Burada çalıştığım fabrikada bana işçilerin zor ve başarısız varolma mücadelesinin nedenlerini açıklayan bir kişiyle tanıştım. Bilimsel sosyalizmin mantığıyla hayatımı kazanacağım bağımsız bir konumu yaratabilmenin, makinalar, hammaddeler kapitalistlere özel mülkiyet olarak devlet tarafından garanti edildiği sürece bir yanılgı olduğunu anlattı. Kendimi bilgilendirmek için kendim ve ailemin kazandığı üç-beş kuruştan aralarında Lasalle, Marx ve Henry George'nin kitaplarının da bulunduğu sosyal-bilimsel eserler aldım. Bunları inceledikten sonra bu zengin ülkede bir işçinin neden yaşayamayacağını anladım.

Ondan sonra şartların değişmesinin yollarını, çarelerini düşündüm. Se-

çimlere eğildim. İyi bir yurttaş çabasıyla politikaya katıldım. Ama kısa bir süre içinde "özgür seçimler"in bir masal,aldatılanın kendim olduğuna kanaat getirdim. İşçinin ekonomik olarak özgür olmadığı sürece, politik olarak ta özgür olamayacağını saptadım. İşçinin işini, ekmeğini, mutlu yaşamını garanti edecek koşulların seçimlerle yaratılamayacağı apaçıktı. Seçimlere olan inancım kaybolmadan önce, bu ülkede politikanın tepeden tırnağa ahlaksızlık olduğunu ortaya koyan, aşağıdaki olay oldu.

Oy hakkına sahip olduğum ve oturduğum 14. semtte sosyal demokrat partisi, demokrat ve cumhuriyetçi parti için tehlikeli olmaya başlayınca, iki parti sosyal demokrat partiye karşı cephe oluşturmak için birleş birleştiler. Bu aslında doğaldı, çünkü her ikisinin de çıkarları aynıydı. Ama buna rağmen sosyal demokrat partinin adayları kazanınca eski partilerin oyunlarıyla zaferlerinden edildiler. Oy sandıkları çalındı ve oylama aslında muhalefette kalacak partilerin adaylarının kazanabileceği şekilde manipule edildi. Işçiler mahkeme kanalıyla haklarını almak için uğraştılar ama boşuna. Mahkeme kendilerine 1500 Dollara maloldu, gene de haklarını alamadılar. Sosyal Demokrat Partinin saflarında da ahlaksızlığın artmaya başlamasını yeteri kadar erken gördüm ve yeni örgütlenen Uluslararası İşçi Birliğine katıldım. Uluslarası İşçi birliğinin taraftarları tarihte her ilerlemede olduğu gibi, işçilerin Kapitalizmin zulmünden kurtulabilmesinin de ancak şiddetle olacağı inancındaydılar.

Bu ülkenin tarihinde de ilk yerleşenlerin özgürlüğüne yalnızca şiddet kullanarak kavuştuklarını, köleliğin şiddetle ortadan kaldırıldığını görüyoruz ve ülkede aynı köleliğe karşı ajitasyon yapan bir adam gibi biz de darağacına gidiyoruz. Bugün işçilerin lehinde konuşanlar asılmaktadır. Neden? Çünkü bu ülke dürüst seçimlerle yönetime gelenler tarafından yönetilmemektedir. Bu ulusun çıkarlarını koruyacak olan Washington'daki yöneticiler kimlerdir? Onları Halk mı seçti yoksa paraları mı? Onların bizim için yapmaya hakları yok, çünkü onları Halk seçmedi. Amerikan yasalarına saygımı yitirmemin nedeni budur.

Makinalaşmadan dolayı işlerini yitiren, ya da yarım gün çalışan işçiler bu durumu düşünmeye başladılar. Kendi koşullarını nasıl değiştirebileceklerini düşünecek zamanları oluyor. Ellerine kendi çıkarları için yazılmış kitaplar geçiyor ve yeterli okul eğitimi görmemiş olmalarına rağmen bu yazılardan gerçekleri çıkarıyorlar. Tabii bu kapitalist sınıf için hoş değildir ama engelleyemiyorlar. Çok uzak olmayan bir süre içinde büyük proleter

kitleler, zincirlerinden ancak sosyalizmle kurtulacaklarını anlayacaklarına inancım tamdır. Karl Schurz'un bundan sekiz yıl önce söylediği *"bu ülkede sosyalizme yer yoktur"* sözlerini hatırlayalım: Sosyalizm bu gün mahkeme önündedir. Sosyalizmi acil tartışma konusu yapmak için birkaç yıl yetiyorsa, onu gerçekleştirmenin de kısa bir süreçte mümkün olacağına inanıyorum.

Mahkum edilmeme söyleyeceğim tek şey, bunun beni şaşırtmadığıdır. Çevresindeki insanları aydınlatmaya çalışanlar, gerçeği söyleyenler, John Brown olayında olduğu gibi[7] her zaman ya zindana atıldılar, ya da asıldılar. İşçilerin, dünyanın her yerinde olduğu gibi burada da hakları olmadığını çoktan öğrendim.

Savcı bizim yurttaş olmadığımıza dikkati çekti. Ben çoktan beri yurttaşlığa geçtim fakat, yurttaşlık haklarıma dayanmayı düşünmüyorum çünkü bu, hiç birşeyi değiştirmez. Yurttaş veya değil, farketmez; işçi olarak zaten hakkım yok ve bu yüzden bir sınıfın diğer bir sınıfa, işçi sınıfına karşı yaptığı yasaları ve sizin adaletinizi tanımıyorum.

Benim suçum neden oluşuyor? Büyük kitleler sefalet içinde yüzerken, teknolojik gelişmenin bireylere milyonları elinde toplama olanağı vermeyen bir toplum biçimi kurmaya çalışmak. Su ve hava nasıl kamu mülkiyeti ise, Bilim adamlarının buluşları da herkesin lehine kullanılmalıdır. Bizde mevcut yasalar insanların büyük bir bölümüne yaşama hakkı tanımadığı için doğa yasalarına ters düşmektedirler. Günümüzün toplumsal koşullarına karşı savaşmamak için ben fazlaca duygusalım. Her gerçekçi insan bir kişi birkaç yılda yüzlerce milyon dolara sahip olurken, öte yandan binlerce insanın dilenmeye itilmesine neden olan bir sisteme karşı savaşmalıdır.

Bu şartlar altında, insanlığın ilk ilke olarak geçerli olduğu koşulları yaratmak için insanların ayaklanması şaşırılacak birşey değildir. Benim övünerek kabul ettiğim sosyalizm bunu istemektedir.

Savcı burada "Anarşi yargılanmaktadır" dedi. Bana göre Anarşizm ve Sosyalizm bir elmanın iki yarısıdır. Anarşistler, Sosyalistlerin insanlığı kurtarmak istedikleri metodları terkettiler. Ben de diyorum ki: seçim sandığına güvenmeyin ve elinizdeki diğer tüm olanakları kullanın. Biz insanlara bunu yaptığımız, insanlara doğru yolu gösterdiğimiz için bugün bura-

dayız. Bu yüzden Anarşiştler tüm ülkelerde takibata uğramakta ama buna rağmen Anarşizm taraftar kazanmaktadır. Açıkça çalışma olanaklarımıza el konursa gizli bunu gizli olarak sürdüreceğiz.

Eğer savcı, bizden yedi kişiyi asıp, birimizi de 15 yıl zindana atınca Anarşizmin kökünü kazıyacağını düşünüyorsa büyük yanılgı içindedir. Yalnızca taktik değiştirilecektir, o kadar. Dünyada hiçbir güç biz işçilerin sahip olduğu bomba yapma bilgilerini elimizden alamaz. Savcı Grinnell ve Vekili Furtman'ın polis şefi Rumpf'un kaderini paylaşmalarını dilemem.[8]

Anarşizm yokedilebilseydi, bu çoktan başka ülkelerde gerçekleşirdi.

Bu ülkede ilk bombanın patladığı akşam evimdeydim. Savcının keşfettiği(!) bir komplodan haberim yok. Benim yargılanan arkadaşları tanıdığım doğrudur-çoğunu yüzeysel ve katıldığım toplantılarda konuşurken kendilerini gördüm, duydum. Toplantılarda eğer her işçinin cebinde bir bomba olsaydı, kapitalizmin sonu çabuk gelirdi dediğimi inkar etmiyorum. Bu benim inancım ve arzumdur; bu kanıya kapitalist koşulların kötülüklerini gördükçe geldim.

Herhangi bir madende Patron cimriliğinden gerekli tamiratları yaptırmadığından dolayı yüzlerce işçi ölünce kapitalist basında lafı bile geçmedi. Ama, şurada, burada, mütevazi yaşamlarını sürdürebilmek için birkaç cents fazlası için grev yapan işçilerin kapı dışarı edildiklerini büyük bir sevinçle haber veriyorlar.

Yalnızca ayrıcalıklı sınıfa hak veren, işçilere vermeyen bir hükümete saygı duyulur mu? Kısa bir süre önce kömür patronlarının bir araya gelerek, kömür fiatlarını yükseltmek için komplo kurarlarken, işçilerin zaten az olan ücretlerini daha da düşürdüklerini görmedik mi? Bu yüzden komplo suçlamasıyla mı yargılandılar? Ama işçiler ücretlerinin yükseltilmesini istemeye cüret ederlerse asker ve polisler gönderilmekte ve kurşunlatılmaktadırlar. Böyle bir hükümete, gücüne, polisine ajanlarına rağmen benim saygım yok! Ben kapitalistlerden birey olarak değil, ona bu ayrıcalıkları veren sistemden nefret ediyor ve ona karşı savaşıyorum. Benim en büyük arzum, işçilerin dost ve düşmanlarını tanımalarıdır.

Kapitalistlerin etkisiyle verilen mahkumiyetime söyleyecek tek bir sözüm bile yoktur.

Albert R. Parsons, 39 yaşında, dizgici.

Sayın Mahkeme heyeti eğer bu duruşmanın ana hatlarını belirtecek olursak, bu, bize ve bizimle ilgili herşeye karşı hırs, nefret ve yoğunluktur.[1] Bana, neden idam edilmememin veya aynı anlama gelen, kendimi savunabileceğim yeni bir duruşmanın açılmaması için gerekçelerimi soruyorsunuz.Buna yanıtım şudur: Bu karar, hırsla verilen, hırstan doğan, hırsla beslenen ve herşeyiyle birlikte Şikago'da bize karşı özel yapılan tahriklerin toplamıdır.

Hırs nedir? Hırs aklın devre dışı bırakılmasıdır. Hırs caddede, bir meyhane kavgasında, sokaktaki çatışmada aklın terkedilmesi ve onun yerini öç duygusunun alması demektir. Bu mahkemede hırsın olduğunu, duruşmanın baştan sona hırsla dolu olduğunu sanıyorum kabul edersiniz. Şu anda bile, benimle mahkum edilmiş yedi arkadaşımla birlikte darağacının altında cellatı beklerken kendilerini toplum düşüncesinin temsilcileri olarak tanıtan bu şehrin tekelcilerinin satın alınmış aşağılık kapitalist basın organları büyük bir hırsla canımızı istemeye devam etmektedirler. Ben burada yeniden yargılanmayı talep ederken, sayın mahkeme heyeti, bize bu olanağın verilmesini istemeyen bir komplo kurulmuştur. Bu şehirde, "Şikago yurttaş kulübü" adıyla bilinen Milyonerler örgütünün temsilcilerinin size müracaat ederek bizim derhal onursuz bir ölümle yokedilmemizi istediklerini biliyorum. Ben de burada sıradan bir insan, bir işçi, halktan bir insan olarak bulunuyor ve sözlerimin dinlenmesini talep ediyorum.

[1] İki aydır burada oturuyorum ve iddia makamları başımdan aşağı her türlü pisliği aktarırken bana kendimi savunmam için tek söz söyleme olanağı bile verilmedi. İki ay boyunca yılan gibi zehrinizi bana arkadaşlarıma püskürttünüz; eğer ruhi bir işkence varsa bunu bize yaptılar. Eğer sinirlen-

diysem bu yüzdendir; eğer arkadaşlarımda aynı sinirlilikte konuştularsa bu neden onlar içinde geçerlidir.

Tüm meseleyi doğru bir açıdan ele alalım. İşçi sorunu nedir? Işçi sorunu duygusal bir sorun değildir. Dini bir mesele, ya da politik bir sorun da değildir. Hayır Sir, bu sorun ciddi, kolay çözülemeyen ekonomik bir sorundur. Tabii duygusal, politik yönleri de vardır ama, temeli ekmek katık meselesidir. Nasıl yaşadığımız, nasıl ekmeğimizi kazanacağımız, işte işçi hareketi budur. Bilimsel temele ve gerçeklere dayalıdır. Ama önce sermayenin ne olduğunu anlatmak istiyorum.

Sermaye, önceden verilen emeğin yoğunlaşan, toplanan artık değeridir. Tek amacı ücretli işçilerin üretimlerine sahip olmaya, el koymaya devam etmektir. Kapitalist sistem doğal kaynakların ele geçirilmesinden kaynaklanır ve bir azınlığın adalet ölçüsüne dayanır. Buradan itibaren gelişen özel ayrıcalıklar kazanılan "hak" olarak beyan edilir ve yasa ve yönetim aracıyla garantiye alınır. Kapitalizm, yaşam temelini kapitalistlere emeğini satarak oluşturan mülkiyetsiz, yani sermayesiz bir çoğunluğu oluşturan bir sınıf olmadan varolamaz. Kapitalizm, yasalarla korunur, gelişir ve ebedi kılınır. Aslında yasa sermayedir-yasal hak-ve tam tersi yasa kapitaldir.

Fakat emek nedir? Emek bir metadır ve ücret ise bu metaya ödenen fiattır. Bu "emek" meta'sının sahibi, yaşayabilmek için sermaye sahibine satmak zorundadır. Emek, işçinin yaşama gücünün enerjisi ve gücüdür. Bu enerji ve gücü, yaşayabilmek için başkasına satmak zorundadır. Bu yaşayabilmesinin tek temelidir. Yaşamak için çalışır ama çalışması yaşamının yalnızca bir bölümünü oluşturmaz; aynı zamanda yaşamını feda etmesidir. Emeği ise "özgür emek" yaftasıyla başkalarına verilmek zorunda bırakılan bir metadır. İşçinin çalışması karşılığında aldığı ücret emeğinin sonucu olmaktan çok uzaktır. İşlediği ipek, inşa ettiği saray, çıkardığı maden kendisi için değildir-kesinlikle değildir. kendisi için ürettiği tek şey ücretidir; ürettiği ipek, maden, saray lime, lime dökülmüş bir gömleğe, birkaç kuruşa ve başkasının evinde kira ile durmaya dönüşmektedir. Başka sözlerle vurgulamak için, kendi üretiminin karşılığı ödenmeyen artık değeri üretmeyen kapitalist sınıfın korkunç servetini oluştururken ücreti yalnızca en gerekli gereksinimlerdir.

İşte birkaç sözcükle kapitalist sistem. Bu sistem sınıfları ve çatışmaları

yaratmaktadır. Bu çatışma, ayrıcalıklı sınıfların mülkiyetsiz sınıf üzerindeki şiddetinin artışı oranında alevlenir. Bu şiddet ise bir avuç bedavacının gittikçe daha çok zengin, üretenlerin ise daha çok fakirleşmesi oranında artar. Bu da bizim işçi hareketini doğurmaktadır. İşçi sorunu budur.

Sayın mahkeme başkanın "fakat emek özgürdür, burası özgür bir memlekettir" diyebilmesi mümkündür. Güney eyaletlerinde yüzyıla yakın bir süre köle çalışması diye bildiğimiz bir çalışma biçimi vardı. Kölelik kaldırıldı ve sizi, "o zamandan beri emek özgürdür" derken duyar gibiyim. Fakat bu gerçekmidir? Geçmişte kölelerin çalışmasıyla günümüzdeki ücretli kölelik arasındaki farklılık nedir? Geçmişte efendi kölesini seçiyordu, günümüzde ise köle efendisini seçmektedir; eğer bizim gardiyana getirilip yandaki hücrede bana komşuluk yapmak istemiyorsa tabii.

Güney devletleri konfederasyonun eski başkanı Jefferson Davies, ücretli işçiliğin eski köle sahiplerinin canına minnet olduğunu, çünkü artık ölenlerin kendi mezarlarını, hastaların iyileşmelerini kendilerinin sağlaması gerektiğini delillendirdi. Eskiden tuzlu suya batırılmış kamçı etkisini gösteriyordu, şimdi ise açlık kamçılıyor. *"ama"* diyeceksiniz, *"eskiden köle, köleliğinden kurtulamıyordu."* Sanıyorum istatistikler kapitalist özgürlük sahiplerinin de önceden köpeklerin önünde Kanada'ya kaçmak zorunda kalan köleler kadar olduğunu ortaya koyarlardı.

Ben Sosyalistim. Aynı zamanda ücretli köle olarak, kendisinin efendi, başkalarının köle olması yoluna gidilmesini haksızlık olarak kabul edenlerdenim. Efendi olmaya da, köle olmaya da aynı derecede karşıyım. Eğer başka türlü davransaydım, bugün Şikago'nun en güzel caddelerinin birinde, çok güzel bir evde, lüks, rahat içinde, etrafımda benim isteklerimi yerine getiren köleler olabilirdim. Fakat ben ayrı bir yol seçtim ve bu yüzden şimdi darağacının altındayım. Benim suçum bundan ibarettir sayın başkan. Acılar içinde küçük çocuklar, aç-sefil insanlar görüyorum. Ama, işçilerinin karşılığı ödenmeyen emeklerinden lüks, zenginlik, şatafat içinde yaşayanları da görüyorum. Ben gerçeklerden bahsediyorum! Şikago sokaklarında, son kışta olduğu gibi, ekmeksiz, sefil, zor durumlar içinde 30000 insan vardır. Daha sonra da savcının *"deliklerinden sürünerek çıkanlar"* diye ifade ettikleri, zavallı dilencileri yoketmek için hazırlanan tabur tabur askerleri görüyorum, gazetelerden okuyorum.

İşçilerin nasıl acımasızca katledildiklerini, Amerikan şehirlerinin sokakla-

rında çalışma hakkı ve emeklerinin karşılığını istediler diyen insanları öldürmek için yetiştirilenleri görüyorum. Tüm bunları görüyorum ve acımaktan, tepki duymaktan kanım tepeme çıkıyor. Ve yüreğim konuşuyor. Böyle anlarda, sakin durumlarda söylemeyeceğim birtakım sözleri söylemişimdir.

Şikago'daki "Tribune" gazetesi okurlarına *"serserilere görüldükleri anda zehir sürülmüş ekmek"* verilmesini öneriyor. Böyle düşünceler insanları kin tutmaya götürmez mi? Bu aslında bizim için söylediğiniz "şiddete çağırmak" değilmidir? Bu dilde konuşmaya önce Monopolistler başlamadı mı? Grev yapanların arasına dinamit atmayı önermediler mi? İlkönce kurşunlamaktan onlar bahsetmedi mi?

Kurşunladılar da! Bomba da attılar. Haymareket'teki bomba da New York'tan yalnızca sekiz saatlik işgünü hareketini sona erdirmek, ve buradaki sekiz kişiyi idam sehpasına çıkartma göreviyle gönderilen monopolist komploculardan birinin elinden atılmıştır. Sayın başkan, biz, tarihin gördüğü en kötü, en adi komplosunun kurbanlarıyız.

Bununla ilgili olarak dikkatinizi polislerin, Milislerin, Pinkertonların işçilere, grec yapanlara karşı nasıl gönderildiğine dikkatinizi çekmek isterim. 17 Ekim 1885 tarihli "Alarm"da yayınlanan şu gizli yazıya bakalım: "Pinkertons koruma birliği milli bir Dedektiflik şirketiyle bağlantılıdır. İşçilerinin zihniyetini öğrenmek isteyen kişiler, şirketler, grev başlama durumunda, veya işçilerin Knight of Labor-Sendika- üyeleri olmaları halinde, işçilerin arasına girecek uygun bir dedektifi anında bizden temin edebilirler. Böyle çarelere zamanında başvurmak ve baş asileri yoketmek, daha kötü durumları önlemek için yararlıdır. Saygılarla W.A.&R.A. Pinkerton, New York&Şikago."

Yani burada özel ordu kuran bir şirket vardır.Bu özel orduya fakirlerin yüzlerini karartan ve ücretlerini yaşamak için gerekli olan sınırın altına indiren adamlar tarafından komuta edilmektedir. Bu özel ordu gerekli duyulan her yere götürülebilmektedir. Önce Hocking Valley'de aç işçileri bastırabilmek için; sonra Nebraska'ya grev yapan maden işçilerini kurşunlamaya götürülebilir. Daha sonra da doğuya, Fabrika işçilerinin grevini kırmak için. Bu örgüt, ülkenin her köşesine gönderilmektedir hatta, asi elebaşıları saptamak ve ilgilenmek için(!) işçi örgütlerine bile sızmaktadır. Bu da, sayın başkan, düşüncelerini söyleyen, kendini savunma cesareti

gösteren bir işçinin eğer yasaların çiğnenmesi provokasyonuna düşme-yip komplocu olarak mahkeme önüne çıkaralımazsa bile en azından elebaşı olarak kapı dışarı edilmesi demektir. Bu durum mahkemede bir çırpıda halledilmektedir ve böylece grev sona erdirilmiştir. Monopolistler zafer kazanmış, Pinkertons yaptıkları iş için paralarını almışlardır.

"Tatbikatın sonunda tümenler savaş pozisyonu aldı ve bölükler, taburlar sıra sıra ateş ettiler. Tatbikat komutanlar açısından şerefli bir sonla bitti ve gerekli olduğu anda bunlar sokaklarda çok önemli hizmetler görecekler-dir. Albay Knox, safları 400 kişiden 800'e çıkarmak istiyor. İşadamları bu örgütle özel olarak ilgilenmekte milisin gerekli görüldüğü anda ayak takımını halledecek hale getirmeye uğraşmaktadırlar." Bu yazı, minnet-tarlık günü dolaysıyla yapılan manevradan birgün sonra "Times" gazete-sinde yayınlandı. Bir hafta sonra "Enternasyonal"deki amerikalılar guru-bunun East Randolph Street'te düzenlediği kitlesel toplantıda karım Mrs. Lucky E. Parsons başkonuşmacı olarak Milis konusuna değindi:

Stars ve Strips'lerin bayrağı altında milislerin uygun adım seslerini duyan, başka ülkelerdeki ezilenler ne düşünmüşlerdir? Bu bayrağı çeken ve onun altında tüm dünyanın ezilenlerinin koruma bulacağını ilan edenler ne düşünmüşlerdir? Buna karşı Amerika'da iki milyon yurtsuz gezici işçilerin karşı adımlarının sesini duyuyoruz; çalışma gücü yerinde, istekli ve ailelerine ekmek parası kazanmak isteyenlerin adımlarını. Ne oluyor bu memlekette? Kıtlık mı geçirdik? Ürünler çürüdü mü? Bunlar biz üretici-ler, ezilenler için ciddi sorulardır.

Şu memleketin zenginliğine bir göz atın! Son yirmi yılda 20 Milyar dolar-dan fazla arttı. Bu zenginlik kime akmıştır? Tabii üreticilerin değil, çünkü o zaman sokak manevraları gereksiz olurdu. Ülkenin nüfusu 55 Milyondur ve bir istatistik bir karşılaştırma yalnızca New York, Philadelphia, Bostan'-da 20 kişinin 750 Milyon dolar serveti olduğunu göstermektedir. Nüfusun 3 Milyonda birini oluşturan bu 20 kişi, işçi sınıfının ürettiği büyümenin yüzde 26'sına sahiptirler.

Böyle bir yağmayı koruyan, yağmaya yardım eden, bu şekilde Halkı bedbaht eden bir hükümetin, adı ister Cumhuriyet, ister Monarşi olsun sahtekardır. Amerikan arması da diğerleri gibi ekonomik despotizmi koru-maktadır. Peki çok meşhur Amerikan özgürlüğü nedir? Geçmiş nesillerde tüm denizlerde özgürlüğün sembolu olarak dalgalanan bayrak ve sancak

bugün Monopolistlerin amblemi olmuştur.

Ya Amerikalı işçiler? Özgürlük ve bağımsızlığın ne olduğunu unutmuş görünüyorlar. Seçim günleri haykırmaktan sesleri kısılıyor. Ne için? Efendilerini seçebilme Özgürlüğü(!) için. Zavallı Amerikan bağımsızlığı! Milyonlarcası nasıl bir yatağa, hatta çorbaya nasıl sahip olabileceklerini bilemiyorlar. Seçim sandığı bu durumda neye yarar? Bununla bir insan ekmek, elbise, ev ya da iş alabilir mi? Amerikalı ücretli kölelerin özgürlüğü neden oluşuyor? Heryerde fakirler zenginlerin kölesidirler ve seçim sandığı ne açlığa, ne de milis kurşununa karşı garanti değildir. Buna karşılık ekmek özgürlüktür, özgürlük te ekmek.

Oy pusulası Şikago'da sokak çatışmalarına hazırlananların kurşunlarına karşı siper değildir. Oy pusulası güncel koşullar altında endüstri köleleri açısından değersizdir. Victor Hugo'nun dediği gibi, zenginlerin cenneti, fakirlerin cehenneminden oluşmuştur. İşçiler yasalar ve düzenden dolayı aç kalmaya karşı gelirlerse, düşünmeye ve eyleme başlarlarsa, o zaman-milis v.s- sokak çatışmalarına hazırlanmaktadırlar. Sömürücüler fırtınanın geldiğini görüyorlar. Zenginliklerini ise neye malolursa olsun ellerinde tutmak istiyorlar.

Sayın başkan şimdi bu konuşmada anayasaya, yasalara karşı bir cümle, ya da konuşma, toplanma veya kendini savunma hakkına halel getiren bir açıklama var mı? Tasavvur edin; 1. Milis taburu sokak çatışmasında dört köşeden dört ayrı sokağın temizlenebileceğinin provasını yapıyor. Sokağı kimden temizlemek istiyorlar? "Tribune" ve "Times" söylüyorlar; "Mobs"lardan. Mobslar kimler mi? İşçiler, yaşam şartlarından memnun olmayan kadın, erkek işçiler. Acından ölme ücreti için çalışan ve birkaç cents için grev yapan insanlar. Mob işte bunlardır ve bunlara karşı sokak çatışması eğitimi yapılmaktadır.

1. Tabur en yeni Winchester tüfekleriyle donatılmış 1000 kişilik mevcudu ile geliyor. Diğer tarafta silahsız Mob. Çünkü bir Winchester tam 18 Dollardır. Bizim ordu kuracak olanaklarımız yok, çünkü bunun için bir sanayi dalı kurmak kadar sermayeye ihtiyaç vardır. Peki işçiler ne yapabilirler? Sayın başkan bir dinamit bombası 6 Cents'dir. Herkes yapabilir. Bundan dolayı ben suçlumuyum? Bunu insanlara söylediğim için mi beni asacaksınız?

Bana bombalı suikastçı diyorlar. Neden?. Bir kere bile olsun dinamit kulllandım mı? Hayır! Elimde bulundurdum mu? Hayır. Bu konuda fazla birşey biliyormuyum? Hayır! Peki buna rağmen bana neden bombalı suikastçı diyorlar? Siza anlatacağım. 15. yüzyılda barut dünya tarihinde yeni bir çağ açtı. Bu çağdaki şövalyelerin zırhlarının, kaçakların, haydutların sonu anlamına geliyordu. Geçmişte yol kesenin kurbanı olan, kendine güven veren mesafeden bir kurşunla haydutun karnını deşebiliyordu. Barut demokratik bir gereç oldu. Bu eşitlemeden dolayı Cumhuriyetçilerin aracı oldu ve aynı zamanda iktidarı kendine doğru çekmeye başladı. Bunun sonucu olarak ta, asılzadelerin, kralın kısacası halkı soyanların, hor görenlerin, yokedenlerin iktidarı azaldı.

Günümüzde de dinamit insanın insan üzerindeki egemenliğinden, kölelikten kurtaracak araç olmuştur. (Bu anda Mahkeme huzursuzluk başladı)Biraz sabırlı olun. Dinamit şiddetin yaygınlaşmasıdır. Demokratik bir silahtır ve herkesi eşitler. General Sheridan'ın dediği gibi; *"artık silahların kıymeti yok."* Bu yeni buluşla başetmeleri olası değildir. Pinkertons'lar, Polisler ve askerler bu silaha karşı çaresizdirler. Artık halka birşey yapamazlar! Dinamit eşitlemedir, nihilisttir. Şiddetin yaılmasıdır. Baskının yıkılmasıdır. Otoritenin yıkılması barışın doğuşudur. Dinamit barışçıdır ve insanın en iyi, en son dostudur. Dünya'da azınlığın çoğunluk üzerindeki egemenliğini kıracaktır; çünkü nihayetinde her yönetim, tüm yasalar şiddettir. Herşey güçlülük esasına dayalıdır. Güç, tüm evrenin, doğanın yasasıdır. Ve yeni yapılan buluş tüm insanları eşitlemektedir. Yanlış anlaşılmaya olanak vermeden konuşuyorum. Anarşist, Sosyalist, ücretli köle ve işçi olarak konuşuyorum. Fakat benim görüşlerimden dolayı beni Haymarket olayından sorumlu tutmak olasımıdır? Ben Anarşist olarak yargılandım ve mahkum edildim. Anarşistleri şiddet kullanmakla suçluyorsunuz. Kendi ağzınızdan söylediklerinizle belanızı bulun!
Mevcut Toplum düzeni şiddet temelinde kurulmuş, şiddetle ayakta kalmakta, varlığını sürdürmektedir. Günümüzdeki kapitalist sistem, asker ve polislerin süngü ve copları olmasa 24 saat bile ayakta kalamaz. Hayır Sir 24 saat bile kalamaz! Çünkü biz bu düzeni reddediyoruz! Bu düzene karşıyız! Aynı zamanda protesto ediyoruz! Çünkü siz ve iddia makamı aslında kendilerinin suçuyla bizi mahkum etmektedirler.

Ezop'un masalındaki eski öyküdür bu. Koyun ırmağın altında, kurt üst tarafındadır. Su yukardan aşağıya akmaktadır, ama kurt şöyle der; *"suyumu bulandırma!"* Koyun *"Ben aşağıdak iken senin suyunu nasıl*

bulandırabilirim?" "Farketmez" der kurt. *"Et ettir."* Daha sonra koyunu yiyor. Kapitalistler ve Anarşistler arasında da durum böyledir. Kendi yaptığınız şeylerle bizi suçluyorsunuz ve biz buna karşı protesto ediyoruz. Ve şiddet üzerine dayalı her kurum en sonunda kendini yargılar. Bunun tüm delilleri ortadadır.

1-Açlık ve sefalet kol gezerken sanayi ve Ticaret odaları gökdelenine o zaman için korkunç bir miktar olan iki milyon dolar harcanmıştı. İşçiler bu gökdelene "Faizciler tapınağı" ve Lüks ve sefahat içinde tıkınanların "soyguncular kulübü" diyorlardı.

2-Hocking (Ohio) ve Monogahela Valley (Pensilvanya) Kömür madenlerinin merkezidir. Ohio ve Pensilvanya aynı zamanda ençok alman göçmenlerin olduğu eyaletlerdir.

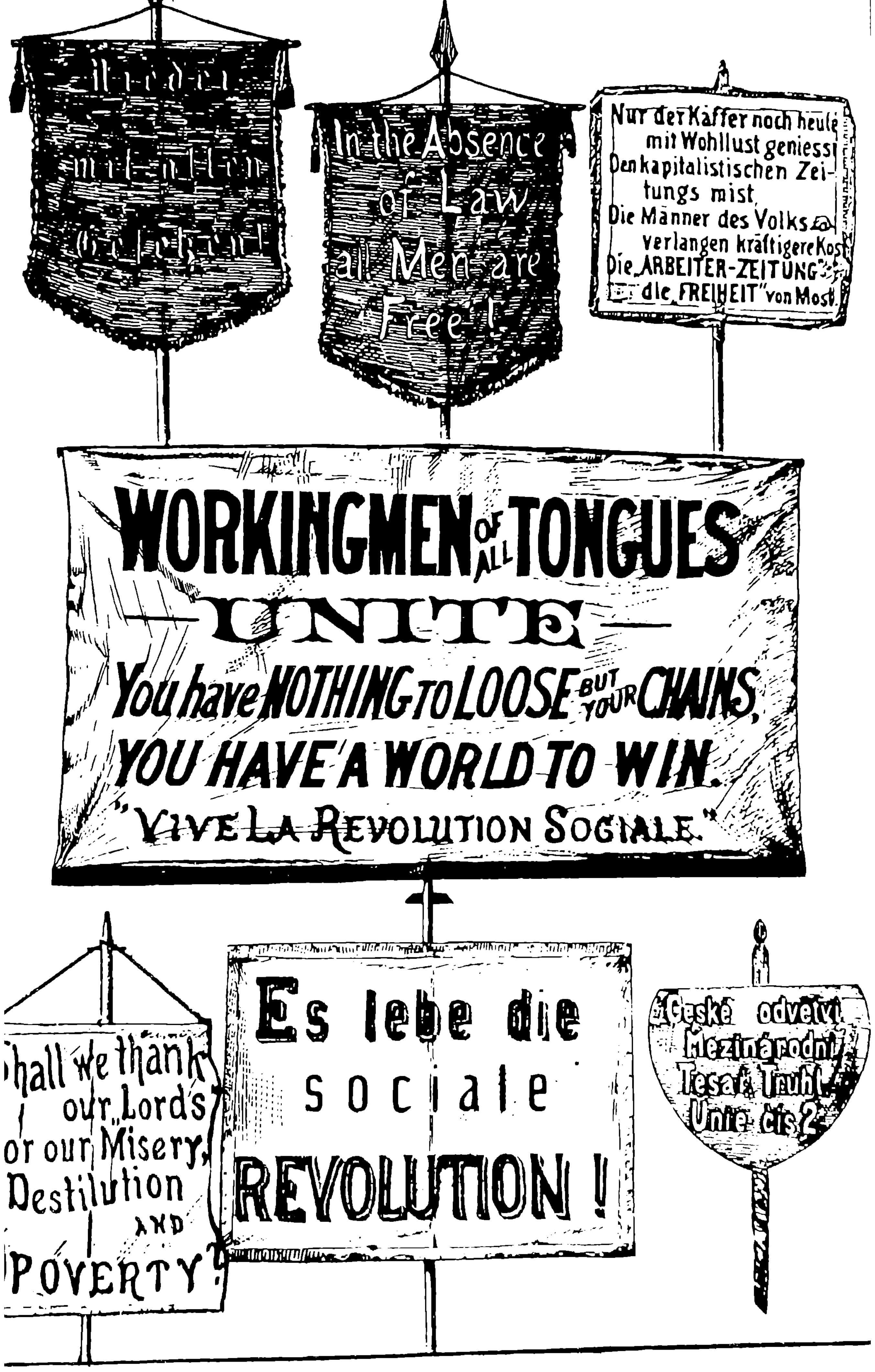
3-Jay Gould (1836-1892) Demiryolu kralı ve Banker

4-9 Ocak 1886 tarihli Alarm gazetesinde Spies'in söyledikleri ve papazın tepkilerinin protokolü yayınlanmıştı.

6-Burada makinada erkeklere oranla çok daha az ücret karşılığı, ses çıkarmadan çalışan çocuk ve kadınlara işaret ediliyor.

7-John Brown köleğiğe karşı aktif savaşmış biri. *"John Brown mezarda yatıyor, fakat ruhu yürüyor"* şarkısı onu anlatmaktadır.

8-Engel burada tanınmış Alman Anarşist August Reinsdorf'u idam sehpasına gönderen ve ocak 1885 te suikaste kurban giden Frankfurt polis şefi Rumpf'u kastediyor.

In the Absence of Law all Men are Free!
Nur der Kaffer noch heute mit Wohllust geniesst Den kapitalistischen Zeitungs mist.
Die Männer des Volks verlangen kräftigere Kost
Die „ARBEITER-ZEITUNG" die „FREIHEIT" von Most.
WORKINGMEN OF ALL TONGUES
UNITE
You have NOTHING TO LOOSE BUT YOUR CHAINS,
YOU HAVE A WORLD TO WIN.
"VIVE LA REVOLUTION SOCIALE."
Shall we thank our „Lords" for our Misery, Destitution AND POVERTY?
Es lebe die sociale REVOLUTION!
České odvětví Mezinárodní Tesař. Truhl. Unie čís 2.

GERİ DÖNÜŞ TEZLERİ

Kadir Kara

Dünya hareket halindedir, doğu Avrupa paylaşılmaktadır. Buna katılmayan kaybedecektir.

Willy Hahn (VW Şefi)

SORUN

Özellikle Moskova patentli Marksist Türkiye solunun ereği Marksist "Sosyalist" Varşova paktı ülkeleri dünyada varolan kutuplaşmadan çark ettiği, kapitalist batı sisteimine adapte olmaya çalıştığı, ortak politika ürettikleri bir dönemde Almanya burjuvazisinin temsilcilerinden Willy Hahn kendi konumu için doğal bakış açısından gerçeği dile getirmektedir. Sosyalistler için trajedi de burada başlıyor. Günümüz dünyasında Sosyalistim diyen her bireyin trajedisi.

Kapitalizm, tarihinin en büyük zaferini kazanmış, askersel alanda Üçüncü dünya savaşı beklenirken bu savaş ekonomik alanda yapılmış ve "sosyalizm"in yok olmasıyla sonuçlanmıştır. "Bilimsel" doğruluğu "tartışılmaz" "proletarya diktatörlüğü" yıkılması beklenen "kağıttan kaplan" emperyalist sistemin karşısında, tüikenip bitimiş,"çelik disiplinli" proletarya "tarihi görev"ini, gürül gürül zenginliklerin aktığı toplumu kurmayı bir kenara bırakarak tüketim toplumunu tercih etmiş, kendisinin tarihsel düşmanı kapitalizme, "önderliğine" karşı çıkarak teslim olmuştur.

Kapitalizm ise yeni açılan pazarlardan dolayı adeta ekonomik bir orgazm yaşamaktadır. Willy Hahn'ın söyledikleri işte buna tekabül etmektedir.

Türkiye özgülünde özellikle 12 Eylülden sonra kısır bir döngü içinde gittikçe hızlanarak dönen solun krizi, "Sosyalist" ülkelerde geri dönüşlerle en yüksek boyutlarına ulaşmıştır.

Sivil toplum, Gramci, Rosa, Sosyalist demokrasi panelleri, yazıları tartış-

maları gündemdedir. Bir takım "ustalar" kıyısından, köşesinden eleştirili-yor, kimilerince geriye dönüşler "gözlüklü Komünist"lere, "Revizyonistler"e mal edilirken, Kimileri de "kendileri " iktidarda olmadıklarından bunun böyle olduğunu anlatmaya çalışmakta, bazıları da kendi köşelerinde "ben söylemiştim" gibi çok bilimsel(!) açıklamalar yapmaktalar. Geriye dönüşler kimi çizgilere göre Leninden sonra Stalin ile (Troçkizm), Stalinin ölümünden sonra Kruşçev ile, (Stalinizm) Mao'nun ölümünden sonra bilmem kimle başlamıştır. Sorunlara böyle yaklaşmak ise, soyutlamanın kendisidir.

"Geri dönüşler" dünya solunda gündemdedir. Daha uzun yıllar tartışılması kaçınılmaz olan geri dönüşleri Türkiye solu "bizim tezimiz doğru çıkmıştı" yaklaşımıyla, 12 Eylül sonrası yenilgi nedenlerini araştırdığı(!) ciddiyetle es geçmektedir. Hata hep başkalarındaydı. Son yıllarda ortaya çıkan Troçkistlerin geri dönüşleri Stalin'e, Stalinistlerin Kruşçev'e bağlaması, bir perspektif sunmaktan uzaktır.

Tüm bu tezlerde Antimarksist, daha uygun bir deyimle idealist yaklaşım apaaçık ortadadır. Çünkü Toplumsal dönüşümleri bireylere bağlamak Marks'ın bakış açısı değildir.

Türkiye solundaki anlayış, devrimin "usta" ve parti tarafından gerçekleştirildiği, "revizyonistler" tarafından ise "geri dönüşler"in başlatıldığıdır. "Ustalar"ın bu revizyonistleri görmeyişleri, farketmemeleri anlaşılır bir şey değildir. Çünkü bunlar "ustalalarla birlikte savaşmış devrim döneminin kahramanlarıdır. Revizyonistlikleri "usta"nın ölümünden sonra ki iktidar kavgasının kaybedilmesine, kazanılmasına denk düşer.

iktidarı kazanan "usta", kaybeden "usta"yı karşı devrimci olarak gördüğü için "katli vacip" fetvası verip, bunu uygulatabilir. Kaybeden ustanın taraftarları iktidardaki "usta"yı katil olarak damgalarlar. Kendi "usta"larının da katil olduğunu unutarak.

Troçkistler'in "geri dönüş"leri izahatında temel esas Troçki'nin Stalin'le iktidar mücadelesini kaybetmesine dayanır. Lenin ve Stalin arasında yapay bir farklılık ortaya çıkarılır ve Lenin'in gerçek varisi Troçki'nin uğradığı "haksızlık" tüm teorik yüklerinin temelini teşkil eder. Stalini bizim de

itiraz etmediğimiz kıyımcı olmakla suçlayan Troçkistler, Kronstadt'lı bahriyelileri kendi deyimiyle "köpekler gibi"vuran Troçki'nin koşulların sonucu buna mecbur kaldığını idda ederler. Ukrayna'da anarşistlerin önemli katkılarıyla kurulan Komünleri yıkıp köylüleri kitlesel katlama tabii tutarken de "koşullar" yüzünden öyle hareket etmiştir(!) Zaten tarihte tüm davranışlar "koşullara" göre açıklanır. Bunu Stalin yapar, Lenin yapar, Troçki yapar, iktidara oynayan her politikacı yapar. Katledilenler hep "karşı devrimciler"ve "hainler"dir. isterse devrimde birlikte mücadele verilmiş olsun iktidarı ele geçirene karşı diğerleri hep "karşı devrimci" ve "katli vacip" olduğu gibi bunun aksi de böyledir.

Sovyet-Çin uyuşmazlığı da devrimlerin geri dönüşlerinin mihenk taşı olup çıkmıştır. Stalin'in ölümü bunun başlangıcıdır. Stalin'e göre Komünizme giderkenki bu toplumsal bir gidiştir-ölümüyle birden gözlüklü Komünistler, Revizyonistler iktidarı ele geçirmişlerdir(!) Yani bir bireyin ölümüyle koskoca bir toplumu, devrimci bir mekanizmayı(!) aslında iktidarı kaybetmiş bir sınıf ele geçirebilmektedir(!)

Proletaryanın diktatörlüğü o anda neredthough? Revizyonistler Proletaryanın diktatörlüğünün en üst makamlarına nasıl gelebilmektedir? Lenin'in öve öve bitiremediği Parti nerededir?

Sosyalizm, Mülkiyetin devlet tekeline geçmesinden mi ibarettir? Partinin, devlet mekanizmasının tüm gelişmelerde rolü nedir? Parti kitlelere nasıl bir rol biçmektedir? Bu anlayışlar birtakım "Marksist"lerin Marksizmi yanlış uygulaması mıdır, yoksa Marksizm, bazı yanlışları mı içermektedir?

Bu anlamda, devrimin kazanımlarını "usta"lara, geri dönüşleri nereden geldiği bir türlü izah edilemeyen "Revizyonist"lere maledilmesi soyut bir yaklaşımdır. Biz Lenin'e dönelim:

"Yirmi yıldan fazla var ki, parti içinde savaşım veriyoruz, ve işçilere sözle değil, işle, partinin özel bir şey olduğunu, partiye, bilinçli, canını feda etmeye hazır adamlar gerekli olduğunu, partinin yanlışlar yaptığını, ama bu yanlışları düzelttiğini, partinin önümüzde daha katedecek hangi yol,

aşılacak hangi engeller olduğunu bilecek adamları ayıklayıp seçtiğini ve onlara kılavuzluk ettiğini tanıtladık. Parti işçileri aldatmaz. Tutulamayacak sözler vermez."

Parti, Lenin'in yukarda belirttiği ayıklama işini anlaşılan pek becerememektedir. Ama Lenin'in bolşevik partisi değil, Mao'nun Komünist partisi de, Sosyalizme soyunan diğer ülkelerin partileri de bu ayıklamayı gerçekleştirememişlerdir. Ama bunun basit bir ayıklama işi olmadığı ortada. Yalnızca partiye Lenin'in bahsettiği bireyleri seçmekle görevli mekanizmanın işlemediğini, hatta tam tersine işlediği de idda edilebilir. Bu, sonucu değiştirmez. Sorun, partinin mekanizmalarına kimlerin geldiği, getirildiği değil, Parti mekanizmasının kendisinde yatmaktadır. Leninist bir teoriye göre şmdi benim anlayışım işçi sınıfını "genelkurmaysız, partisiz, öndersiz bıraktı. (Farketmez. Onların geldiği Sosyalizm aşamasından ne ileri ne gerideyim)

Türkiye solunun önemli açmazlarından birisi olan bu anlayışlar, adı geçen ülkelerin dönüşümünden sonra yerini bambaşka ama daha olumlu bir soruna bıraktı. Artık hazır politika sunan "ustalar" "sosyalist ülkeler" kalmamıştı. Siyasetler kendileri politika üretmek zorundaydılar. Her ne kadar malum ülkelerin "ustalar"ın yaşadığı dönemleri örnek göstermek mümkün ise de bu aynı zamanda aynı ülkenin güncel halini de izah etmeyi getiriyordu. Ben klasik solun geri dönüş dediği olayın, geri dönüş olmadığını, devrimden sonra değil, "ekim devrimiy"le gelen bürokrasinin, günümüze kadar devam ettiğini savunuyorum. Ama konuya bakışımı açıklayabilmek için Marx'la başlayıp sınıfların mücadelesinde bitmeyen bir olguya eğilmek gerekiyor. Tahakküm'a.

Tarihte, hiç bir sınıflı toplum tahakkümsüz düşünelemez. Burada tahakküm sözcüğünü en geniş anlamıyla alıyorum. Yalnızca yöneten erk kastedilmiyor bu sözcükte. Binlerce yıllık süreç içinde yönetilen insanlarda içselleşen, "biz öndersiz, yönetimsiz yaşayamayız" anlayışını da içerir. Dinleri, gelenek ve görenekleri, batıl inançları, kısacası toplumun tüm yapılanmasını da içeren tahakkümdür. Kısaca bir örnek verecek olursak hıristiyanlığı ele alabiliriz. "Sana tokat atana öbür yanağını da çevir" diyen hıristiyanlık engizisyona hangi dönüşümlerden geçerek gelmiştir? Milyonlarca insanı-genellikle kadınları-cadı, şeytan yaftalarıyla direklere bağlayıp diri diri yakanların "kötü" hıristiyan olduğunu söylemek bize bu

dönüşümü açıklayabilir mi? Avrupa da ve islam da dinin geçmiş dönemde sahip olduğu egemenliğin hiç olmazsa bir kısmını ele geçirmek için verdiği uğraşları yalnızca sınıfsal açıdan ele alarak anlamak mümkün mü?

Burada kullandığım tahakküm sözcüğünün yalnızca kapitalist dediğimiz günümüz toplumunu ayakta tutmadığını, geçmişte de tüm sınıflı toplumların temelini oluşturduğunu söylemek istiyorum. Günümüz toplumunun olduğu kadar "perfekt" ve grift olmasa bile.

Tarihte, mitoslarda bile kendisine ilk olgu olarak rastladığımız tahakkümdür. Roma imparatorluğunda yaşayan bir insanın zengin olması yarın tahakkümde yeri olan bir komutan hatta diktatörün kendisi tarafından ipe çekilmeyeceğinin garantisi değildi. Osmanlı da 800 adet çiftliği, sayısız soylu atları, serveti olan veziri bile tahakkümün bir üst ve en son basamağındaki padişahın idam ettirebilmesi buna benzer bir örnektir.

Eski Sümer efsanesinin kahramanı Gılgamış mitos'un anlattığına göre tam anlamıyla bir zorba. Elinde kılıcı Uruk şehrine gelen Gılgamış, yeni evlenen kadınların yanına ilk önce kendi girmektedir. Çok güçlü bir adamdır. Karşı koymak ve ölmek aynı anlama gelir. Ayrıca onun çalışarak yaşamını temin ettiğini düşünmek mümkün değil.

Enkidu, dağlarda, ormanlarda hayvanlar arasında yaşamaktadır. Tüm hayvanlar kendisinden Uruk şehri çobanlarının aksine kaçmamakta hatta süt sağılmasına bile izin verilmektedir. Ama Enkidu da çobanların kurduğu av tuzaklarını hayvanlara zarar vermesin diye bozmaktadır. Çobanların Enkidu'yu görmeleri ve şehirde bu çok güçlü yabani adamı anlatmalarıyla Uruklularda bir umut doğar. Kendilerini Gılgamış'tan kurtarabilecek yalnızca onun kadar güçlü olan Enkidu'dur. Daha sonra Enkidu'yu Uruk şehrine getirmek için bir takım planlar yaparlar. Gılgamış'ın bundan haberi olur ve bir Kadını Enkidu'ya gönderir. Kadın Enkidu'ya elbiseler giydirir. Hayvanlar ondan uzaklaşırlar. Kadının amacı Enkidu'yu doğal yaşamından koparmak, Uruk'a götürmek, Gılgamış'ın tuzağına düşürmektir. Enkidu Uruk'a geldiğinde Gılgamış, karşılaştıkları sokakta bir düğün evine girmek üzeredir. Gılgamışın eve girmesini engellemek için ayak koyar. aralarında korkunç bir boğuşma çıkar. Hemen hemen aynı güçtedirler. Uzun bir boğuşmanın sonunda Gılgamış bugün güreşte kafakol'a benzeyen bir oyunla Enkidu'yu yere yıkar. Ama onu öldürmez.

Efsane öldürmediğini belirttiğine göre başka durumlarda Gılgamış anlaşılan her karşı geleni öldürmüş olmalı. Enkidu, Gılgamışın en iyi dostu olur. Öyle ki Gılgamış, Enkidu öldüğünde ağıtlar yakar.

Efsane bize bir konuda ipucu vermiyor. Gılgamış zorbalıktan vaz mı geçti yoksa doğal yaşamdan kopup gelen Enkidu'da Gılgamış gibi bir zorba oldu? Bana ikincisi daha gerçekçi geliyor.

Buraya aktardığım efsaneyi "tarih" olmadığından dolayı doğru bulmayan düşünce doğabilir. Benim anlatmak istediğim, Gılgamış destanı bir efsane bile olsa, insanlığın yaşamının bir yansıması olarak gördüğüm mitoslara, dinlere girmesi, yaşamın çok uzun bir döneminin günümüze kadar tahakküm tarafından belirlendiğinin kendisidir.

Tahakkümun karşı kutbu özgürlük mücadelesidir. Tahakküm nasıl yalnızca sınıfsal temele indirgenemez ise özgürlük mücadelesi de yalnızca ekonomizme indirgenemez. (Bunlardan sınıfsal mücadelenin önemini reddettiğim anlamı çıkarmak tek yanlı bir değerlendirmedir.)

Tahakküm, özgürlük mücadelesinin karşı kutbudur demiştim. Bu kadarla kalmaz. Özgürlük mücadelesi veren hareketlerin kaderini bile belirler. Hatta ilk etapta ona yenilse bile. Devrimlerden bahsediyorum. Geri dönüş konusuna buradan yaklaşabiliriz kanısındayım.

Geçmişteki devrimler(öncelikle 1789 u ve 1917 yi kastediyorum) bize temel bir sorunu miras bırakmışlardır:.
Özgürlüğün güçlü soluğuyla dolu, ezilmeye karşı ve özgürlüğü en önemli amacı olarak gören devrimler, neden yeni ve başka ayrıcalıklıların, egemenlerin tahakkümünde ve halkın yeni köleliğinde son bulmuşlardır? Hangi koşullarda devrimlerin böyle acı bir sonu önlenebilir? Böyle bir son, daha uzun bir süreçte bir çea tarihi zorunluluk mudur, yoksa bir takım geçici faktörler mi bu sonun suçlusudur? Ya da, gelecekte önlenebilir bir takım hatalar ve yanlışlar mı bu sonun nedenidir? Eğer, bu son varsayım doğru ise, gelecekteki devrimleri bekleyen bu tehlike nasıl önlenebilir? Bu tehlikeyi aşabilmeyi ümit edebilirmiyiz?
(Volin, Unnbekannte Revolution)
1946 da Volin sorunu Rus devrimini incelediği Bilinmeyen Devrim'de böyle ortaya koymaktadır. Doğal olarak daha önce yukarda konu edilen Stalinist geri dönüş tezlerine ters düşmektedir. Ama bu aynı zamanda ne

Troçkistlerin, ne Maoistlerin tezlerine de denk düşmez. 1946 bunun için erkendir(!) Troçkistler ise geri dönüşleri biraz daha geri bir tarihe yüklemekle birlikte, yalnızca iktidar kavgasını Stalin iktidarının başlangıcına denk düşürmekten başka birşey yapmıyorlar. O anlamda Volin'in günümüz sorunlarını tartışmaya ışık tutacak sorusu onların açısından da fazla birşey ifade etmez.

"Zorunlu adaylıkların, Parti Merkez Komitesinin yönetimine bağımlı olarak sunulacakları anlamını çıkarıyorum. Peki öyleyse hangi yetkileri veriyoruz biz? Bir güçbirliğini (coalition) gerçekleştirmek söz konusu değil. İşçiler ve köylüler ayrı ayrı iki sınıftır. Eğer elektrik yirmi yılda her yana, tüm ülkeye yayılsaydı, bu, olağanüstü çabuk bir yayılma olurdu. Bu iş çabucak yapılamaz. Ama ancak o zaman yetkileri sendikalara devretmekten söz edebileceğiz; ama daha önce işçileri kandırmak olur bu. Proletarya diktatörlüğü dünyanın en sağlam şeyidir, çünkü burada güven, yapılan işlerle, eylemlerle kazanılmıştır ve parti her türlü sulanmayı, bozulmayı önlemek için sıkı bir gözcülük etmiştir.

Bu ne demektir?
Her işçi devlet yönetebilir mi? Pratik adamlar bilir ki bu bir masaldır, sendikalarda örgütlenmiş milyonlarca işçimiz sözünü ettiğimiz sendikaların komünizmin ve yönetmenin okulu olduğunu bilme döneminden geçmektedirler. işçiler yıllar boyu sendikalara gidip geldikleri zaman öğrenmiş olacaklar, ama ilerleme yavaştır. Biz daha alfabesizliği bile gidermiş değiliz. Köylülüğe bağlı işçilerin proleterce olmayan sloganlara nasıl kapıldıklarını biliyoruz. Kaç işçi katıldı yönetim işine? Bütün Rusya'da birkaç bin, o kadar. Eğer, parti değil, bizzat sendikaların kendileri adayları sunacaklar ve yönetecekler dersek, bunun çok demokratik bir havası olacaktır ve belki de bize oy kazandıracaktır, ama uzun zaman için değil. Bu proletarya diktatörlüğünün sonu olur."

Tartışılan konu açık. Buharin, sendikaların birtakım yetkileri olmasından yanadır. Bu zorunlu adaylıklar, sendikaların adayları sunmasıdır. Leninde "onda dokuzu partisiz işçilerin sanayiin yönetim kadrosunu atamasına" karşıdır. Çünkü;

önce işçiler, sonra köylüler parti tarafından eğitilecektir. Bu arada parti hata yapsa bile tekrar düzeltir. Parti işçileri aldatmaz. Bu adaylıkların verilmesi Komünizmden kopmak Sendikalizme geçmek demektir. O

zaman parti neye yarar? Kısacası işçiler şmdilik yönetileceklerdir, bu iş partinindir. ilerde yönetmeyi öğrendikleri zaman kendilerine bu olanak parti tarafından verilecektir.

Şimdi yukarda bunları söyleyen Lenin'in iktidarı ele almadan önce "Tüm iktidar Sovyetlere" parolasını, Nisan tezlerini "Halkın üzerinde Jandarması polisi olmayan, silahlı Halk gruplarının devleti"ni hatırlayalım. Ve Proletaryanın bilgisizliğinden dolayı, "çok'bilenler" tarafından "eğitilmesi" yönetilmesi. Bunun adı da Bolşevizmde Proletarya diktatörlüğü. Sendikalardaki işçilerin temsilci aday bile gösteremeyecekleri bir proletarya diktatörlüğü(!)

Yukarda Lenin'den yaptığım aktarmalar, gene biraz önce çeali ama en sonunda aynı varyetelerin tezlerinden daha derinde olduğunu gösteriyor. Hepsinin de kabul ettiği bolşevik Lenin'de.

Yukarıda Volin sorunu 1946 da böyle koyarken ona 19. yüzyıldan bir yanıt verelim:

Marksın teorisine göre, Halk devleti yıkmamalı, tam aksine onu güçlendirmeli, pekiştirmeli ve bu haliyle kendi veliinimetlerine, vasilerine, öğretmenlerine(!), Komünist partinin başlarına, kısacası, halkı kendi yöntemleriyle kurtarmaya başlayacak olan bay Marks ve arkadaşlarına teslim etmelidir.

Onlar da yönetimin tüm erklerini güçlü ellerinde toplayacaklardır, çünkü halkın bilgisizliği olgusu, kendi başına, hükümetin güçlü, ihtimamlı bakımını zorunlu kılar. Tüm ticari, endüstriyel, tarımsal ve hatta bilimsel üretimi ellerinde bulunduracak tek bir devlet bankası yaratacaklar ve halk kitlesini iki orduya ayıracaklardır:

Yeni ayrıcalıklı bilimselisiyasal sınıfı meydana getirecek olan Devlet teknisyenlerinin doğrudan doğruya komutası altındaki endüstri ve tarım ordularına.
Alman Komünist öğretisinin, halkın önüne ne kadar parlak(!) bir hedef koyduğu görülmektedir.

Volinin biraz önce yaptığımız alıntıda sorunu doğru olarak görmesi doğal-

dır. Peki bu devrimden 40 yıl önce ölen Bakunin? Ukrayna'da Nestor Machno gerillalarıyla, köylülerle, kurdukları Komünlerde yaşamış, Bolşeviklerin bu Komünleri nasıl yıktıklarını, yerel Sovyetlerin nasıl bürokratik parti ve devlet mekanizması tarafından özümsendiğini izlemiş olan Volin-'in sorusuna yanıt niteliği taşıyan sözlerini Devlet ve Anarşi'ye düşerken neyi eleştirmektedir?

Peki ya biraz yukarda Devlet ve Anarşi kitabından alıntı yaptığımız Bakunin 1873te ve daha önce hangi deneyimlerle yukarda devlet kapitalizmini tarif etmektedir? Bunları söylemesi yalnızca bir rastlantı mı? Devlet sorununa bu kadar eğilmesi nereden kaynaklanmaktadır?

SOSYALİZMİN İKİ EKOLÜ-MARKSİZM VE ANARŞİZM

Toplumsal gelişmelerin sonucu 1789 Fransız devrimin ışığında 19. yy. Sosyalizm olgusu berraklaşarak ortaya çıktı. Daha önceleri çağından yüzyıllar sonrasına ışık tutan düşünürler olmasına rağmen 19. yüzyıl bu konuda netleşme ve somutlaşma açısından mihenk taşıdır. Fransız devriminin kazanımları feodalizme göre büyük olmasına rağmen hızla gelişen yeni bir olgunun gereksinimlerine yanıt verecek boyutta değildi. Kaldı ki, Avrupa'nın birçok ülkesi Fransız devriminin getirdiklerinin gerisindeydi. Fransa bile tüm bunlara rağmen imparatorlar tarafından yönetilme konumuna düştü. Bu yüzyıl geçmiş dönemlere göre farklılık taşıdığı kadar günümüze göre de 19. yüzyıl teorileriyle açıklanamayacak oranda değişiklikleri içermektedir. Burada genelde bilinen toplumsal koşulları şu veya bu oranda tekrarlamak yersiz. Tartıştığım Sosyalizm olgusudur.

Marksizmden önce Sosyalizmle paralel ortaya çıkan, proleter sınıfın gelişmiyle daha da somutlaşan bir dünya görüşü var: Anarşizm.

İlk kez Fransız devrimi sürecinde ortaya çıkan ve devrimin kazanımlarıyla yetinmeyen daha ileri gidilmesini isteyen Enrique'lere anarşist denildi. Ama ilk kez kendine provakatif bir biçimle Anarşist diyen Proudhon'dur. Proudhon kanımca Marksist literatürde ütopik sosyalistlerle, daha somut olarak ortaya çıkan sosyalizm arasında bir köprüdür. Kendisinin de rahatlıkla kabul ettiği bir çelişkiler yumağıdır. Yıkıyorum yapıyorum sözü metodu olarak kabul edilebilir. Kendi yazdıklarına, çizdiklerine son derece

rahat saldıran Proudhon'un en önemli katkısı iki konudadır. Kendisine Besançon da mülkiyeti aklamak için verilen görevin tam tersine Mülkiyet nedir kitabında Mülkiyetin hırsızlık olduğunu savunur. Daha sonra bu söz 19. yüzyılın devrimci parolası haline gelecektir. Burada hırsızlık sözcüğü ajitatif kullanılmıştır.

Proudhon'un saldırdığı mülkiyet büyük mülkiyettir. sahip olanın ekip biçeceği kadar toprak, veya aletin eldediciliğine karşı gelmez. Bu yüzden Marx'tan küçük burjuva eleştirisi gelir. insanın emeğiyle ürettiği kendi hakkıdır. Bilindiği gibi kamu hizmetlerinden dolayı Marx, tüm ürünün üretene verilemeyeceği görüşündedir. Anarşizmin en güçlü figürü Bakunin bile Proudhon'un eleştirildiği birçok konuda Marx'la hemfikirdir. Proudhon'a 1965 yılında ölümünden önce kendisine "tepeden tırnağa metafizikçi olduğunu, doğal bilimleri incelemeyişinin yüzünden sürekli bu metafizikçiliğe düştüğünü" söyler.

Mülkiyet nedir yapıtı Marx'ı ençok etkileyen yapıtlardan biridir. 1840ta yayınlanan kitabın Marx' gibi biri üzerinde etkin olduğunu kabul etmek her Marksistin harcı değil ama (bu yalnızca Hegel için onaylanır) Marx, Proudhon haricinde de tezlerinin önemli bölümlerini başka düşünürlerden almış ve onları geliştirmiştir. 1829 da yayınlanan Ulusal ekonominin ilkeleri bunlardan yalnızca biridir. Ayrıca Victor Considerant'ın 1847 yayınlanan kitabının içeriği Komünist Manifestosuyla son derece aynılık göstermektedir. Manifestonun bundan bir yıl sonra yayınlandığını düşünecek olursak birincinin ikinciden çalınma olduğu idda edilemez. Marx'ta garip bir düşünce patentleme olayı var ve bu Marksistlerde her olumlu şeyi Marksizm olarak görme hastalığı olarak devam ediyor.

Bakunin Proudhon'dan, Proudhon'un Sosyalizme bize göre ikinci önemli katkısından etkilenmiştir. Marx nasıl mülkiyet olayını ele alarak incelemişse, Bakunin'de federalizm düşüncesini almış kendi deyimiyle "Proudhon'un düşüncelerini metafizikçilikten kurtarmış bilimi metod olarak" benimsemiştir. Bakunin aslında bir düşünürden çok bir eylemcidir. Tanrı devlet yapıtının haricinde sona erdirdiği hiçbir yazınsal eseri yoktur. Tüm yapıtları mektuplardan makalelerden, yarım kalan projelerden oluşur. Çünkü Bakunin için pratik esastır. En iyi öğretmen pratiktir. Yaşamı 12 yıllık sürgün ve tutukluluğun haricinde Avrupa'nın hemen her köşesindeki ayaklanmalarda, geçmiştir. Polonyanın ulusal kurtuluş mücadelesinde, 1949 Dresden ayaklanmasında, daha önce Pariste, Çekoslovakya'da

italya'da Marsilya'da belli başlı hareketliliklerde onu görmek olağandır. Zamanının en tanınmış devrimci kişiliğidir. (Marx tam aksine ölümünden sonra tanınmıştır) Kısacası hareketliliği sürekli yazmaya tercih etmiştir.

Bakunin'in yazılarında derin bir ateizm vardır. insanların inanç özgürlüğünü din bile olsa kabul eder fakat kendi deyimiyle resmi din diye tanımladığı iktidar elinde araç olmasına şiddetle karşı çıkar. Düşünceleri Anarşizmin kollektifist ekolünü oluşturur. Marx'ı bilim adamı olarak ve işçi sınıfının davasına verdiği hizmetlerden dolayı tartışmaların en uzlaşmaz döneminde en küçük bir kıskanmasız kabul eder. ama devlet ve tahakküm konularındaki eleştirisi de acımasızdır. Bu eleştiri aslında yalnızca Marx'a yönelmez. Lasalle'ı ve diğer otoriter sosyalistleri de içerir. Devletin düşlenilen Sosyalist toplum için araç olacağını adeta çürütmüştür:

Devletçi (totaliter) sosyalistlikten esinlenip, kaderini igeçici sıfatıyla bile olsa bu yola bağlayan Devrim kaybolmuş demektir. Yanlış bir yola, gittikçe daha da dikleşen bir yokuşa sapmış demektir. Çünkü, her siyasi iktidar, sahiplerine ayrıcalıklı bir durum sağlar. Devrime sahip çıkıp onun dizginlerini ele alınca, ayakta durabilmek yönetebilmek için, her otorite gibi bürokrat bir örgüt yaratması zorunludur. Böylelikle, yöneticiler, memurlar, asker ve polisler ve iktidarda ki parti üyelerinden oluşan yeni türden bir aristokrasi yaratmış olur. Her iktidar, sosyal yaşamın dizginlerini az çok elinde tutmak ister. iktidarın varlığı halk yığınlarını uyuşukluğa, hareket yeteneğini kaybetmeye iter. Ama, Komünist bir iktidardan dah da öldürücüsü yoktur. Bağımsız her hareket onu ürkütür. Dümeni elinde tutmak, üstelik tek başına tutmak istediği için başka hareketleri kuşkuyla karşılar ve tehdit sayar.

Tüm bu özgürlük dolu nüvelere rağmen geçici bir dönem bile olsa otoriter sayılabilecek düşünceleride bulmak olasıdır. Devrimci ilmihalde bu çelişki yakalanabilir. Kitlelere emir komuta etmeyen, onlrın arasında faaliyet gösteren birkaç yüz ajitatörün gerekli olduğunu vurgular. Fakat buna rağmen devrimi yapacak olan kitlelerin kendileridir. Burada ortaya çıkan sorun açıktır. Böyle bir örgütün kitlelere birgün egemen olup olmayacağı belli değildir.

Bakunin Marksist iddaların tam tersine örgütlenmeden yanadır. ama reddettiği tahakkümcü örgütlenmedir. Halkın aşağıdan yukarıya örgütlenmesinin taraftarıdır. Burada kastettiği aşağıdan yukarıya küçük birimlerden

bölgelere doğru anlamındadır. Özerk bireylerin, özerk komünlerde örgütlenmesini önerir. Komünde yaşayan bireylerin üretime katılmama hakları olduğu gibi, katılanlarında bu tembel bireyleri doyurmamaya hakları vardır. Yani nesnel koşulların zorlamasını "sosyalist bir devlet"in zorlamasına tercih eder. Karşı çıktığı otorite dış iradeden dayatılandır. Doğal koşulların dayatması ona göre olağandır.

Özgürlüksüz sosyalizm ona göre kışla Komünizmidir. Ama özgürlükte sosyalizm olmadan sınıflı toplum demektir. bu sınıflı toplumu aşabilmek için onu koruyan devletin yıkılması ve yeni toplumun örgütlenmesidir. Bu örgütlenmede yeni bir devlete yer yoktur. Çünkü devlet yoluyla Sosyalizmin gerçekleşmesi Ütopyadan başka birşey değildir. Şu andaki enternasyonal yalnızca mücadele örgütü değil, aynı zamanda gelecekte gerçekleşmesi istenen toplumun embriyonudur. Bu anlamda politik bir devrime (Bakunin buna devrim demez) karşıdır. Marx'la çeşitli düzeylerde seyreden tartışmalarında bunun tartışması en önemli yeri tutar. Bakunin işçiler yönetimde bile olsa devlete güveni yoktur.

Marksistler, bu azınlığın işçilerden oluşacağını söylüyorlar. Evet ama, bir kez halkın yöneticileri ya da temsilcileri olduktan sonra, işçi olmaktan çıkan ve emekçi halka yukardan bakan eski işçilerden. O andan itibaren halkı değil, kendilerini ve halkı yönetmek yolundaki iddalarını temsil edeceklerdir.
Bundan kuşkulananlar, insan doğası üstüne pek az şey biliyorlar demektir.

Marx, Bakunin'in bu tezine son derece garip bir yanıt vermektedir.

Bugünün fabrikatörü, belediye meclisi üyesi olduğu için kapitalist olmaktan ne kadar çıkarsa, işçide o kadar işçi olmaktan çıkar.

Bugün sanıyorum bunu Marx'ta söylese kabul etmek olası değildir. Yönetimde olan bir fabrikatörün, yönetmenin nimetlerinden de faydalanmaya çalışmasını varsayabileceğimiz gibi, aynı zamanda yönetimde olan işçi için de daha değişik varyetelerde bunu düşünebiliriz.

Bakunin'in burada getirdiği düşüncenin yanlış anlaşılmasına yolaçabilecek bir biçim var. Bakunin tamda aksine "cahil, eğitilmeye muhtaç" prole-

taryanın kendisini yönlendirebileceğini söylemektedir. Yukardaki sözleri değişen konumların kısa ya da uzun vaadede o temele üzerinde hareket eden bireyleri değiştireceğini vurgulamaktadır. Olması istenen devrimin insanlara değil, maddi temellere karşı olduğunu yazılarında her zaman görebiliriz.

Enternasyonali gelecekteki toplumun embriyonu gören Bakunin Anarko-sendikalizmin "atası"dır diyebiliriz. Bir benzetme yapmak gerekirse Anarko-sendikalizmde Sendikaya aynı zamanda Marksizmin partiye verdiği görevi biçmektedir. Fakat aradaki farklılıklar bu yüzden kaybolmaz. Parti, işçi sınıfının öğretmeni, önderi olarak sınıfı sosyalizme taşırken işçiler yalnızca malzemedir. işe yarayan bir potansiyeldir. Sendikalizmde ise sınıfın kendisi Sosyalizme gitmek, ve toplumu doğrudan devralmak konumundadır. Marksizmin aksine federalist bir örgütlenmeyi esas alır.

Sendikalizm i. enternasyonal temelinde hareket eden işçi hareketi olarak en son Stalin'e kurban edilen 1936i39 ispanyasında rol oynamıştır. Günümüzde bürokratik sendikalara alternatif olmaktan uzak kayda değer bir rollerinin olduğu söylenemez (Eski gücünde olmamakla birlikte gene ispanya hariç)

Proudhon'u kısaca ele alırken Anarşizmin doğuşunun proletaryanın gelişmesi dönemine denk düştüğünü görmüştük. Marksist örgütlerin reformistleştiği dönemlerde radikal sınıf mücadelesini, Marksistlerin reddettiği Genel grev, boykot, sabotaj gibi doğrudan eylemlerle sürdüren anarşizm işçi sınıfının gericileşmesiyle, devletin her yerde son derece güçlenmesiyle, Marksizmin geçici olarak bile olsa kendini "ispat" etmesiyle önemli ölçüde popülerliğini yitirdi. Ama sosyalizmin inandırıcılığını yitirdiği oranda da tekrar güncelleşti. Özellikle devlet konusundaki uyarılarından dolayı tekrar gündeme gelen Anarşizmi akım olarak değerlendirirken, geleneğiyle kopuşu ve liberalliği temsil eden neoa-narşist akımlardan ayırdetmek önemlidir. Anarşizm Marksistlerin iddası aksine işçi sınıfı düşmanı bir akım değil, tam aksine işçi sınıfının hareketliliğiyle iniş ve çıkış gösteren, homojen bir yapıya sahip olmayan bir düşüncedir.

Fakat 1990lı yıllar tüm getirdikleriyle birlikte ne Anarşizmin ne de Marksizmin tek başına alternatif olabileceği basitlikten uzaktır. Marx'ın ekonomik tezleri genellikle ekonomide doğrulanırken, Anarşizmin devlet hakkındaki uyarıları, Sosyalizmin aleyhinde en güçlü anti propagandası haline

gelen reel Sosyalizmde doğrulanmıştır. Sosyal demokrasi Lasalle'den kalma uzlaşmacılığını terkederek tam anlamıyla burjuvazinin yanında yer almıştır. Çağımızda devlet teknolojik inanılmaz teknolojik gelişmeyi kullanarak neredeyse Orwell'in büyük biraderine dönüşürken, işçi sınıfı kendi içinde parçalanmasının haricinde devrim sorunu değil, tüketim sorunu olan bir sınıf haline gelmiştir. Belki 19. yüzyılın çalışma ve yaşama koşulları açısından işçi sınıfının tarihi bir görevinden bahsetmek anlaşılır bir olaydı. Ama günümüzde bu tartışılmalıdır kanısındayım.

Buraya kadar Marksizm kadar tanınmayan Anarşizm hakkında yüzeysel de olsa birtakım veriler yaptığımı düşünüyorum. Marksizm olayına fazla girmemem, çeşitli varyeteleriyle de olsa Marksizmin daha çok tanındığı düşündüğümdendir. Yoksa bu Marksizme bir haksızlık yapma art niyetinde olduğumdan değildir.

Tüm bu anlattıklarımdan ortaya çıkan bir soruyu değerlendirmek istiyorum: Marksizmin iktidara geldiği toplumlarda anarşistlerin toplumsal örgütlenmeleri gerçekleşseydi sonuç ne olurdu?

Bir varsayım olarak değerlendirebileceğimiz bu soruya yanıt şöyle olabilir:
Geçmiş dönemin burjuvazisinin, devletlerin olanaklarının düşünecek olursak dıştan saldırıyla yıkılma olasılığı içten yıkılmadan daha güçlü olurdu gibi geliyor bana. Çünkü, kısa süreli de olsa da yaşam bulan Anarşist toplum deneylerinin yıkılmasının ortak nedenleri hep dıştan saldırılar (Ukrayna, ispanya, Güney amerika v.s.) Sonuç olarak anarşistler tarihe kalıcı bir Anarşist toplumu borçlular. Marksistlerin geriye düşmeyen devrimler borçlu olduğu gibi.

Bunun yanısıra bir soru daha ortaya çıkıyor. Neden Marksizm geçici de olsa başarılı oldu, anarşizm olamadı?

Anarşizm Marksizmin idda ettiği gibi devrimle birlikte cennete erişileceğini savunmamakla birlikte, erişmek istediği ve Marksizmle kıyaslanırsa önüne koyduğu ilk basamak olan kollektif Toplum Marksizmin devletçi Sosyalizmine oranla daha uzak olan, ve daha çok gelişmiş insana gereksinim duyan bir yaşam biçimidir. Aynı zamanda bireylerin iradesinin ancak gönüllülük esasına dayalı olarak ve geçici bir süre bir bireyin iradesine tabii olması, anarşist örgütlenmeyi daha zor kılmaktadır. Gerçi

böyle olması doğrudur, aksi durum tahakkümcü bir örgütlenmeye gidilmesi Marksist örgütlenmelerde olduğu gibi işten bile değildir. Kaldı ki Anarşizmin bu yaklaşımına rağmen Ukrayna deneyiminde Nestor Machno, ispanya'da Durruti gibi, aslında heran konumlarından edilebilecek, ama her ne hikmetse hiçte edilmeyen doğal önderler de varolmuştur. Bu anlamda geçmişin anarşist bir toplum için "erken" olduğunu söyleyebiliriz.

Marksizm de Anarşizmde bu anlamda tarihsel içerikleriyle geçmişe ait denemelerdir. Günümüz yeni bir yorumu her iki düşünce için de zorunlu hale getirmiştir. Ne Marx, ne de Bakunin ya da başkaları günümüze şu veya bu oranda ışık tutsalar bile onların ölümünün üzerinden geçen yüz küsür yıldaki gelişmeleri değerlendirmek bugünün dünya değiştiricilerine aittir. Ve onları bize göre "hatalı" yönlerinden arındırmak revizyonizm falan da değildir. *

*Ütopya'nın ikinci sayısında konumuz devam edecek. Konuyu Sosyalizmde mutlakçı düşünceler adı altında ele alacağım. Ayrıca okuru sık sık dipnotlarla sıkmak istemedim. bu yüzden alıntıların bulunduğu kitapları kısaca belirtmek istiyorum: Marksist alıntılar için: Anarşizm, Anarko-sendikalizm, anarşist alıntılar için Devlet ve anarşiye bakılabilir.

M Bakunin

Devlet ve Anarşi

Devlet teorisinin de, devrimci diktatörlük teorisinin de devrimci diktatörlük teorisinin de, eşit ölçüde dayandığı şey, halkın temsil edilmesi uydurmasıyla, halk kitlelerinin, seçilmiş, hatta seçim günü biraraya güdülen ve neyi, niçin seçtiklerini bile bilmeyen sürülerce aslında seçilmiş bile olmayan, bir avuç ayrıcalıklı birey tarafından yönetilmesi yolundaki gerçek olgudur; yaşayan ve gerçek halkın en küçük düşüncesinin bile olmadığı, bu uydurma ve soyut halkın hayallenmiş genel irade düşüncesidir. Devrimci diktatörlük ile Devlet ilkesi arasındaki fark, yalnızca dış durum bakımındandır. Özünde, her ikisi de bir ve aynıdır: çoğunluğun varsayılan aptallığı ve azınlığın yine varsayılan üstün zekası adına, birincinin ikincisi tarafından yönetilmesi. Bundan ötürü, her ikisi de, sonuç olarak, yönetici azınlığın siyasal ve ekonomik ayrıcalıklarıyla, halk kitlelerinin siyasal ve ekonomik köleleştirilmesinin değişmez bir biçimde pekiştirilmesine vardıkları için, eşit ölçüde gericidirler. İmdi varolan otorite ve rejimleri, onların yıkıntıları üstünde kendi diktatörlüklerini kurmak için devirmeyi amaçlayan doktrinci sosyalistlerin niçin, hiç bir zaman devletin düşmanı olmadıkları, hiç bir zamanda olmayacakları, tam aksine onun coşkun taraftarları oldukları ve olacakları açıktır. Onlar ancak, yerlerini alamadıkları için varolan erklerin düşmanıdırlar. Varolan siyasal kurumlar onların kendi diktatörlüklerini gerçekleştirmelerine olanak bırakmadıkları için bu gibi kurumların düşmanıdırlar; ama. aynı zamanda, bu olmazsa, devrimin

emekçi kitlelerini özgün kılarak, bu sözde devrimci azınlığı, halka yeni dizginler takmak ve üstüne yeni hükümet tebirlerinin nimetlerini yığmak yolundaki bütün umutlarından yoksun edeceği devlet erkinin en ateşli dostlarıdırlar..

Lasalleden başka hiç kimse, proletaryanın durumunun bugünkü ekonomik koşullar altında kökten değiştirilemeyeceği gibi, üstelik kaçınılmaz ekonomik yasallıktan ötürü, ancak az sayıda işçiye ve yalnızca çok kısa bir süre için yararlı olan kooperatiflerin çabalarına rağmen, her yıl daha da kötüye gitmek zorunda olduğunu ve gittiğini, Alman işçilerine böylesine inandırıcılıkla açıklayıp kanıtlayamazdı.... Buraya kadar anlaştığımız Lasalleden buradan itibaren ayrılıyoruz. Eşçilere, kurtuluşu yalnız kendi enerjileriyle aramalarını, devletten birşey bekleyip ummamalarını öğütleyen Schulze-Delitsche karşı, Lasalle, bir kere bugünkü ekonomik koşullar altında işçilerin çektiklerinin hafiflemesini bile bekleyemeyeceklerini, ikinci olarak ta, burjuva Devleti varoldukça, burjuva ayrıcalıklarının dokunulmadan kalacağını kanıtladıktan sonra, şu sonuca varıyor ki: Özgürlüğü, ekonomik eşitliğe dayanan gerçek özgürlüğü sağlamak için proletarya devleti ele geçirmeli ve devletin erkini, bu erk şimdi nasıl burjuvazi tarafından sömürücü sınıfın yararına işçilere karşı yönelmişse, onun gibi, işçilerin yararına burjuvaziye karşı çevrilmelidir.
Proletarya devleti nasıl ele geçirecektir? Bu amaç için elverişli yalnızca iki yol vardır: siyasal bir devrim veya barışçıl reform adına yasal ajitasyon. Lasalle ikinci yolu seçmiştir...

Bu anlamda ve o amaçla, Alman işçilerinden, bir hayli gücü olan, hiyerarşik temele dayalı örgütlediği, sıkı bir disipline ve bir çeşit bireysel diktatörlüğü altına soktuğu siyasal bir parti kurmuştur; başka bir deyimle, bay Marksın son üç yıldır Enternasyo- nalde yapmaya çalıştığı şeyi yapmıştır. Ne var ki, Marksın girişimi başarısızlığa uğrarken, Lasalle başarılı olmuştur. Lasalle, doğrudan ereği olarak, halkın devlet temsilcileriyle yetki sahiplerini seçmesi için genel seçim hakkını sağlayacak propaganda yapmayı ve bir halk hareketini zorlamayı ödev edinmiştir.

Bu hakkı kazandıktan sonra, halk parlamentoya kendi temsilcilerini gönderecek, onlar da çeşitli kararnameler ve kararlarla o devleti bir halk devletine (Volksstaat)dönüştüreceklerdir. Bu halk devletinin ilk işi de, üretici ve tüketici derneklerine sınırsız kredi açmak olacaktır. Ancak o zaman bu kuruluşlar burjuva sermayesiyle mücadele edebilecekler,

sonunda onu çökertip sindireceklerdir. Bu yutma süreci tamamlanınca, toplumun kökten değişimi, insanlığın ufkunda güneş gibi doğacaktır. Lasallenin ve Sosyal demokrat partinin proğramı böyledir. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu Lasallenin değil, Engelsle birlikte 1848 yılında yayımladığı ünlü Komünist Manifestosunda bunu tam olarak anlatan Marksındır. Marksın 1864 yazdığı Uluslararası birliğin Manifestosunda(Enternasyonal) bu proğrama şu sözlerle değinilmektedir: "Eşçi sınıfının ilk amacı siyasal erki kendisi için ele geçirmek olmalıdır " ya da Komünist partisi Manifestosunda denildiği gibi, "Eşçi sınıfının yapacağı devrimde ilk adım, proletaryayı egemen sınıf olma durumuna getirmektir...Proletarya üretim araçlarını devletin elinde toplayacaktır, yani egemen sınıf olma durumuna getirilmiş proletaryanın"...

İşçilere nihai idealleri diye olmasa bile, önlerindeki ilk basamak olarak, kendi yorumlarina göre, "egemen sınıf olma durumuna getirilmiş proletaryadan" başka birşey olmayacak bir halk devleti kurmayı öğütleyen Lasalle ve Marksın teorilerine, karşınlığımızı daha önce de anlatmıştık. O zaman şu soru doğacaktır: proletarya egemen sınıf olacaksa, kimin üstünde egemen olacaktır? Bu sorunun yanıtı, bu yeni hükümranlığın, yeni devletin uyruğu olarak başka bir proletaryanın varolacağıdır. Örneğin, Marksistlerin pek gözünde olmadığını bildiğimiz, kendilerini daha düşük bir kültür düzeyinde buldukları için, herhalde şehir ve fabrika proletaryasınca yönetilecek köylü "takımı" olabilir; veya ulusal açıdan bakacak olursak, örneğin Slavlar, tam da aynı nedenden ötürü, şimdi kendi burjuvazisine oranla, tutkuları zafer kazanmış Alman proletaryasının önünde aynı kölece uyrukluk durumuna girebilirler.

"Egemen sınıf olma durumuna getirilmiş proletarya" ne demektir? Bir bütün olarak proletarya hükümetin başında mı olacaktır? Aşağı yukarı 40 Milyon alman vardır. Hepsi de hükümet üyesi mi olacaktır? Bütün halk yönetecek ve yönetilecek hiç kimse kalmayacaktır öyle mi? Bu, hiç hükümet, hiç bir devlet olmayacak demektir. Ama, bir devlet var olacaksa, yönetilen bir halk ve köleler olacaktır.

Bir devlet varsa, zorunlu olarak hükümranlık ve ondan dolayı kölelik olacaktır; açık ya da saklı kölelik olmadan bir devlet düşünelemez ve biz bundan ötürü devletin düşmanıyız.

Bu çıkmaz, Marksist teori de kolayca çözülür(!). Halk hükümetiyle demek istedikleri, halk tarafından seçilmiş az sayıda temsilciyle halkın yönetilme-

sidir. Genel seçim hakkı-tüm halkın sözde temsilcilerini ve Devlet yöneticilerini seçme hakkı-demokrat öğretinin olduğu gibi, Marksistlerinde son sözüdür. Ve bu, yönetici bir azınlığın gerisinde gizlenmiş sahtekarlıktır; Hem de halkın iradesinin ifadesi diye göründüğü için daha da tehlikeli bir sahtekarlıktır.
Böylelikle, soruna hangi açıdan bakarsak bakalım, aynı acı sonuca varıyoruz: Büyük halk kitlelerinin küçük bir azınlık tarafından yönetilmesi.

Marksistler, bu azınlığın işçilerden oluşacağını söylüyorlar. Evet ama, bir kez halkın yöneticileri ya da temsilcileri olduktan sonra, işçi olmaktan çıkan ve emekçi halka yukardan bakan eski işçilerden. O andan itibaren halkı değil, kendilerini ve halkı yönetmek yolundaki iddialarını temsil edeceklerdir.
Bundan kuşkulananlar, insan doğası üstüne pek az şey biliyorlar demektir.

Onlara göre bu seçilen temsilciler hem bilgili, hem de inanmış sosyalistler olacaklardır. Lasallecıların ve Marksistlerin yapıtlarında ve konuşmalarında geçen "bilgili sosyalist" ve "bilimsel sosyalist" sözcükleri, yalnızca bu sözde halkın Devletinin emekçi kitleler üstünde, yeni, sayıca az, sahici ya da düzmece bir bilginler aristokrasisinin despotça yönetiminden başka birşey olmayacağını kanıtlar. Halk, bilgisizdir(!) bundan dolayi da yönetmenin dertlerinden(!) özgür(!) olacak ve yönetilen tek bir halk sürüsü halinde sıkıca örgütlenecektir. Aman ne güzel kurtuluş(!)

Marksistler, bu çelişkinin farkındadırlar ve bilginler hükümetinin (dünyada en sıkıcı, en saldırgan ve en çok aşağılanmayı hak eden bu yönetim şeklinin) demokratik biçimine rağmen, gerçek bir diktatörlük olacağını anlayarak, bu diktatörlüğün yalnızca geçici ve kısa süreli olacağı düşüncesiyle kendilerini avuturlar. BU hükümetin tek amacının artık hiç bir yönetim gerekmeyeceği, Devletinde siyasal niteliğini, yani egemenlik ve yönetmek niteliğini yitirerek, kendiliğinden bütünüyle özgür bir ekonomik yararlar ve komünler örgütüne dönüşeceği güne değin, halkın ekonomik ve siyasal açıdan eğitimini yükseltmek olacağını söylerler.

Burada apaçık bir çelişki görüyoruz. Devletleri gerçekten bir halk devleti olacaksa, neden kendi kendini çözsün? Halkın gerçek kurtuluşu için Devletin çözülmesi gerekiyorsa buna ne cüretle Halkın Devleti diyorlar?

Bizimle olan tartışmalarında şunu itiraf ettiler: Özgürlük ya da Anarşizm, yani işçilerin aşağıdan yukarıya doğru örgütlenmesi, toplumsal gelişimin son amacıdır. Ama her Devlet, onların Halk Devleti(!)de bir boyunduruktur ve bir yandan despotluk doğurur, bir yandan da kölelik.

Onlara göre bu Devlet boyunduruğu-diktatörlük-, halkın kurtuluşuna erişmek için zorunlu bir geçiş aracıdır. Anarşizm_Özgürlük-amaç, Devlet, ya da diktatörlük araçtır. Yani Eşçi kitlelerini özgürleştirmek için, önce onları köleleştirmek gereklidir.
Bu tartışmada ki gerekçelerimiz geçerliliğini şimdiye kadar koruyor. Onlar halkın iradesini ancak bir diktatörlüğün-tabii kendi diktatörlüklerinin- yaratabileceğini savundular. Biz ise, hiç bir diktatörlüğün kendi kendini sürdürmekten başka amacı olamayacağını, onu kabul eden halka yalnızca kölelik getireceğini, özgürlüğü ancak özgürlüğün, yani halk tarafından evrensel bir ayaklanmanın ve emekçi kitlelerin aşağıdan yukarıya özgür örgütlenmesinin yaratabilececeğini söyledik.

Devlet düşmanı Sosyalistlerin, ya da Anarşistlerin tezleri, onları hiç şaşmaksızın tüm yönetimlerden ve burjuva politikasının her çeşidinden bir kopmaya götürerek toplumsal bir Devrimden başka çıkış yolu bırakmazken, Devletçi Komünistlerin bilimsel yetke karşıtı tezleri de, politik taktik gerekçesiyle, taraftarlarını kaçınılmaz bir biçimde hükümetler ve politik partilerle bitmez tükenmez uzlaşmalara zorlamakta, kısacası onları düpedüz gericiliğe itmektedir.

Lasalle ın siyasal-toplumsal proğramıyla Marksın Komünist teorisinin temeli, proletaryanın Devlet yoluyla (hayali) kurtuluşudur. Ama, bunun için, Devletin proletaryayı burjuva sermayesinin boyunduruğundan kurtarma işini üstlenmeye razı olması gerekir. Devlete böyle bir irade nasıl mal edilebilir?
Bunun için iki yol vardır: Proletarya Devleti ele geçirmek için bir devrim yapmalıdır._hayli kahramanca bir girişim- Bizce, Proletarya devleti bir kez ele geçirince, emekçi kitleler için sürekli bir hapishane diye, hemen yıkmaya başlamalıdır. Fakat, bay Marksın teorisine göre, Halk devleti yıkmamalı, tam aksine onu güçlendirmeli, pekiştirmeli ve bu haliyle kendi veliinimetlerine, vasilerine, öğretmenlerine(!), Komünist partinin başlarına, kısacası, halkı kendi yöntemleriyle kurtarmaya başlayacak olan bay Marks ve arkadaşlarına teslim etmelidir.

Onlar da yönetimin tüm erklerini güçlü ellerinde toplayacaklardır, çünkü halkın bilgisizliği olgusu, kendi başına, hükümetin güçlü, ihtimamlı bakımını zorunlu kılar. Tüm ticari, endüstriyel, tarımsal ve hatta bilimsel üretimi ellerinde bulunduracak tek bir devlet bankası yaratacaklar ve halk kitlesini iki orduya ayıracaklardır:

Yeni ayrıcalıklı bilimsel-siyasal sınıfı meydana getirecek olan Devlet teknisyenlerinin doğrudan doğruya komutası altındaki endüstri ve tarım ordularına.

Alman Komünist öğretisinin, halkın önüne ne kadar parlak(!) bir hedef koyduğu görülmektedir.

Michael Bakunin-Devletçilik ve Anarşi 1873
Almanca baskısı 1972,
Sayfa: 564-565-607-608-611-612-613-614-615-616-617

Troçki'nin Stalin-Biyografisinin sözde amacı *"böyle bir kişinin ortaya çıkışı ve haksızlıkla böyle bir konuma gelebilmesinin"* gösterilmesidir.

Fakat kitabın asıl ortaya koyduğu, neden Stalinden daha çok Lenin'in varisi olarak, zaman zaman ele almak üzere olduğu iktidarı neden kaybettiğidir. Lenin'in ölümünden önce doğal olarak Lenin-Troçki adı yanyana anılırken, Stalin'in adı ise bolşevik önderlerin en sonunda, ya da sonuna yakın konuluyordu. Hatta bir fırsatta Lenin imzasını Troçkinin imzasının ardına koymak ister. Kısacası, kitabı, Troçkinin neden" *Lenin'in halefi"* olduğunu anlamayı kolaylaştırıyor. Ve kitap aslında her ikisinin de, hem Troçki'nin, hem de Stalin'in biyografisi.

Doğal olarak her başlangıç küçüktür ve Lenin'nin, Troçki'nin Bolşevizmi bugünkü Stalinizmden, Hitler'in 1933 teki Nazi teröründen ikinci Dünya savaşındaki Nasyonal sosyalizmden olduğu kadar farklıdır. Stalin'in *"dağarcığında"* olanların hepsinin de Lenin ve Troçki'de de bulunduğu Troçkinin önceden yazdığı yazılarda kendisi tarafından delillendirilmektedir. Örneğin Troçki de Stalin gibi zorunlu çalıştırmayı *"sosyalist ilke"* olarak ortaya koymaktadır.İşgücünü vermeyen işçilere İşçi devletinin müdahele etme hakkına hiçbir ciddi sosyalistin karşı gelemeyeceğini savunmaktadır. *"Eşitsizliğin sosyalist karakterini"* kendisinin söylediği gibi *"genelin çıkarlar doğrultusunda daha çok katkıda bulunan işçilerin tembel ve ihmalkarlara, sabotörlere göre ulusal gelirden daha çok pay almasını"* vurgulayan da Troçkidir. *"Üretimde rekabet havasının gelişmesi için herşeyin yapılmasını"*da isteyen gene Troçki'dir.

Kendilerine göre tüm bunlar *"geçiş döneminin"* "sosyalist ilkeleriydi." Tam anlamıyla sosyalleşme yolunda çıkan objektif zorlukların dayatmasıydı. Parti diktatörlüğünü güçlendirmek,bir istem olarak değil, burjuva devletinin bile şu veya bu şeklinde garanti ettiği hareket özgürlüklerinin kısıtlanmasına kadar "zorunluluk"la açıklandı. Fakat Stalin'de "zorunluluğu" gerekçe olarak ileri sürmektedir.

Stalinizme'e karşı,parti içi mücadelelerdeki rakibine olan bireysel antipatisine gerekçeler katmak için kendisi ile Stalin arasında ve Stalinle Lenin arasında politik ayrılıklar saptamak zorundaydı ve bu bürokrasi ve dev-

rim, partinin rolü Stalin-Troçki tartışmasında, *"sürekli devrim"* ve *"tek ülkede sosyalizm"* tartışmalarında ifade buldu ve en yüksek boyutlarına ulaştı.

Tartışanlar kendi lafazanlıklarına inanmış olabilirler; fakat hepsi de -teorik ayrılıklara rağmen- realiteyle karşılaştıklarında hepsi de aynı şekilde hareket ettiler. Tabii kendi tezlerini gerekçelendirmek için aynı objektif durumları değişik deyimlerle ifade ettiler. Eğer Troçki cepheye gidiyorsa tüm cephelere- anavatanı savunuyor. Stalin cepheye giderse yalnızca ilk kez en gelişmiş idari mekanizmayla, askeri mekanizmayla, çalışma fırsatını bulduğu içindir; hem de Troçki-not edelim-bu konuda tüm onuru başka zaman hep kendisine mal ederken. Eğer Troçki çelik disiplinden dem vuruyorsa çelik iradesini göstermektedir; aynısını Stalin yaparsa kaba hareket ediyordur. Kronstadt ayaklanmasının kanlı bastırılması *"trajik zorunluluk"* ise Stalin'in Gürcistan bağımsızlık hareketini ezmesi *"büyük bir ruslaştırıcının"* hem de kendi ulususun ulusal haklarını çiğneyip geçmesidir. Veya tersi; Troçki tarafından yapılan öneriler Stalin taraftarlarınca yanlış ve karşı devrimci olarak damgalanırken, aynı şeyler Stalin denetiminde olursa büyük önderin fazladan bilgeliği olarak değerlendiriliyordu.

Bolşevizmi ve dar bir deyimle Stalinizmi anlamak için Stalinistler ve Troçkistler arasındaki yapay, sık sık ta aptalca yapılan tartışmaları izlemek yeterli değildir. Temelinde devrim, bolşevizmden daha geniş boyutları içermektedir. Hatta Rus devrimi örgütlü politik gruplar tarafından değil, ekonomik olarak yıkılmak üzere olan bir imparatorluğun militarist yenilgisine kitlelerin kendiliğinden tepkisiyle gerçekleşmiştir. Şubat devrimi pazar yerlerinde açlığa isyanla, fabrikalarda kendiliğinden oluşan, asi askerlere dayanışma protestoları ile başladı. Fakat modern çağda tüm kendiliğinden hareketlere paralel örgütlü güçler oluşmuşlardır. Çarlığın yıkımı gündeme gelince bu örgütler parolalarla sahneye çıkarak politik amaçları belirlemişlerdir.

Lenin devrimden önce örgütlülüğü kendiliğinden olgulardan daha çok vurguladıysa, bu Rusyada geri kalmış şartların bu tip hareketlere geri bir karakter vermesindendir. Hatta ileri politik gruplar bile sınırlı proğramlar sunuyorlardı. Sanayide işçiler,daha kapitalist ülkelerdeki işçileri sevindiren reformların benzeri taleplerde bulunuyorlardı. Küçük burjuvazi ve ve kapitalist sınıfların istemi de batıdaki gibi burjuva demokrasisiydi. Köylü-

ler kapitalist tarım ekonomisi içinde toprak istiyorlardı. Rusya için ileri olan bu istemler ise burjuva devriminin temellerinden biriydi.

Yeni Liberal Şubat yönetimi savaşı sürdürmeyi denedi. Zaten kitlelerin ayaklanması da bu savaşın getirdiği şartlara karşıydı. O dönemde, Rusya için verilen reform sözleri çerçevesinde ve emperyalist güçler ilişkileri içinde boş lafazanlık olarak kalmaya mahkumdu; kendiliğinden doğan hareketleri yönetim tarafından arzu edilen doğrultuda kanalize etme olanağı yoktu. *"İkinci bir devrimle"* değil, yeni bir ayaklanmayla, zoraki bir hükümet değişikliğiyle Bolşevikler iktidara geldiler. Ayaklanmış kitlelerin mevcut hükümete olan antipatisi bu darbeyi kolaylaştırdı. Lenin'in de söylediği gibi Ekim devrimi *"bir tüyden bile hafifti"*. En son darbe kasıtlı ihmalle indirildi. Rus demokrasisini kurtarmak için bir bölük bile harekete geçmedi. Dünyanın altıda birini kaplayan bir imparatorluğun en yüksek iktidarını ele geçirme mücadelesinin kaderi, kırda ve şehirde de her iki tarafta da son derece küçük kuvvetlerle yapılan çatışmalarda belirlendi.

Bolşevikler eski şartları yeniden kurmayı ve reforma tabii tutmadıkları gibi varsayımlara göre geri,kendiliğinden hareketlerin somut tezlerini onayladılar; savaşın bitmesi, sanayide işçilerin denetimi, egemen sınıfın mülkiyetsizleştirilmesi. Böylece Bolşevikler iktidarda kaldılar.

Rusyada kitlelerin devrim öncesi taleplerinin geri kalmışlığının iki nedeni vardır; bu talepler kapitalist ülkelerin çoğunda çok önceden gerçekleştilen ve dünyanın durumundan dolayı artık gerçekleştirilmesi mümkün olmayan taleplerdi. Dünya kapitalinin yoğunlaşma merkezileşme sürecinin burjuva demokrasilerini neredeyse batma noktasına getirdiği bu dönemde, bu taleplerin Rusya'ya uyarlanması olası değildi. Şayet, laissezfair demokrasisi tartışma konusu değilse, Kapital-Emek ilişkilerinde sosyal yasa ve Trade-unionculuk tartışılıyordu. Kapitalist tarım ekonomisi de feodal temellerin yıkılması ve kapitalist pazar için üretimden daha da ileriye giderek tarımın sanayileşmesi ve sonuçlarının kapitalin yoğunlaşma sürecine girmesi için uğraşıyordu.

BOLŞEVİKLER VE KİTLELERİN KENDİLİĞİNDENCİLİĞİ

Bolşevikler devrimin sorumluluğunu tekbaşına almayı istemediler. Kendiliğinden hareketlere pür dikkat kesildiler. Kendi deyimleriyle, Rusyanın Bolşevik partiyi de içeren daha önceki tarihinin, örgütsüz kitlelere bir çeşit

tam berrak olmayan devrimci bilinç verdiğini ve kendilerinin önderliği olmadan devrimin daha değişik bir gelişmeye karşı devrimde sonuçlanacağını iddia ettiler. *"Eğer bolşevikler iktidara el koymasalardı"*, diyor Troçki, *"dünya, Roma üstüne yürümeden beş yıl önce, faşizm sözcüğünün Rusçaya denk düşenini öğrenirdi."*
Fakat, mevcut gerici güçlerin karşı devrim denemeleri kendiliğinden hareketlerin herhangi bir bilinçli yönlendirilmesinden dolayı, Lenin'in durumu keskin zekasıyla kavramasından ötürü değil, kendiliğinden hareketlerin amaçlarından saptırılacak konumda olmadıklarındandır. Şayet mutlaka kullanmak gerekiyorsa, 1917 Rusyasında karşı devrim, devrimin kendisinin içerdiği ve bolşeviklere sunduğu, işçilerin üretim araçlarından kapitalizmdeki gibi kopmasını sürdürecek ve Rusyanın emperyalist bir karşı güç olarak yeniden yapılanması olanağıydı.

Devrim anında başkaldıran kitlelerin ve Bolşeviklerin çıkarları önemli ölçüde kesişti. İkinci planda olan bu çıkarların tanımı dışında, aynı zamanda bolşeviklerin proğramı ve kendiliğinden hareketlerin sonuçlardan çıkardığı sosyalleşme konseptleri derin bir uyumluluk içindeydi. Sosyalizm için *"fazla geri"*, liberal kapitalizm için fazla ileri bu olgularla devrim doğal olarak, bolşeviklerin sosyalizmin ön şartı olarak gördüğü kapitalizmde, tam adıyla anmak gerekirse devlet kapitalizminde son buldu.
Bolşevikler en yakın öngörülerin gerçekleşme olanaklarını tükettikleri anda, kontrol edemedikleri kendiliğinden hareketlerle kendilerini eştanımlayarak bu hareketleri denetimleri altına aldılar. Çeşitli bölgelerde, çeşitli boyutlarda erişilmiş buna benzer birçok amaçlar vardı. Köylülüğün bazı katmanları sıkıntılarını giderip, bazı istemlerini gerçekleştirirken bazılarının da gerçekleştirilmesi mümkün olmadı. Fakat temel çıkarlarının proletarya ile gerçek bir çakışması söz konusu değildi. İşçi sınıfı kendi de farklı farklı özel sorunları, genel tasarımları yüzünden birçok gruplara bölünmüştü. Küçük burjuvazinin derdi ise bir başkaydı. Kısacası, çarlığın şartlarına karşı kendiliğinden oluşan bir birlik varken, en yakın,amaç ve gelecekteki politikalarla ilgili bir birliktelik yoktu. Toplumun bütünüyle hiçbir zaman karşı karşıya gelmeyen bolşevikler bu farklı sosyal ayrılıkları, en sonunda toplumun tamamından daha da fazla güçlenen kendi iktidarlarını kurup geliştirmek için kullandılar. Bolşevikler de devrimde kendini kabul ettiren diğer gruplar gibi belli bir amaca ulaşabilmek için çaba gösterdiler: Hükümeti ele geçirmek. Bu amaç diğerlerinden daha çok ileriye uzanıyordu. Bu da bitmeyen bir mücadeleyi yarattı ve sürekli iktidar konumu kazanıldı, kaybedildi. Toprağın dağıtımından sonra köylü-

ler sakinleştiler, işçiler ücretli olarak fabrikalara, askerler sürekli ordan oraya koşup duramayacaklarından işçi veya köylü olarak yaşama geri döndüler ama bolşevikler için devrimin başarısı mücadelesi yeni başlamıştı. Her yönetimde olduğu gibi bolşeviklerin otoritesi de tüm sosyal katmanların kendilerine boyun eğmesini içeriyordu. Bolşevikler tüm iktidarı ellerinde toplarken kısa süre içinde politikayı belirlemeye başladılar. Rusya bir kez daha tamamen bir sınıfın çıkarları doğrultusunda yapılanmıştı-oluşan devletçi kapitalist sistemin ortaya çıkardığı ayrıcalıklı sınıfın.

PARTİ *"MEKANİZMASI"*

Tüm bunların Stalinizmle, ya da *"termidor"* ile bir ilgisi yoktur ve aynı zamanda Lenin ve Troçkinin tam da iktidarı aldığı günü temsil etmektedir. 1918 yılında, 6. Sovyet kongresine sunulan raporda Troçki şöyle şikayette bulunmaktadır; *" Hükümetimizin merkezileştirildiğini ve yukardan gelen emirlerin mutlak kabul edilmesi gerektiğini sovyet işçilerinin hepsi anlamış değildir... Bunu hala anlamamış olan sovyet işçilerine karşı acımasız olacağız; bunları atacağız, saflarımızdan uzaklaştıracağız ve çeşitli baskılara maruz bırakacağız"*. Troçki şimdi bu sözlerin savaşta çalışmalarını doğru koordine etmeyen Stalini hedef aldığını iddia ediyor ve inandığımızı varsayalım. Fakat, Stalinden daha çok, bırakalım ikinci seçenekten bile olamayan, sovyet hiyerarşisinde hiçbir yeri bulunmayan daha nicelerini hedef almış olması gerekir.! Troçki'nin de bildirdiği gibi *"hareketlenen sınıflar ve parti mekanizmasının çıkarları arasında keskin bir ayrışım vardı. Hatta olağanüstü devrimci deneyden dolayı sevinen Bolşevik partisinin önder kadroları bile en sonunda kitleleri hor görmeye ve kendi özel ilgi alanlarını mekanizmanın ilgi alanlarıyla bir görmeye çarlığın yıkıldığı gün başladılar."*

Buna karşı Troçki bu durumda ortaya çıkan tehlikelerin Lenin'in uyanıklığı ve *"kitleleri partiden, partiyi de mekanizmadan daha da devrimci kılan objektif şartlar tarafından önlendiğini"* söylemektedir. Fakat mekanizmayı yöneten Lenindi. Hatta Troçki'nin deyimine göre devrimden önce bile partinin merkez komitesi neredeyse tamamen Lenin tarafından yönetiliyordu. Ve bu oranda da devrimciydi. aslında yönetimde ve partideki iktidar, Lenin'in ve en yakınındaki açıkça başka düşünceleri savunmayan, Lenin'in dediklerini yapan bolşevik önderlerin elinde toplandığından dolayı *"demokratik merkeziyetçilik"* ideali revizyona maruz kalmıştı. Bürokrasi de buna rağmen ilerlediyse Stalinist mekanizma Lenin'in bir ba-

şarısızlığı olmalıdır.

Bir tarafta mekanizmaya egemen olanları, bir tarafta mekanizmanın kendisini, diğer yandan mekanizmayı ve kitleleri ayırdetmek, yalnızca en uç önderlerin devrimci olduğunu söylemek, aynı zamanda Lenin ve devrimci kitlelerin daha sonra deyim yerindeyse daha sonra serbestleşen Stalin'in ihanetine uğradığını söylemektir. Troçkinin kendi politik çıkarlarını gerekçelendirmek için böyle ayrışımlara gereksinimi mutlaka vardır, fakat bu gerekçeler maddi temelden yoksundur. Bolşeviklerde de, burjuva politikacılarının dengeli bir bütçe yapmak için açtıkları haçlı seferleri gibi, Lenin'de ölümüne kadar bürokratlaşma tehlikesine karşı ara-sıra bir-iki nottan başka hiç bir zaman parti mekanizmasına ve önderliğine, yani kendisine karşı eleştiri getirmedi. Yapılan tüm politikalar başta olduğu sürece Lenin'in onayından geçti ve ölümüne kadar bu konumundaydı.

Lenin'in *"demokratik"* görüşleri efsanevidir. Doğal olarak Lenin yönetiminde devlet kapitalizmi Stalin döneminden farklıydı çünkü diktatörce yetkiler Stalinde daha fazlaydı-aynısını kurmaya çalışmış Lenin'in sayesinde. Lenin'in daha az şiddetçi olduğu tartışma götürür. Stalin gibi Lenin-de kurbanlarını *"karşı devrimci"* saflarda görüyordu. Her iki yönetimde öldürülenleri, işkence görenleri istatistiğe dönüştürmeden Lenin ve Troçki döneminde rejimin Stalinist zorla kollektifleştirme ve çalışma kampları temelinde yükselen ekonomik ve politik devlet yönetimi için yeteri kadar güçlü olmadıklarını kabul ediyoruz. Lenin ve Troçki'yi yeni ekonomik politikaya, yani özel mülkiyete taviz vermeye, demokratlığı sözde kabule zorlayan kendi istekleri değil, zayıflıklarıdır. Lenin'in egemenliğinin ilk zamanlarında Bolşevik olmayan sosyal devrimci gibi örgütlere *"bolşevik toleranz"* Troçki'nin iddia ettiği gibi Lenin'in *"demokratlığından"* değil, bolşevik olmayan örgütleri hemen yok edecek güce sahip olunmadığındandır. Lenin'in Bolşevizminde totaliter hatlar, denetimi ve politik iktidarı arttığı oranda gelişir. Troçki'nin iddia ettiği gibi buna bolşevik olmayan tüm işçi örgütlerinin *"karşı devrimci"* eylemlerinin mecbur ettiği gerekçesi bu örgütler yıkıldıktan sonra da bu durumun artmasından dolayı geçerli değildir. Aynı zamanda bu, Rusya dışındaki komünist Enternasyonalin örgütlerinde de totaliter ilkelerin güçlenmesinde ısrar etmesini de açıklayamaz.

STALİNİZMİN BİR APOLETİ: TROÇKİ

Bolşevik olmayan örgütlere Lenin'in diktatörlük uyguladığını savunamayacağı için, Troçki diyor ki; *"SSCB deki şimdiki totaliter rejimi bolşevizmin kötülüğüne bağlama çabasındaki teorisyenler emir komuta etmeye, kendilerinin emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilmesine alışmış bir çok yetkilinin varlığının sovyet hükümetinde bıraktığı silinemeyen izlerin iç savaş yıllarından kaldığını unutuyorlar." "Stalin de"* diyerek devam ediyor Troçki, *"kendisinin bireysel diktatörlüğünü kurmasına yardımcı olan grup gibi, iç savaşın ortamı ve şartları tarafından biçimlendirilmiştir."* Fakat, iç savaşın önü uluslararası burjuvazi tarafından açılmıştır. Hem Lenin, hemde Stalin döneminde Bolşevizmin kara sayfaları en temel en son gerekçesini böylece kapitalizmin, canavar bile olsa, kendini savunan ve bu yüzden öldüren, işkence eden bolşevizme düşmanlığında buldu.

Ve böylece, Troçkinin bolşevizmi, Staline karşı nefretle dolu, geniş bir daire çizerek bile olsa, en sonunda Troçkinin kendini savunmasının tek yolu olarak Stalinizmi savunmasında son buluyor. Bu, Troçkizm ve Stalinizmin ideolojik farklılıklarının yüzeyselliğini göstermektedir. Lenin'e saldırmadan Staline saldırmanın mümkün olmaması, Troçkinin muhalefet olarak büyük sorunlarını anlaşılır kılıyor. Troçki'nin kendi geçmişi ve teorileri kendi boyutlarında Stalinizmin solunda bir hareket olma olanağını yok ederken, *"Troçkizmi"* yalnızca başarısız bolşevikler için bir kolleksiyon olmaya mahkum ediyor. Bu konumda Rusya dışındaki *"dünya komünist hareketinde"* süregiden iktidar ve mevki mücadelesinde varlığını sürdürebildi. Buna rağmen politik garnitürün başkalarıyla dizilmesinden başka bir seçenek sunamadığı için önem kazanamadı. İkinci dünya savaşında Rusyanın troçkist savunusu ise en büyük, aynı zamanda en tutarlı düşmanı Stalin'in süregelen politikasının açık sonucudur. Troçkinin Stalinizmi savunması iç savaşta bolşeviklerin nasıl hizmetçiden efendiye dönüştüğü göstermekle bitmiyor. Troçki daha önemli bir gerçeğe parmak basarak,şöyle diyor; *" üretim araçlarının ve toprağın ulusallaştırılması bürokrasinin ölüm kalım yasasıdır. Yani, "en koyu bürokratik çarpıklıklara rağmen SSCB'nin sınıfsal temeli proleter kalıyor."*-Not edelim- bir süre Stalin Troçki'nin huzurunu kaçırıyor. 1921 yılında Lenin, NEP'in yalnızca bir *"taktik"*mi, yoksa bir *"evrim"*mi olduğu sorusuyla sarsılıyor. NEP özel kapitalist eğilimleri desteklediği için Troçki, gelişen Stalinist bürokraside *"burjuva revizyonizminin ilk basamağından"* başka birşey görmüyor. Ama korkuları yersizdi; eşitliğe karşı yapılan mücadele ve derin toplumsal ayrılıkların gelişmesi, kitlelerin sosyalist bilincini veya devrimin toplumsal kazanımlarını oluşturan üretim araçlarının ve toprağın ulusallaştırılmasını

yokedecek güçte değildi. Doğal olarak bunun Stalin'le bir ilgisi yoktu ve Rus termidoru şüphesiz burjuvazinin yeni bir tahakküm çağını, şayet bunun tüm dünyada aşıldığı ispatlanmamış olsaydı, açacaktı.

SONUÇ: DEVLET KAPİTALİZMİ

Troçkinin son saptamasıyla burada tartıştığımız noktanın temeline yaklaşıyoruz. Daha önce 1917 devriminin somut sonuçlarının ne sosyalist, ne burjuva değil, devlet kapitalci olduğunu söylemiştik. Troçki, Stalin'in, devlet kapitalistçi ekonomi temelini burjuva ekonomisi yararına yıkacağını söylüyordu. Termidor bu olacaktı. Burjuva ekonomisinin yıkılışı, Stalini'in bunu tamamlamasına fırsat vermedi. Yapabileceği tek şey ise, kendi diktatörlüğünün çirkin hatlarını Lenin ve Troçkinin inşa ettiği topluma kazımaktan ibaretti. Stalin hala Kremlinde oturmasına rağmen bu anlamda Troçkizm, Stalinizme galip gelmiştir.

Tüm bunlar, devlet kapitalizmiyle sosyalizmi aynı görmeye bağlıdır. Troçkinin bazı takipçilerinin son zamanda bu aynı görmenin olanaksızlığını bulmuş olmalarına rağmen, Troçki bu aynılamaya Leninizmin başlamasıyla bitmesi demek olduğundan dolayı bağımlıydı ve bir anlamda da bu, Rusya gözönüne alınırsa daha gerçekçi tarafını Lenin'in oluşturduğu sosyaldemokratik dünya hareketinin de başlamasıyla bitmesi olurdu. Bu hareketin *"işçi devleti"*nden anladığı partinin tahakkümü; sosyalizmden çıkardığı ise üretim araçlarının ulusallaştırılmasıydı. Hükümetin politik denetimine ekonominin denetimi de eklenince tüm toplumda totaliter tahakküm tam anlamıyla ortaya çıkıyor. Hükümet totaliter tahakkümünü, kendisi de hiyerarşik bir kurum olan parti yoluyla emniyete almaktadır.

Bu *"sosyalizm"*düşüncesi Rusya ve benzeri-daha küçük örnekleri de olsa- deneyiminden sonra giderek inanılırlığını yitirmektedir. 1914'ten önce iktidarın,-ister şiddetle veya barışçıl- ele geçirilmesi, yönetim mekanizmasının ele alınarak idari makamlarda ve yasamada olan grupların başkalarıyla değiştirilmesiydi. Ekonomik dilde söylemek gerekirse, kapitalizmdeki pazarda *"üretim anarşisi"* devlet denetiminde planlı üretime dönüştürülecekti. Sosyalist devlet kitleler tarafından demokratik gelişim sürecinde denetlenen *"adaletli"* bir devlet olacak,ve alacağı kararların sosyalist ideallere ters düşmesi için bir neden bulunmayacaktı. Bu teori işçi sınıfının bir bölümünü belli oranda güçlü-zayıf partilerde örgütlemeye yetmişti.

sosyalizm teorisi herkesin çıkarı için yapılan merkezi ekonomik planlamaya indirgendi. kapitalin akümülasyonu ile doğan merkezleşme sosyalist bir gelişim olarak görüldü. Devlet mekanizmasında "*emek*"in etkinliği sosyalizme giden adım olarak selamlandı. Fakat, gerçekte, sermayenin merkezileşmesi toplumsal mülkiyete dönüşmesinden başka birşey olduğunu gösterdi. Bu durum, laissez-faire ekonomisinin çözülmesiyle eşanlamlı olarak geleneksel ekonomik dolaşımın ekonominin sonuydu. 20. yüzyıl başında kapitalizmin karakteri de değişti. Bu dönemden itibaren sürekli "*otomatik*" pazar olaylarının çözemediği kriz şartlarında kaldı. Tekelci ayarlamalar, devlet müdahelesi, ulusal ekonomi politikası krizin yükünü dünyanın az gelişmiş kapitalist ülkelerine yükledi. Tüm ekonomi politikalar evrensel çatışmalarda birkaç kez en doruk noktasına erişen emperyalist politikalar oldu.

Bu şartlarda çökmüş ekonomik ve politik sistemi yeniden kurmak aynı zamanda yeni şartlara uyumlamak demekti. Bolşeviklerin sosyalleşme teorileri bu gerekliliğe inanılmaz oranda yanıt veriyordu. Rusyanın ulusal iktidarını yeniden kurmak için, batı uluslarında evrimle oluşanı, Rusyada radikal bir biçimde yapmak gerekiyordu. Buna rağmen Rusya ekonomisi ve batı arasındaki farkın kalkması için zaman gerekiyordu. Sosyalist hareket düşüncesi ise buna bir koruma duvarı oluşturuyordu. Bolşeviklerin sosyalizm olan çıkış noktası en çok devlet kapitalci restorasyona yaradı. Bu Partiyi iyi işleyen bir kuruma dönüştüren örgütlenme ilkeleri ülkedeki düzeni yeniden rahatlıkla kurabilirdi. Tabii, Bolşevikler Rusyada inşa ettikleri düzenin sosyalizm olmasa bile, sosyalizme en yakın olduğunu,batı ülkelerinde henüz ana eğilim gelişmesinde olan bu eğilimi aştıklarını içtenlikle düşünüyorlardı. Pazar ekonomisini yıkmışlar, burjuvaziyi mülkiyetsizleştirmişler ve yönetimi tamamen ellerine almışlardı. Fakat Rus işçileri için hiçbir şey değişmemişti; yalnızca karşılarında gördükleri yeni patronlar, politikacılar ve ideologlardı. Kendi konumları batı ülkelerindeki işçilerin konumundan farklı değildi. Devlet kapitalizmi bir savaş ekonomisidir ve Rusya dışındaki savaş ekonomileri de modern kapitalizminin emperyalist gereklerine uyarak devlet kapitalizmine dönüşmektedirler. Bazı uluslar Rusyanın tüm yeniliklerini almak yerine bunu kendi özel konumlarına göre gerçekleştirmektedirler. İkinci dünya savaşı devlet kapitalizminin evrensel boyutlarda gelişmesini sağladı. Çeşitli ülkelerin dünyadaki güç çerçevesinde özel konumlarına göre devlet kapitalizminin gelişmesi de çok değişik biçimlerde oldu.

Devlet kapitalizminin ve faşizmin hiçbir yerde aynı biçimde gelişmemiş olmaları, gelişmemeleri Troçki'ye şöyle bir gerekçelendirme vermektedir; Bolşevizm, faşizm ve kapitalizm arasındaki temel farklılık açık ve basittir. Bu gerekçe toplumsal gelişmelerde yüzeyselliği vurgulamaktadır. Temel bakış açılarında her üç sistemde aynıdır ve aynı gelişmenin değişik evreleridir. Öyle bir gelişme ki;Halkın diktatörce bir hükümet tarafından az veya çok oranda otoriter demogojiyle etkilenmesi,hükümetin ve ayrıcalıklı grupların desteklenmeleri, emniyete alınmaları, böyle hükümetlerin uluslararası ekonomide pay alması, savaşa hazırlanma, savaş yapma ve bu savaştan da kar eden bir gelişme.

Doğal olarak Troçki, Bolşevizmi, dünyadaki faşist ekonomik sistem gelişmesinin yelpazesinde göremezdi. 1940 yılında bile (epey geç) 1917 de Bolşevizmin gelişinin Rusyada faşizmi engellediği görüşündeydi. Lenin ve Troçkinin engellediği yalnızca faşizmin yapılanması için Marksist-Leninist bir ideolojinin kullanılmasıdır. Bolşevizmin marksizmi yalnızca devletçi kapitalist amaçlara hizmet ettiğinden artık geçer akçe olmaktan çıkmıştır. Kapitalist sömürü sistemini terk eden her bakış açısından Stalinizm ve Troçkizm geçmişe aittir.

-Bu yazı Paul Mattick tarafından kaleme alınmış ve Mart1947 de Amerikada "*Politics*" dergisinde yayınlanmıştır.

ANARŞİZMİN ALFABESİ

A. Berkmann

Ben anarşizmi özgürlük ve uyum içinde yaşayan bir toplum için en mantıklı ve gerçekleştirilebilir konsepsiyon olarak görüyorum. İnsan evriminin gelecekteki gelişim sürecinde mutlak gerçekleştirileceğinden de eminim.

Bu oluşumun momentini iki unsur belirleyecektir: birincisi yaşam koşullarının, insanlığın büyük bir bölümü için maddi ve manev dayanılmaz hale gelmesi, ikinci olarak ise anarşist görüşlerin yeterli oranda anlaşılması ve kabul görmesidir. Bizim toplumsal kurumlarımız belli görüşlere dayanmaktadırlar ve bu görüşler kabul gördüğü sürece kurumlar için bir tehlike yoktur.

Yönetimin erki, insanlar politik tahakkümun ve yasal baskının gerekliliğine inandıkları için varolmaktadır. Kapitalizm mantıklı ve doğru görüldüğü sürece ayakta kalacaktır. Günümüzün kötü ve ezici yaşam şartlarının belli oranda sorumlusu düşüncelerin perde arkasını araştırmak en sonunda yönetim sistemini ve kapitalizmi çöküşüne götürür. İlerleme ise devrini tamamlayanın yıkılması, yerinin uygun bir konsepsiyon tarafından alınmasıdır.

Az çok izleyen birisi bile toplumun temel görüşlerinin radikal bir değişime maruz kaldığını farketmiştir. Dünya savaşı ve rus devrimi bunun ana nedenleridir.Savaş kapitalist rekabetin felaket getiren meziyetini ve hükümetlerin uluslararasındaki tartışmalarnı, daha doğrusu egemen sermaye gruplarının çatışmalarını önleyemeyecek kadar aciz olduğunu ortaya çıkarmıştır. İnsanlar eski metodlara güvenlerini yitirdiklerinden süper güçler silahsızlanma, hatta savaşın yasaklanması hakkında tartışmak zorunda kalmışlardır. Çok kısa bir süre önce böyle bir olasılığa işaret edilmesi bile alay konusu oluyordu. Bu, varolan kurumlara inancın yavaş yavaş yıkılmasındandır. Kapitalizm ayaktadır fakat onun gerekliliğin ve adaletine inanmayan halk kesimleri sürekli artmaktadır. Rus devrimi kapitalist toplumun temel düşüncelerini, özellikle ekonomi ve özel mülkiyetin dokunulmazlığını yıkan düşünce ve duyguları yaygınlaştırmıştır. Çünkü ekim

devrimi yalnızca Rusya'da değil tüm dünyada kitleleri etkilenmesini değişmesini sağlamıştır. Şu anda varolanın her zaman varolacağına dair bilinen batıl inanç ebedi sarsılmıştır.

Savaş, Rus devrimi ve savaş sonrası gelişmeler bir çoklarının sosyalizmden düş kırıklığına uğramasına katkıda bulundu. Sosyalizmin hıristiyanlık gibi dünyayı fethederken kendi kendini yıktığı sözü tam anlamıyla doğrudur. Avrupa ülkelerinin bir çoğunda şimdi sosyalist partiler yönetimdedirler veya katılmaktadırlar. Fakat insanlar artık bu partilerin burjuva partilerinden farklı olduğuna inanmıyorlar.

Sosyalizmin başarısızlığa uğradığı ve hareket yeteneğini yitirdiği duygusunu yaşıyorlar. Benzeri bir şekilde bolşevikler marksist dogmanın ve leninist ilkelerin yalnızca diktatörlüğe ve gericiliğe götürebileceğini ortaya koydular. Anarşistler için bu bir sürpriz değildir. Çünkü anarşistler hep devletin toplumdaki bireysel özgürlüğün ve uyumlu yaşamın üzerinde bozucu bir etkinliği olduğunu, ancak zora dayana otoritenin ve maddi eşitsizliğin kaldırılmasının politik ekonomik ve ulusal sorunlarımızı çözebileceğini iddia ettiler. Fakat tezleri yaşam boyu deneylere rağmen, son iki onyılın olayları anarşist tezlerinin doğruluğunu gösterinceye kadar şu andaki nesil için teori olarak kaldı.

Sosyalizmin ve Bolşevizmin başarısızlığı anarşizme yolunu açmıştır.

Anarşizm hakkında literatür oldukça çoktur fakat çok büyük bir bölümü dünya savaşından önce yazılmıştır. En son geçmişte kazanılan deneyimler o kadar önemlidir ki anarşist pozisyon ve gerekçeler değiştirilmek zorunda kalmıştır. Temel öğretinin ilkeleri değişmemesine rağmen çağımız tarihinin olayları temelinde pratiğe uygulama konusunda yenileme gereği doğmuştur. Rus devriminin deneyimi bazı önemli sorunların, en temel olarak ta sosyal devrimin işlevi anlayışlarının yenilenmesini gerektirmektedir.

Bundan başka anarşizm üzerine yazılmış kitaplar ortalama bir okuyucu için anlaşılması oldukça zordur. Aslında, sosyal sorunları içeren kitapların genel olarak zaafı, okuyucunun bu konuda bilgili olduğundan hareket etmeleridir ki, bu çoğunlukla yanlış bir varsayımdır. Sonuç olarak pek az kitap sosyal sorunları kolay ve anlaşılabilir bir biçimde işlemektedir.

Bu nedenlerden dolayı anarşist tezlerin bu dönemde herkesin anlayabileceği kolay ve berrak deyimlerle yeniden ortaya konulması gereklidir. Sonuç: Anarşizmin alfabesi. Bu amaç göz önünde bulundurularak bu sayfalar yazılmıştır.

Paris 1928

1.GİRİŞ

Size anarşizm hakkında birşeyler anlatmak istiyorum.

Anarşizmin ne olduğunu anlatmak istiyorum, çünkü bu konuda oldukç az şey bilindiği ve genelde söylenenlerin çoğunlukla yanlış olduğu için bilmenizde yarar vardır diye düşünüyorum.

Anarşizmin, insanların şimdiye kadar düşünebildiği, en güzel en yüce düşünce olduğuna inandığım için; size yalnızca anarşizmin özgürlük ve huzur getirebileceğine, yeryüzüne barış ve mutluluk getireceğine inandığım için anlatmak istiyorum.

Bu konuyu yanlış anlaşılmalara neden olmayacak kadar basit ve anlaşılabilir bir dille anlatmak istiyorum. Büyük sözcükler, tumturaklı tümceler yalnızca kafa karıştırır.
Karmaşık olmayan düşünce, basit bir dili gerektirir.

Fakat, anarşizmin ne olduğunu anlatmadan önce, ne olmadığını anlatmak istiyorum.

Bu,anarşizm üzerine birçok yalan yayıldığı için gereklidir. Hatta bir çok aklı başında insanların bile anarşizm hakkında tamamen yanlış görüşleri vardır. Bazı kişiler ise anarşizm hakkında en küçük bilgileri olmadıkları halde anlatırlar. Bazıları ise anarşizm hakkında yalanlar yayarlar, çünkü bu konuda gerçeği bilmenizi istemezler.

Doğal olarak, anarşizmin gerçeğin bilinmesini istemeyen bir çok düşmanı vardır. Anarşizmin neden düşmanları olduğu, bunları kimler olduğunu daha sonra bu kitapta bulacaksınız. Fakat şimdiden size, ne politik önderinizin, ne Patronunuzun, ne kapitalistin, ne de polisin anarşizm konusunda dürüst konuşmayacağını söyleyebilirim. Aslında çoğu da anarşizmi

bilmezler ama, hepsi de nefret ederler. Gazeteleri, yayım organları kapitalist basında anarşizme karşıdırlar. Hatta sosyalistlerin ve bolşeviklerin çoğu da anarşizmi yanlış olarak gösterirler. Aslında, onların çoğunluğunun da bu konuyu daha da iyi bilmedikleri gerçektir. Ama gerçeği bilenleri de genellikle doğruyu söylemezler ve anarşizmi "**kargaşa ve boşluk**"la eş anlamlı sayarlar. Bu noktada kendileriyle tartışmanın olanaksız olduğunu kendiniz görün: Sosyalizmin en büyük öğretmenleri-Karl Marks ve Friedrich Engels-Anarşizmin Sosyalizmden kaynaklandığını öğretmişlerdir. Önce sosyalizmin kurulmak zorunda olduğunu, fakat sosyalizmi insan toplumu için daha özgür ve iyi yaşam biçimi Anarşizmin takip edeceğini söylemişlerdir. Marks ve Engels üstüne yemin eden Sosyalistlerin ise anarşizme "**kargaşa ve boşluk**" diye küfür etmeye direnmeleri onların ne kadar vurdumduymaz ve konuşulmaz olduklarını ortaya koymaktadır.

Anarşizm, bomba, kargaşa, boşluk değildir.

Anarşizm, cinayet ve soygun değildir.

Anarşizm, herkesin herkese karşı savaşı değildir.

Anarşizm, barbarlığa ve insanlığın başlangıcına dönüş değildir.

Anarşizm, tam da bunların karşıtıdır.

Anarşizm hiç kimsenin sizi köleleştirememesi, emir verememesi, sömürememesi veya kötüye kullanamaması yani özgür olmanız demektir.

Anarşizm kendi istediğinizi yapabilmek ve iradenize karşı birşeyi yapmama özgürlüğüne sahip olmaktır.

Anarşizm, başkaları karışmadan istediğiniz gibi yaşamak demektir.anarşizm, komşunuzun da sizin gibi özgür olması, her bireyin aynı haklara ve özgürlüklere sahip olması demektir.
Anarşizm tüm insanların kardeş olması ve kardeşler gibi barış ve uyum içinde yaşaması demektir.

Anarşizm, savaşın olmaması, bir grubun bir diğer gruba karşı şiddet kullanmaması, tekelin, fakirliğin zulmün ve insanların başkaları tarafın-

"**Fakat bu olasımıdır**" diye itiraz ediyorsunuz.
İşte tam konuşmak istediğimiz budur. Fakat arkadaşınız anarşistlerin bomba atıp atmadığını, şiddete başvuru vurmadıklarını bilmek isteyecektir.
Evet, anarşistler bomba atmışlardır ve bazen şiddete başvurmuşlardır.
"**Gördün mü**"diye haykıracaktır arkadaşınız. "**Tahmin etmiştim.**" İsterseniz aceleci olmayalım. Anarşistler bazen şidde başvurdularsa bu mutlaka anarşizmin şiddet anlamına gelmesi mi demektir?

Bu soruyu kendi kendinize sorun ve dürüst yanıtlamaya çalışın.
Bir yurttaş asker üniforması giyerse belki bomba atmak ve şiddet uygulamak mecburiyetinde kalacaktır. O halde toplumun bomba atmaktan ve şiddetten yana olduğunu söylermiydiniz?

Sanıyorum bu yargıya katiyetle kabul etmezsiniz. Yani, insanların belli koşullarda belki şiddet kullanma zorunluluğunda kalabileceğini söylersiniz. Bu insan bir demokrat, bir kralcı, bir sosyalist, bolşevik ve anarşist olabilir.

Bu durumunda gelmiş geçmiş tüm çağların insanları için geçerli olduğunu düşünürsünüz.Brutus Sezar'ı sevmediğinden dolayı değil, arkadaşının Cumhuriyete ihanet ederek kral olacağından korktuğu kısacası Romayı daha çok sevdiği için öldürdü. Brutus anarşist değildi. Dürüst bir cumhuriyetçiydi. Halk tarih anlatısı, Wilhel Tell'in ülkesini zulümden kurtarmak için despotu öldürdüğünü anlatıyor. Wilhelm Tell'in anarşizmden haberi yoktu.

Bu olayları şu gerçeğe parmak basmak için söylüyorum; İlk zamanlardan beri despotların kaderi özgürlüğü seven asilerin şiddet eylemiyle belirnenegelmiştir. Eylemciler genel olarak yurtsever, demokrat, cunhuriyetçi, bazen sosyalist ve anarşist idiler.

Eski Yunanistanda bir despotun öldürülmesi en büyük erdemlilik olarak kabul ediliyordu. Modern yasalar böyle eylemler cezalandırmasına rağmen insan duyguları bu konuda eskiye nazaran pek farklılı değil .İnsanlığın vicdanı zalimlerin öldürülmesine tepki göstermiyor. Açıkca söylenmese bile böyle eylemler içten bağışlanıyor, hatta gizlice sevinebiliyor.

Amerikada, birinci dünya savaşın sorumlusu olarak kabul ettikleri için binlerce genç, alman imparatorunu öldürmeye hazır değilmiydiler? Kısa bir süre önce bir fransız mahkemesi erkek kadın, çocuk binlerce insanı güney Rusyadaki yahudi kıyımında katleden Petljura'yı öldüren adamı serbest bırakmadı mı?

Her ülkede her zaman zalimler öldürüldü; yani, kadın, erkek bir çok insan ülkelerini canını feda edecek kadar seviyorlardı. Bu insanlar genellikle politik bir partinin yada düşüncenin taraftarları değil, yalnızca despotlardan nefret eden insanlardı.

Bazende Bismarck'ı öldürmek isteyen koyu katolik Kullman gibi veya fransız devrimi esnasında Marat'ı öldüren hayalci Charlotte Corday gibi dindar fanatikler de suikast yaptılar. Birleşik Amerika Devletlerinde üç başkan suikastçılar tarafından öldürüldüler. Lincoln 1865 te Güney Devletlerinden demokrat John Wilkes Booth tarafından, Garfield 1888 de Cumhuriyetçi Charles Jules Guiteau ve McKinley 1901 yılında Leon Czolgosz tarafından katledildiler. Bu suikastçılardan yalnız biri anarşistti.

En zalim despotların olduğu ülkelerde en çok despotun öldürülmesi doğaldır. Örneğin Rusyayı ele alınız. Söz ve basın özgürlüğünün tamamen baskı altında olduğu Çarın yönetiminde baskının biraz olsun hafiflemesi ancak despota Tanrı korkusunun verilmesiyle mümkün oldu.

Bu intikamcılar ülkesini ve halkını seven genellikle asillerden idealist gençlerden oluşuyordu. Diğer tüm yollar tıkanık olduğundan, ülkelerindeki kötü şartlardan kurtarabilmek için silaha ve dinamite başvurdular. Nihilist ve terörist olarak biliniyorlardı. Anarşist değildiler.

Çağımızda politik şiddet eylemleri geçmişten daha çoktur. Eşitliğin propagandasını yapmak ve gerçekleştirebilmek için İngiltere'de Sufrajetler sık sık bu metoda başvurdular. Savaştan sonra muhafazakar eylemciler monarşiyi tekrar getirebilmek için bu metoda umut bağladılar. Bir monarşist prusya maliye Bakanı Karl Erzberger'i öldürdü; dışişleri Bakanı Walter Rathenau da aynı politik çizginin bir taraftarı tarafından katledildi.

Anarşizmin a'sını bile bilmeyen bir sırp milliyetçisinin Avusturya prensini öldürmesi savaşa girmenin nedeni oldu, enazından öyle gösterildi. İtalya'da örgütlü faşistlerin ,Amerika'daki Klu klux klan veya Meksika'da

katolik kilisesinin uyguladığı kitle terörün saymazsak bile Almanya'da, Macaristan'da, İspanya'da, Fransa'da, İtalya'da, Portekizde, Avrupanın diğer ülkelerinde de en farklı politik görüş sahibi insanlar şiddete başvurdular.

Yani, politik şiddet kullanmanın anarşistlerin tekelinde olmadığını görüyorsunuz. Anarşistlerin yaptığı şiddet eylemleri diğer politik çizgilerin şiddet eylemleriyle karşılaştırılınca devede kulak kalmaktadır.

Gerçek, politik şiddet eylemine ezelden beri, her ülkede, her sosyal hareketin başvurduğu şiddetin mücadelenin bir parçası olduğudur.İncile göre barışı vaaz etmek için gelen Azizler bile sarrafları şiddetle tapınaktan çıkarmıştı.

Daha önce söylediğim gibi şiddet anarşistlerin tekelinde değildir. Tam tersine anarşizm, barışı ve birlikteliği, yaşama ve özgürlüğe dokunulmazlığı ve karışılmamasını öğretmektedir. Anarşistlerde diğer insanlar gibi hatta daha da çok insancıldırlar.haksızlığı ve adaletsizliği daha güçlü hissediyorlar daha çabuk tepki gösteriyorlar ve bundan dolayı şiddet eylemi biçiminde protesto etmeleri olasıdır. Fakat bu tip eylemler bireyin ve bireyse karakterin ifadesidir, herhangi bir teorinin değildir.

Belki de bana, devrimci düşüncenin savunan insanları zorunlu olarak şiddete itip itmediğini soracaksınız. Sanmıyorum, çünkü, şiddete metod olarak son derece muhafazakar insanların da başvurduğunu görmüştük. Eğer birbirine taban tabana zıt görüşlerden insanlar aynı metoda başvuruyorlarsa, ide'yi bundan sorumlu tutmak pek ikna edici değildir.

Aynı sonuçlar mutlaka aynı nedene dayanır ama bu nedenleri politik inançlarda değil, bireysel karakterde ve bireyin şiddete olan bağlantısında aramak gerekir.

"Karakter konusunda haklı olabilirsiniz" diyorsunuz. "Devrimci düşüncelerin politik şiddet eyleminin kaynağı olamaz, yoksa her devrimci böyle eylemler yapardı..Fakat, kısmende olsa, böyle eylemcileri haklı çıkarmıyormusunuz?"

İlk bakışta böyle görülebilir. Fakat, bu konuda tam anlamıyla kafa yorarsanız, bu önyargının tamamen yanlış olduğunu saptayacaksınız. Bunun en-

güçlü ispatı ise yönetimin ortadan kaldırılması konusunda hemfikir olan anarşistlerin şiddet konusunda aynı düşünmedikleri gerçeğidir. Tolstoy'a dayanan anarşistler gibi, bireyciler gibi, şiddeti kınayan şiddeti onaylayan, en azından haklı çıkaran anarşistler de vardır.

Bunun dışında, şiddete propaganda metodu olarak bakan birçok anarşistler de düşüncelerini değiştirmişlerdir ve bu metodu desteklememektedirler. Örneğin Anarşistlerin **"Eylemin propagandası"** olarak bilinen bireysel şiddet eylemlerini kabul ettikleri bir dönem vardır. Fakat bu eylemlerden beklenen ne hükümetin, ne kapitalizmin, ne de despotların öldürülmesiyle despotizmin yıkılması değildi. Şiddet, genel adaletsizlikten öç alan, düşmana korku veren, ve şiddetin hedef aldığı kötülüğe dikkati çeken bir yöntem olarak kabul ediliyordu. Şimdi ise anarşistlerin çoğu **"eylemin propagandası"**nı reddederek ve onaylamamaktadırlar.

Deneyimler, bu metodun geçmişte haklı ve yararlı olsa bile, günümüzün koşullarında gereksiz, hatta anarşizmin yayılması için zararlıdır. Bu durumda temel düşünceler aynı kaldığına göre eylemcilerin şiddete olan tutumlarını anarşizmin belirlemediği ortadadır. Bu ise, belli teorilerin değil, daha başka olguların, oluşumların şiddete yol açtığıdır.

Biz bu yüzden gerçekçi anlatımı bulmak için başka olgular araştırmalıyız.

Gördüğümüz gibi, politik şiddet eylemleri yalnızca anarşistlerde sosyalistlerden, çeşitli devrimci çizgilerden gelmemekte, aynı zamanda yurtseverlerin, milliyetçilerin, Suffrajetlerin, muhazafakarların, gericilerin, monarşistlerin, kralcıların hatta fanatik dincilerin, koyu hıristiyanların başvurduğu bir yöntem olmuştur.Şimdi, belli idelerin veya izmlerin bu eylemlere yol açmadığını, çünkü, en farklı idelerin," **izmlerin**" aynı eylemleri getirebildiğini gördük. Buna gerekçe olarak ise bireysel karakteri ve şiddete olan genel yaklaşımı belirtmiştim.

Sorun ortadadır. Şiddete olan genel yaklaşım nedir.? Bu soruyu ancak doğru yanıtlayabilirsek meseleyi anlayabiliriz.

Eğer dürüst olursak, hepimizinde, başkalarında karşı olsak bile, şiddete inandığımızı, pratikte uyguladığımızı söyleyebiliriz. Gerçekte de bizim onayladığımız kurumlar ve mevcut toplum şiddet temeline dayanmaktadır.

Bizim hükümet dediğimiz şey nedir? Yoksa, örgütlenmiş şiddetten başka birşeymidir? Yasalar, sizin ne yapıp yapamayacağınızı belirlemekte, eğer siz bunlara uymazsanız şiddetle, uymaya mecbur bırakılırsınız. Şimdi, bunun doğru mu yanlış mı, böyle veya öyle olup olmamasını tartışmıyoruz. Bizi şu anda ilgilendiren yalnızca, her hükümetin, yasaların ve otoritenin zorlama ve şiddete, cezalandırmaya, cezalandırma korkusuna dayandığı gerçeğidir.

Hatta, kiliselerin idari mahkemelerinin ruhani otoritesi, Tanrının otoritesi zorlama ve şiddete dayanmaktadır, çünkü sizi yöneten ve Sizi tam emin olmadığınız şeylere inanmaya zorlayan, itaat etmenizi isteyen tanrının gazabından, cezasından korkmanızdır.

Nereye bakarsanız bakın tüm yaşantımızın şiddet temelinde veya ondan duyulan korku temelinde yükseldiğini göreceksiniz.
Bebeklikten itibaren anne-babanın veya büyüklerin şiddetine maruz kalırsınız. Evde, okulda, büroda, fabrikada, tarlada veya atölyede sürekli itaat etmek durumunda kalırsınız ve o kişinin otoritesi onun istemlerini uygulamayı dayatır.

Size yapılan dayatmalara otoritedir . yani cezadan korkma görev olmuş ve adına itaat denmiştir.

Hepimiz bu dayatma ve şiddet, otorite ve itaat, görev, korku ve ceza atmosferinde büyüyor, tüm yaşantımız boyunca bu havayı nefesleniyoruz. Şiddet o kadar içimize işlemiş ki, hiç bir zaman doğru ya da yanlış olup olmadığını sorumuyoruz. Sorduğumuz yalnızca yasal veya legal olup olmadığıdır.
Siz hükümetin öldürme, el koyma ve tutuklama "**hakkını**" sorgulamıyorsunuz. Tüm bunları Hükümet değil de yalnızca bir birey yaparsa onu Hırsız, katil veya haydut olarak damgalarsınız. Faka uygulanan şiddet "**yasal**" ise, onu kabul edip boyun eğiyorsunuz Yani aslında siz şiddete karşı değil, şiddetin "**yasadışı uygulanmasına**" karşısınız.

Bu kabul edilen şiddet ve, bu şiddetten korku tüm bireysel ve kollektif yaşamımıza egemendir. Anne-babanın, din adamının, tanrının, politikanın, ekonominin, toplumun ve genel Ahlakın otoritesi, yaşamımızı beşikten mezara denetlemektedir. Otorite hangi karakterde olursa olsun, hep

aynı uygulayıcı cezalandırılmadan korkma yöntemiyle şu veya bu biçimiyle size egemen olmaktadır. Tanrıdan, şeytandan, din adamından komşudan, patrondan, üstünüzden politikacılardan, polisten, hakimden gardiyandan, yasadan ve hükümetten korkuyorsunuz. Kısacası yaşamınız korkular zincirinden oluşmaktadır. Canınızı yakan ve ruhunuzu parçalayan korkular zincirinden. Ve bu korkular üzerinde Tanrının, kilisenin, anne-babanın, kapitalistlerin ve egemenlerin otoriteleri yükselmektedir.

Gerçeği söyleyip söylemediğime bakın: Çocuklar arasında bile, on yaşındaki çocuğun kendisinden küçük kardeşine komuta etmesi, o çocuğa da babanın daha büyük gücü ve çocuğun kendisine maddi bağımlılığından dolayı, hükmedebilmesi başka türlü nasıl mümkündür?

Din adamının otoritesi de ,siz onların **"Tanrının gazabını"** siz üzerinize çekebileceğinizden dolayı korktuğunuz için vardır. Üstlerinizin, hakimlerin, hükümetin iradesine sizi işten edebilecekleri için boyun eğiyorsunuz.- işinizi yıkabilirler, hapise atabilirler- Ve bu otoriteyi onlara veren aslında sizsiniz.

Bu şekilde otorite tüm yaşamınızı yönetmektedir. Geçmişin ve geleceğin, ölmüşlerin ve yaşayanların otoritesi. Bundan sonra ise yaşamınız kişiliğinizin sürekli saldırıya uğraması, yaralanması sürekli başkalarına boyun eğme ve başkalarının düşüncelerine gereksinim duymadan oluşmaktadır.

Siz de bunun acısını size uyguladıkları gibi şiddet uyguluyarak yaralayarak maddi ve manevi egemen olabildiklerinizden başkalarından çıkarıyorsunuz. Bu şekilde yaşamınız otorite, tahakküm ve boyun eğme,emir ve itaat, mecburiyet kabullenme, egemen olmak ve yönetmek şiddet ve iktidar gibi binbir şekilde otoritenin iğrenç yamalı bohçasından oluşmaktadır.

Peki idealistlerin bile bu düşünce ağında otorite ve şiddetin esiri oldukların, sık sık duygusal hareket ederek, düşüncelerinin tam tersine hareket ederek çevreye zarar veren hareketlerde bulunmasına hala şaşırıyormusunuz?

Bizler hala, kendi sorunlarımızı, zorluklarımızı çözebilmek için şiddete

başvuran barbarlarız. Şiddet cahilliğin yöntemi zayıfların silahıdır. Yeter oranda insanlık ve akıl sahibi olanlara doğru hareket ettiklerine olan inançlarından dolayı karşı olunamadığı için, onlar şiddete gereksinim duymazlar. İlk insandan ve taşdevrinden uzaklaştığımız oranda, iktidar ve şiddete daha başvuracağız. İnsan bilinçleştikçe de daha az baskı ve zorbalığa yönelecektir. Yerden ayağa kalkacak ve başı dik duracaktır. Ne çarın önünde ne yerde ne de gökyüzünde eğilmeyecektir. İnsan Ancaktahakkümü hor gördüğünde, boyun eğmeyi ise reddettiğinde tam anlamıyla insan olacaktır. Yalnızca egemenler olmadığında özgürleşcektir.

Anarşizm böyle bir yaşamın düşüncesidir; şiddetsiz, mecburiyetsiz insanların hepsinin eşitlik, özgürlük, barış ve uyum içinde yaşayacağı bir yaşam.

Anarşi sözcüğü yunancadan gelmektedir ve egemenliksiz, şiddetsiz, yönetimsiz demektir çünkü, şiddetin dolaysıyla sınırlanmanın kaynağı zorbalık demektir.

Bundan dolayı Anarşi, sizin önceden düşündüğünüz gibi kargaşa ve boşluk demek değildir. Tam da tersine; yönetimsizliktir yani özgürlük ve bağımsızlıktır. Kargaşa otoritenin ve zorbalığın ürünüdür. Toplumsal yaşamın temelinin kaynağı ise özgürlüktür.
"İyi bir düşünce diyeceksiniz" ama yalnızca melekler bunun için yaratılmıştır." O halde bakalım bu ideal toplum için gerekli kanatlarımızı yaratabilirmiyiz.

3. Anarşizm nedir?

"Bana anarşizm nedir ? anlatırmısınız" diye soruyor arkadaşınız. Anlatmaya çalışacağım. Kısaca söylemek gerekirse Anarşizm bize bir toplumda herhangi bir zorunluluk olmadan yaşayabileceğimizi söylüyor.

Doğal olarak zorunluluğun olmaması özgürlük ; yani baskı zorunluluk olmadan nasıl isterseniz yaşamanız demektir.
Fakat, böyle bir yaşamı kurmak, özgürlüğünüzü sınırlayan ve yaşamınıza müdahele eden kurumları ve sizi istediğiniz gibi davranmaktan alıkoyan şartları yıkmanız gerekir.

Bunlar hangi kurumlar ve şartlardır? İsterseniz özgür ve uyum içinde yaşamak için neyi yıkmamız gerekiyor bir inceleyelim. Eğer neyi yıkıp yerine neyi kurmamız gerektiğini saptarsak, bunun gerçekleştirilmesinin yolunu da bulabiliriz.

O halde özgürlüğe erişmek için ne yıkılmalıdır? Doğal olarak yaşamınıza en çok saldıran, hareket özgürlüğünüzü kısıtlayan, rahatsız eden, elinizden alan, sizi ve başkalarını istediğinden başka bir şekilde yaşamaya zorlayan unsur.
Bu yönetimdir.

Yakından inceleyecek olursanız, yönetimin en büyük huzur bozucu, hatta insanlığın tanıdığı en büyük suçlu olduğunu göreceksiniz. Çünkü yönetim yeryüzünü şiddetle, yalan dolanla, baskıyla, sefaletle doldurmaktadır. Büyük bir filozofun dediği gibi **"yönetimin soluğu zehirlidir." Dokunduğu herşeyi yozlaştırmaktadır. "Evet, yönetim zorbalık demektir, kötüdür"** diye kabul edeceksiniz ve ekleyeceksiniz; **"onsuz yaşayabilirmiyiz?"** Ben de tam bunu tartışmak istiyorum. Size şimdi bir yönetime gereksiniminiz var mı diye sorsam eminim **"hayır ama başkalarının var"** diyeceksiniz.

Fakat **"başkalarına"** sorarsanız onlar da sizin gibi kendisinin değil, **"başkaları"** için gerekli olduğunu söyleyecektir.

Neden herkes kendisinin polissiz de yeteri oranda ahlaklı olduğunu ama, copun **"başkaları"** için gerekli olduğuna inanır?

"Yönetim ve yasalar olmazsa insanlar birbirlerini soyarlar, öldürürler" diyorsunuz.

Şayet bu öyle bile olsa nedenleri nedir? Yalnızca zevk için veya bir nedenden dolayımıdır? Bunun nedenlerini araştırırsak belki bir çare bulabiliriz.

Diyelim ki, siz, ben ve birkaç kişi daha bindiğimiz gemi battıktan dolayı hertürlü yiyeceğin olduğu bir adaya çıktık. Doğal olarak önce hep birlikte yiyecek topladık. Gene diyelim ki içimizden birisi, yiyeceklerin hepsinin kendisine ait olduğunu ve hiç kimsenin kendisine vergi vermeden, bir lokma bile alamayacağını açıkladı. Kendisine sinirleniriz değil mi? Ta-

leplerine de sanıyorum gülerdik. Bu yüzden sorun çıkarırsa belki onu denize atardık ve bunu haketmiş olurdu değil mi?

Ya da varsayımızı sürdürerek bizim ve atalarımızın bir adayı ekip biçtiğini, yaşamak ve refah için herşeyin varolduğunu, bir kişinin ortaya çıkarak herşeyin kendisine ait olduğu iddia etse ne yapardık? Herhalde katkısı oranında katılabileceğini söylerdik. Fakat diyelim ki bir parça kağıtla ispat ederek herşeyin onun olduğunu söylerse. O zaman ne derdik?

Herhalde, ona deli olduğunu söyledikten sonra işimizi yapmaya koyulurduk. Ama, arkasında" **mülkiyet hakkının**" korunması için müracaat ettiğinde polis ve asker göndererek bizi oradan çıkaran ve ve "**hak sahibine**" mülkiyeti geri veren bir hükümet olursa?

Hükümetin işlevi budur ve sürekli buna göre hareket etmektedir.

Bu hükümet olgusu olmadan hala birbirimizi karşılıklı soyup öldüreceğimize inanıyormusunuz? Hatta daha çok hükümet olduğu için soygun ve cinayet olduğunu söylemeyezmiyiz? Çünkü, hükümet hakkımızı korumak şöyle dursun, tam aksine hakkı olmayanların çıkarına, önceki bölümlerde gördüğümüz gibi elimizden almıyormu?

Sabah erkenden uyandığınızda artık hükümetin olmadığını öğrendiğinizde ilk iş olarak sokağa çıkıp insan mı öldüreceksiniz?

Hayır, bunun saçmalık olduğunu biliyorsunuz. Doğal olarak normal, sağlıklı insanlardan bahsediyoruz. Hasta olanlar ise doktor ve psikolog denetiminde hastahanelerde tedavi edileceklerdir.

Siz ya da başka biri uyanıp hükümetin olmadığını öğrendiklerinde daha çok yaşamını yeni şartlara uydurmaya çaba gösterecektir.

Tıka basa karnını doyuran insanlar görürseniz ve siz de açlık çekiyorsanız yiyecek, içecek istemeniz de doğaldır. Sizin yeriniz de olan her birey de öyle yapardı. Yani, insanlar yaşamın en iyi herşeyini kendisine almak isteyen birisi için de kimse desteklemezdi. Siz de pay istersiniz. Başkaları lüks içinde yaşarken fakirler sefalet içinde yaşamayı reddederlerdi. Köylü, binlerce dönüm arazi dururken topraksız olmayı kabul etmezdi. O da kimsenin toprağı ve üretim araçlarını tekeline almasına göz yummazdı.

Yani, yaşamın temelinde özel mülkiyete izin verilmezdi. Komşuları ve çocukları açlık çekerken birkaç kişinin birçok ömür sürecinde bile tüketemeyeceği kadar sahip olması en büyük suç olarak kabul edilirdi. Yani, toplumsal zenginlikten herkes pay alırdı ve bu zenginliğin yaratılmasına katkıda bulunurdu.

Bu da tarihte adalet ve eşitliğin yasaları yenmesi demek olurdu.

Hükümetin yıkılması gördüğünüz gibi üretim araç ve gereçlerin üzerinden tekelin, özel mülkiyetin kalkması demektir.

Yönetimin yokedilmesi sonucu olarak ta ücretli kölelik ve kapitalizm yönetimin koruması olmadan ayakta kalamadığından dolayı yokolur. Ada örneğinde daha önce bahsettiğim ve hükümet olmadan tekel olamayan deli adam konumu ortaya çıkar.

Ve özgürlüğün yönetimin yerini alması durumu Anarşi demektir. Özel mülkiyetin yerine herkesin eşit pay alması ise Komünizmdir.
Bu da anarko-komünizmdir.

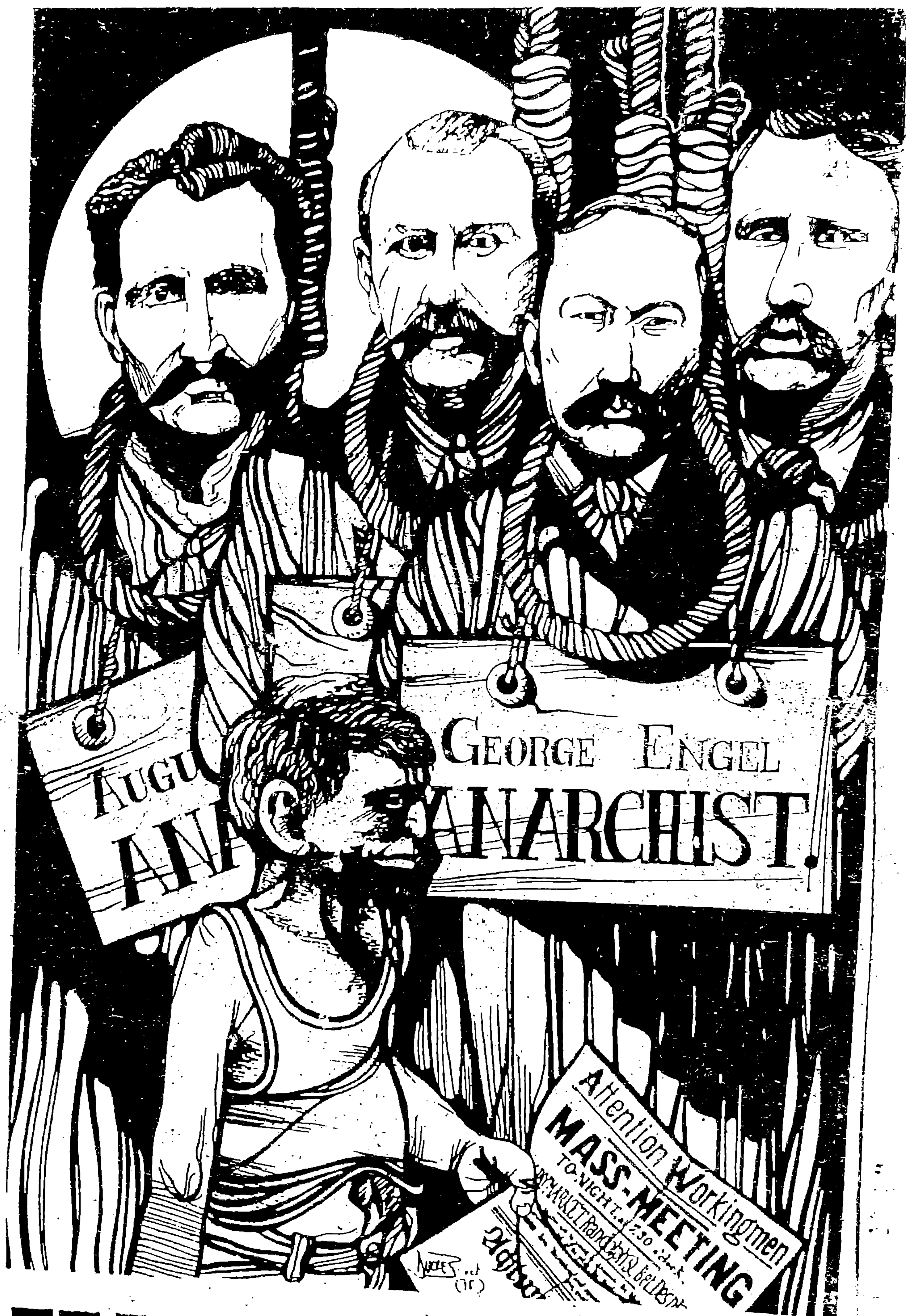
(-A. Berkmann'ın kitabı Eylül 1991 de tüm olarak yayınlanacaktır.)

Ütopya bu birinci sayıdan sonra her iki üç aylık aralarla yayınlanacak olan anarşist broşür dizisidir. Hem klasik yazılar hemde günümüz sorunlarıyla ilgili güncel yazılar bu dizide yer alacaktır.
Ütopya` nın içeriğiyle ilgili elimize geçen yazılar da kayıtsız şartsız sansürsüz yayınlanacaktır.

Yazışma adresi:

Ütopya

PLK 77619 C
1000 Berlin 44

GEORGE ENGEL
ANARCHIST.
Attention Workingmen
MASS-MEETING
TO-NIGHT

HAYMARKET!